

ÅRSREDOVISNING
2009

Innehållsförteckning

Detta är Bravida	1
2009 i korthet	3
VD-ord	4
Flerårssammanställning	6
Affärsidé, strategi och mål	8
Erbjudande	10
Marknad	12
Kunder	14
Hållbarhet	15
Medarbetare	16
Kvalitet och arbetsmiljö	18
Division Nord	20
Division Stockholm	22
Division Syd	24
Division Norge	26
Division Danmark	28
Förvaltningsberättelse	30
Finansiella rapporter	36
Noter med redovisningsprinciper	44
Styrelsens underskrift	77
Revisionsberättelse	78
Definitioner	79
Bravidas styrelse	80
Bravidas koncernledning	81
Adresser	82

SKANDINAVISK TÄCKNING

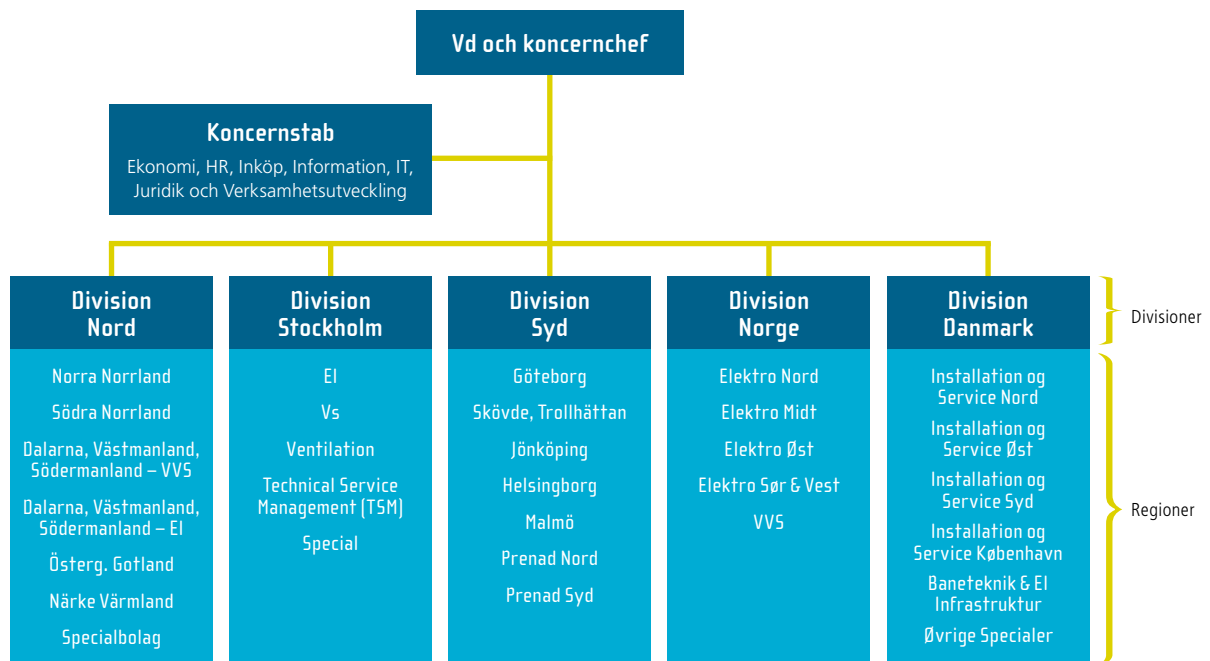
Bravida finns på cirka 150 orter i Sverige, Norge och Danmark. Huvudkontoret ligger i Stockholm.

BRAVIDAS HISTORIA

- 1922** Tolv byggnadsgillen lade grunden till BPA
- 1967** Aktiebolaget BPA Byggproduktion AB bildas
- 1986** BPA-aktien noteras på Stockholms fondbörs
- 1993** Installationsverksamheten blir huvudområde
- 1994** Förvärv av Ventilationsunion från Trelleborg AB
- 1995** Köp av danska VVS-företaget Ludvigsen & Herman A/S
- 1999** BPA-aktien avnoteras från börsen
- 2000** BPA och Telenors installationsverksamhet går samman
- 2003** Bravida förvärvar danska Semco A/S och Prenad
- 2004** Verksamheten renodlas till el, vs och ventilation
- 2006** Private equity-företaget Triton blir ny huvudägare
- 2009** Bravida köper Siemens Installation AS i Norge

Detta är Bravida

Bravida är Skandinaviens främsta totalleverantör av tekniska installations- och service-tjänster för byggnader och anläggningar. Med 8 500 medarbetare på 150 orter kombinerar Bravida det stora företagets resurser med det lokala företagets flexibilitet och närvaro.

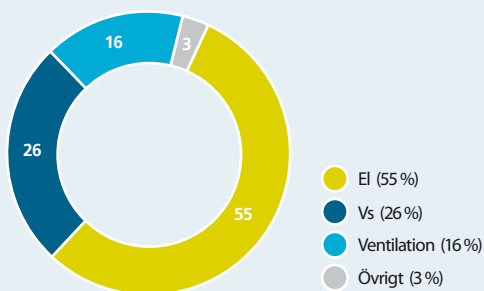
Bravidas verksamhet bedrivs i fem divisioner: Sverige Nord, Sverige Stockholm, Sverige Syd, Norge och Danmark. Varje division är sin tur uppdelad i regioner, baserade på geografisk marknad eller verksamhetens inriktning.

AFFÄRSIDÉ

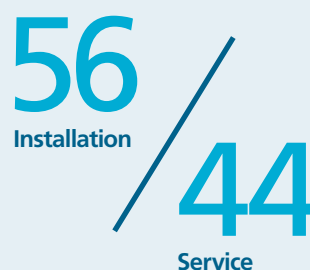
Bravidas kompetens och effektiva tekniska lösningar inom installation och service tillför våra kunder daglig nytta och mervärde inom el, vs och ventilation. Vi erbjuder både specialistkompetens och helhetslösningar som bygger på lokal närhet kombinerat med det stora företagets inköpsfördelar, resurser och strukturerade processer.

TEKNIKOMRÅDENAS ANDEL
AV BRAVIDAS TOTALA OMSÄTTNING, %

ANDEL INSTALLATION/SERVICE
% AV BRAVIDAS OMSÄTTNING

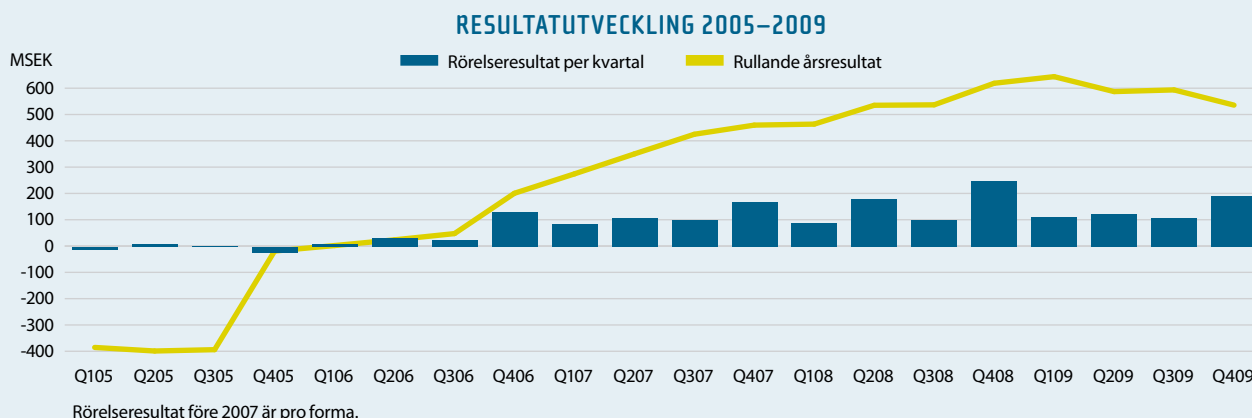

Installation och service inom tre teknikområden

Bravida erbjuder specialistkompetens och helhetslösningar inom el, vs (värme och sanitet) och ventilation. Inom dessa tre teknikområden verkar Bravida över hela installationsprocessen – från rådgivning och projektering till installation och service.

Installation		Service	
Med installation avser Bravida ny- och ombyggnation av tekniska system i byggnader, anläggningar och infrastruktur. Bravida samordnar tekniker och montörer från olika teknikområden och ger kunden tillgång till en partner som effektivt kan koordinera och ta ansvar för helheten.		Serviceverksamheten utgörs av drift och underhåll samt mindre ombyggnationer av installationer i byggnader och anläggningar. Regelbundna serviceinsatser och ett proaktivt förhållningssätt gör att de olika komponenterna upprätthåller rätt funktion och att driften optimeras.	
El	Vs	Ventilation	
Med kompetens inom både stark- och svagström erbjuder Bravida kompletta och energisnåla lösningar för allt från industrier och arenor till kontor och bostäder.	Bravida utför allt ifrån komplicerade installationer för processindustrin till enklare reparationer och förebyggande underhåll i till exempel bostadsrättsföreningar.	Bravida erbjuder kundanpassade ventilationslösningar samt all teknik som avser luftbehandling, luftkonditionering och klimatisering vilket skapar ett bra inomhusklimat.	

2009 i korthet

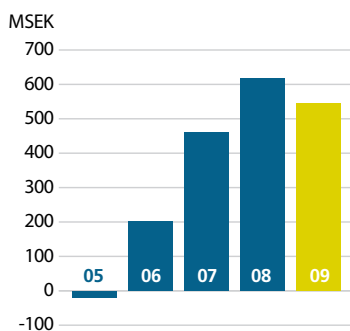
Tack vare tidigare års arbete och investeringar är Bravida idag ett stabilt bolag som hittills klarat lågkonjunkturen bra och samtidigt lyckats flytta fram sin position på den skandinaviska marknaden.

NYCKELTAL, MSEK

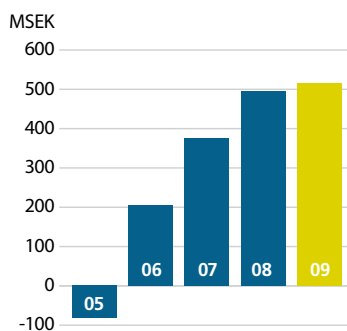
	2009	2008
Nettoomsättning	10 831	10 511
EBITA	545	619
Rörelseresultat	536	617
Resultat efter finansiella poster	511	574
Kassaflöde från den löpande verksamheten	516	495
Rörelsemarginal, %	5,0	5,9
Avkastning på sysselsatt kapital, %	24,8	27,3
Räntetäckningsgrad, ggr	12,9	8,5
Soliditet, %	28,2	22,3
Orderingång	10 215	10 267
Orderstock	3 648	3 647

- EBITA uppgick till 545 (619) MSEK.
- Rörelseresultatet uppgick till 536 (617) MSEK.
- Resultatet efter finansiella poster uppgick till 511 (574) MSEK.
- Kassaflödet från den löpande verksamheten förbättrades med 4 procent och uppgick till 516 (495) MSEK.
- Avkastning på sysselsatt kapital uppgick till 24,8 (27,3) procent.
- Soliditeten ökade med 5,9 procentenheter och uppgick till 28,2 (22,3) procent.
- Den 1 juli förvärvades det norska elinstallationsföretaget Siemens Installation AS.

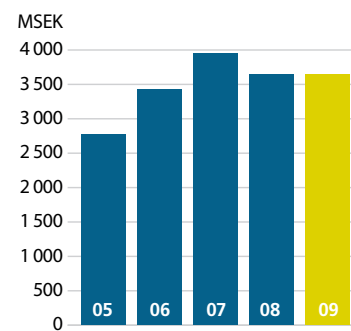
RÖRELSERESULTAT

KASSAFLÖDE FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN

ORDERSTOCK

TORBJÖRN TORELL | VD och koncernchef

Bravida är ett stabilt bolag som har klarat krisen bra hittills och samtidigt flyttat fram sin position

Bravida har flyttat fram sina positioner!

I inledningen av 2009 hade vi just gått in i den lågkonjunktur som fortfarande råder. Då Bravidas verksamhet är sen-cyklisk hade varningsklockorna redan ringt och vi var väl förberedda att möta den annalkande stormen. Vi hade sett om vår verksamhet och stakat ut kursen framåt. Organisationen hade fått direktiv om ökade säljinsatser, riskreducering och kostnadskontroll. Ett år senare upplever jag att Bravida är ett stabilt bolag som hittills klarat krisen bra, men även utnyttjat den till att flytta fram positionerna på den skandinaviska marknaden.

Bravida växer med positivt kassaflöde

Bravidas nettoomsättning ökade under året med 3 procent till 10 831 (10 511) MSEK, vilket var mycket tillfredställande. Rörelseresultatet minskade till 536 (617) MSEK. Det motsvarade en rörelsemarginal på 5,0 procent (5,9). Resultatet skall ses i ljuset av att 2008 rådde högkonjunktur och vi presterade vårt bästa resultat hittills. Under 2009 präglades istället installationsbranschen av en avtagande efterfrågan, med ökad konkurrens och prispress som följd.

Vi arbetar hårt på alla nivåer i organisationen med vårt kassaflöde från den löpande verksamheten och det var mycket positivt att det förbättrades med 4 procent till 516 (495) MSEK under året.

Att välja rätt projekt

Men tillväxt är inte gratis och installationsbranschen är en bransch med små marginaler. Mindre förändringar i prisnivå kan vara skillnaden mellan vinst och förlust i ett installationsprojekt. Att ta sig an fel projekt kan lätt påverka lönsamheten negativt om köparen fallerar i sina betalningar eller om kostnaderna visar sig vara större än beräknat. Att välja rätt projekt, kalkylera och bevaka risker är därför av yttersta vikt i vår verksamhet. Vår ledning ger därför ett stort stöd till våra avdelningar att hantera såväl tillväxt som lönsamhet och risk. Detta arbete pågår hela tiden, men under 2009 genomförde vi ytterligare ett antal åtgärder, vilket gjorde att vi lyckades upprätthålla en god lönsamhet.

Förvärv stärker Bravida

Under året kunde jag välkomna nya medarbetare i förvärvade verksamheter. Den 1 juli 2009 blev 1 300 Siemensanställda en del av Bravida. Förvärvet mer än fördubblade vår omsättning i Norge och gav oss en marknadsledande position inom el på den norska marknaden. Det var ett samgående mellan två jämbördiga bolag med stor potential, dels via den kundbas som vi fick tillgång till, men också via den kunskapsutväxling som nu sker mellan medarbetare på båda sidor. Integrationsarbetet beräknas vara klart sommaren 2010.

Förvärvet ger mersmak och nu vänder vi blickarna österut mot den finska marknaden. Inom ramen för vår långsiktiga affärsplan vill vi ha ett ben i Finland där jag ser en stor potential för en större aktör som Bravida.

Personalminskningar

Tyvärr fick medarbetare också lämna Bravida under året. Efterfrågan var vikande på flera orter där Bravida är verksam. Vi har fått dra ned eller stänga verksamheter med uppsägningar som följd, vilket vi ser som en stor förlust, både för Bravida och för de drabbade medarbetarna. Vår ledning och personal genomför därför viktiga insatser i utsatta verksamheter för att vända trender och där så är möjligt undvika ytterligare nedskärningar.

Ett företag – en företagskultur

Bravidakoncernen har genomgått stora förändringar de senaste fem åren. Från att ha drivit verksamheten i ett stort antal separata dotterbolag har Bravida omstrukturerat till separata bolag för respektive land och tagit ett fast grepp om verksamheten för att skapa gemenskap, effektivitet och samordningsvinster. Idag är Bravida ett specialiserat och som helhet lönsamt installations- och serviceföretag där verksamheten har renodlats kring en kärna bestående av el, vs och ventilation. I den resultatspredning som finns bland olika enheter ser vi stora möjligheter till förbättring.

Bravidas affärer och leveranser sker lokalt där våra kunder möter skickliga yrkesmän och goda representanter för

Bravida. Vi strävar efter att bygga ett företag med en kultur, där våra gemensamma värderingar – affärsmässighet, enkelhet, kompetens och stil – genomsyrar det dagliga arbetet. I ryggen har våra medarbetare på varje ort det stora företagets resurser.

Vi har en stor styrka i våra koncern-gemensamma verksamhetssystem så som vårt inköpssystem Bravis och Bravida-sortimentet, som ger våra kunder tillgång till ett brett sortiment av produkter av hög kvalitet till konkurrenskraftiga priser, samt vårt projektstyrningssystem ProjektBAS och servicesystem ServiceBAS.

Våra kunder ska uppleva att Bravida står för kvaliteten och en god projektstyrning. Varje dag arbetar våra medarbetare med installations- och serviceuppdrag i hela Skandinavien. Men oberoende av om vi gör en installation i Tromsø, Norrköping eller Helsingör ska samma uppgift lösas på ett likvärdigt sätt med samma goda kvalitet – lika behov, lika lösning. Varje kund och varje projekt är unikt och kräver ett personligt och engagerat bemötande. Det är därför viktigt att också lämna frihet till våra medarbetare och uppmuntra deras kreativitet och engagemang inom våra ansvarsramar.

Bravida driver utvecklingen på flera fronter

Med cirka 35 000 installationsföretag i Skandinavien är installationsbranschen mycket fragmenterad. Branschen befinner sig i en konsolideringsfas motsvarande den som byggbranschen befann sig i för ett femtontal år sedan. Samtidigt ökar installationstjänsterna sin andel av de totala investeringarna i ny- och ombyggnation. Det skapar möjligheter för en stor aktör som Bravida. Vi deltar aktivt i konsolideringen genom att göra väl valda förvärv samtidigt som vi ser möjligheter att driva utvecklingen på ytterligare områden.

Vår serviceverksamhet har redan vuxit och utgör idag 44 procent av de totala intäkterna

Vår målsättning är att öka andelen serviceintäkter.

Under våren 2010 slutförs vår stora satsning på service, ServiceBAS, ett väl genomarbetat servicekoncept. Vår serviceverksamhet har redan vuxit och utgör 44 procent av de

totala intäkterna. Jag har goda förhoppningar att vi kommer att nå vårt mål om 50 procent service inom ett par år. Vi arbetar också med att stärka Bravidas position som helhetsleve-

rantör. Alltför många kunder ser det positiva i att låta en leverantör ta ansvar för samtliga installationer istället för att sprida ansvaret på flera leverantörer. I detta arbete spelar vår breda och djupa kompetens, vår storlek och våra resurser en viktig roll för att kunderna ska känna sig trygga i att låta oss ta ansvar för hela installationsleveransen och därmed reducera sin egen risk.

Stolta medarbetare

Bravidas medarbetare har gjort ett beundransvärt arbete under året och ska känna sig stolta över vad vi åstadkommit.

Lågkonjunkturen har inneburit tuffa åtgärder men samtidigt stärkt oss och vårt självförtroende. Inför 2010 ser jag att Bravida är väl positionerat på marknaden med vår geografiska närvaro, vårt breda erbjudande och våra goda finanser. Det är dock svårt att säga när efterfrågan åter ökar. Vi i företagsledningen är förberedda för ytterligare ett år där vi tillsammans med våra medarbetare måste göra vårt yttersta för att stärka våra uppnådda positioner.

Stockholm i mars 2010

Torbjörn Torell, VD och koncernchef

PER LEOPOLDSON | Ekonomi- och finansdirektör

Vårt goda resultat 2009 är frukten av tidigare års arbete och investeringar

Utveckling 2005–2009

Vårt goda resultat 2009 är frukten av tidigare års arbete och investeringar för att skapa ett starkt och stabilt installations- och serviceföretag. De senaste fem åren har koncernen genomgått stora förändringar. Tidigare var Bravida ett decentraliserat företag utan en stark samordning – idag är Bravida ett företag med en kultur, gemensamma arbetsprocesser och verksamhetsstöd. Bravida har arbetat systematiskt i flera dimensioner:

Verksamhetsstöd – koncernen har utvecklat en stark gemensam IT-plattform som omfattar ett koncerngemensamt affärssystem och stödsystem för verksamheten. Administrationen och arbetsprocesserna kring denna är gemensamma i koncernen. För den operativa verksamheten har system för projektstyrning samt miljö-, kvalitet- och riskhantering tagits fram.

Struktur – verksamheten drivs idag i fem divisioner där antalet rörelsedrivande bolag har reducerats kraftigt. Gemensamma koncernfunktioner har etablerats för inköp, affärsutveckling, IT, information, HR, juridik, ekonomi och finans, vilka ger ett effektivt stöd till de lokala verksamheterna.

Lönsamhet och kassaflöde – alla nivåer i organisationen har stort fokus på varje uppdrags lönsamhet och kassaflöde. I syfte att minska rörelsekapitalet och de administrativa kostnaderna har koncernen genomfört effektiviseringsprojekt för kapitalrationalisering och effektivisering av de administrativa processerna. Som ett led i detta har redovisnings- och lönefunktionerna i den svenska verksamheten centraliserats i interna "shared service centers".

Kommentarer till utvecklingen 2005–2009

Ökad nettoomsättning

Nettoomsättningen ökade 18 procent under perioden 2005–2009. Rensat för valutaeffekter var ökningen drygt tre procent per år. Förvärvet av Siemens Installation AS påverkade omsättningen positivt med 955 MSEK 2009. Omsättningen per medarbetare ökade med 18 procent från 1,138 till 1,341 MSEK per medarbetare.

Vid utgången av 2009 var orderstocken 3 648 MSEK, vilket rensat för valutaomräkning var 31 procent högre än vid utgången av 2005.

Lägre kostnader

Bravida arbetar aktivt med att anpassa kostnadsmassan. Samordnade inköp, förbättrade administrativa rutiner och besparingsprogram gör att administrations- och försäljningskostnaderna varit konstanta trots omsättningsökningen. Effektiviseringarna har även påverkat produktionskostnaderna positivt.

Resultatförbättring

Samtliga divisioners resultat förbättrades kraftigt mellan 2005 och 2009, EBITA-resultatet ökade med 564 MSEK till 545 MSEK och EBITA-marginalen har gått från -0,2 procent till 5,0 procent. 2009 innebar dock en viss försämring av marginalen vilket var betingat av marknadsläget. 2007 genomfördes en refinansiering, vilket förklarar ökningen av de långfristiga skulderna. Finansnettot är därför inte jämförbart för de senaste fem åren. Inte heller skattekostnaderna är jämförbara över perioden då skattemässiga underskott bokades upp som en uppskjuten skattefordran i Norge under 2009.

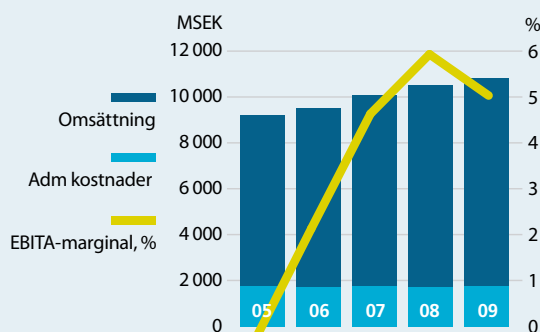
Solid balansräkning

Balansräkningen har stärkts de senaste fem åren. Det egna kapitalet har ökat från 644 MSEK till 1 720 MSEK, vilket inneburit att soliditeten har stärkts från 16 till 28 procent. Införandet av IFRS 2009 och förvärvet av Siemens förklarar ökningen av goodwill. Övriga balanspostökningar relaterar i huvudsak till omsättningsökningen och ökning av likvida medel från 121 MSEK till 905 MSEK.

Starkt kassaflöde

Kassaflödet från den löpande verksamheten har gått från -82 MSEK till 516 MSEK. Ökningen på 598 MSEK är hänförlig till resultatförbättringen under perioden samt kapitaleffektiviseringsåtgärder. Under 2007–2009 amorterades lån med 450 MSEK och utdelning lämnades om 250 MSEK.

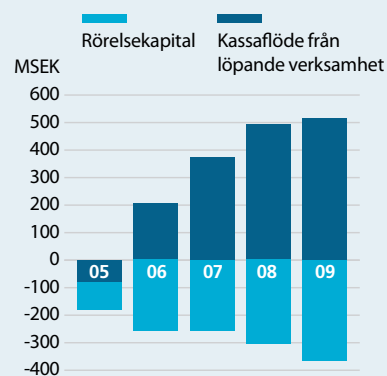
OMSÄTTNING, ADMINISTRATIVA KOSTNADER & EBITA-MARGINAL

EGET KAPITAL & SOLIDITET

RÖRELSEKAPITAL & KASSAFLÖDE

RESULTATPOSTER, MSEK

	2009	2008	2007 ²	pro forma ¹ 2006 ²	pro forma ¹ 2005 ²
Nettoomsättning	10 831	10 511	10 062	9 502	9 187
Kostnader för produktion	-8 507	-8 136	-7 833	-7 575	-7 422
Administrations- och försäljningskostnader	-1 779	-1 756	-1 769	-1 726	-1 784
Resultat före goodwillavskrivningar (EBITA)	545	619	460	201	-19
Av- och nedskrivningar immateriella tillgångar	-9	-2	-102	-112	-108
Rörelseresultat (EBIT)	536	617	357	89	-127
Finansnetto	-25	-43	-54	-44	-45
Resultat efter finansiella poster (EBT)	511	574	304	45	-172
Skatt	35	-148	-110	-70	-146
Årets resultat	545	426	193	-25	-318

BALANSPOSTER

Goodwill	2 149	1 866	1 857	1 117	1 225
Övriga anläggningstillgångar	476	313	443	551	567
Omsättningstillgångar	3 465	3 240	2 846	2 468	2 298
Summa tillgångar	6 091	5 419	5 146	4 136	4 090
Eget kapital	1 720	1 209	1 073	628	644
Långfristiga skulder	963	921	987	512	116
Kortfristiga skulder	3 408	3 289	3 086	2 996	3 330
Summa eget kapital och skulder	6 091	5 419	5 146	4 136	4 090

KASSAFLÖDE

Kassaflöde från den löpande verksamheten	516	495	375	205	-82
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-183	-24	-4	-32	26
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-87	-290	-411	-103	-961
Årets kassaflöde	246	181	-40	70	-1 017

NYCKELTAL

	2009	2008	2007	2006	2005
Ebitamarginal	5,0 %	5,9 %	4,6 %	2,1 %	-0,2 %
Vinstmarginal	4,7 %	5,5 %	3,0 %	0,5 %	-1,9 %
Avkastning på sysselsatt kapital	24,8 %	27,3 %	25,2 %	8,7 %	-5,7 %
Räntetäckningsgrad, ggr	12,9	8,5	4,8	2,4	-4,2
Soliditet	28,2 %	22,3 %	20,9 %	15,2 %	15,7 %
Orderingång	10 215	10 267	10 664	10 149	9 148
Orderstock	3 648	3 647	3 953	3 423	2 776
Medelantalet medarbetare	8 078	8 050	8 066	7 995	8 074
Omsättning per medarbetare	1,341	1,306	1,247	1,188	1,138
Administrationskostnader i % av omsättning	16,4 %	16,7 %	17,6 %	18,2 %	19,4 %
Rörelsekapital i % av omsättning	-3,4 %	-2,9 %	-2,5 %	-2,7 %	-2,0 %

1) Jämförelsetalen som redovisas under 2005 och 2006 är pro forma-tal som utgörs av uppgifter för Bravida AS-koncernen i vilken jämförbar verksamhet bedrevs.
2) 2005-2007 är ej omräknade enligt IFRS vilket bland annat medför att goodwill har skrivits av under dessa år.

Affärsidé, strategi och mål

Bravidas strategiska fokusområden är kunder, lönsamhet, tillväxt och kompetens. Genom att arbeta systematiskt inom dessa områden ska Bravida fortsätta att växa på ett lönsamt sätt.

Vision

Bravida ska bli Nordens ledande affärspartner för att utveckla effektiva tekniska system inom installation och service. Bravidas heltäckande kunskap ska ge kunderna ökad konkurrenskraft.

Affärsidé

Bravidas kompetens och effektiva tekniska lösningar inom installation och service tillför våra kunder daglig nytta och mervärde inom el, vs och ventilation. Vi erbjuder både specialistkompetens och helhetslösningar som bygger på lokal närhet kombinerat med det stora företagets inköpsfördelar, resurser och strukturerade processer.

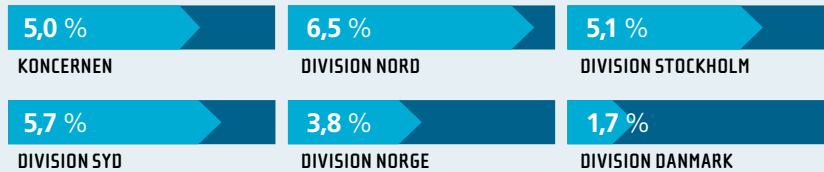
MÅL 2008–2010

	MÅLNIVÅ	KOMMENTAR
FINANSIELLT MÅL	Rörelsemarginal > 7 procent Bravidas långsiktiga mål är att varje avdelning, region och division under en konjunkturcykel ska ha ett rörelseresultat som överstiger 7 procent av omsättningen efter fullfördelade kostnader.	40 procent av avdelningarna och 33 procent av regionerna uppnådde målet om en rörelsemarginal över 7 procent under 2009. Ingen av de fem divisionerna nådde målet under året.
POSITIONSMÅL	Bravida ska vara störst eller näst störst inom minst ett teknikområde på de orter där företaget är verksamt. Bravida ska vara den största aktören inom installation och service på våra geografiska marknader; Sverige, Norge och Danmark. Bravida ska vara det mest välkända företaget i branschen.	Under året har Bravida förstärkt sin position i Norge genom förvärvet av Siemens Installation och är nu det största elinstallationsföretaget på den norska marknaden. En svensk varumärkesundersökning som genomfördes under hösten 2009 visar att Bravida är mer välkänt än sina konkurrenter.
MARKNADSMÅL	En jämn fördelning, 50/50, mellan installations- och serviceverksamheten.	Under 2009 har andelen service ökat och uppgick till 44 procent av omsättningen.
KUNDMÅL	Bravida ska vara kundernas förstahandsval. För 2009 var målet att uppnå ett nöjd-kund-index (NKI) överstigande 4 på en 5-gradig skala.	NKI-mätningarna för 2009 visar att Bravida befäst sina kundrelationer, NKI för installationsuppdrag uppgick till 4,0 och för serviceuppdrag till 3,9.
MEDARBETARMÅL	Bravida ska vara förstahandsvalet för medarbetarna. För 2009 var målet att uppnå en nöjd-medarbetarindex (NMI) överstigande 3,5 på 5-gradig skala.	Under 2009 har för första gången en medarbetarundersökning genomförts bland tjänstemän i hela koncernen. Den gav ett NMI på 3,8. Under 2010 kommer även yrkesarbetare att vara med i undersökningen.

MÅLNIVÅ: RÖRELSEMARGINAL

7 %

UTFALL 2009

Bravida prioriterar marginal före tillväxt. Koncernens divisioner, regioner och avdelningar följs upp på rörelsemarginalsnivå där alla gemensamma kostnader är fördelade, vilket skapar jämförbarhet mellan olika enheter. Först när avdelningar når en god lönsamhet ökar fokus på tillväxt.

Kundstrategi

Nöjda kunder är grundläggande för Bravidas utveckling och en förutsättning för att Bravida ska fortsätta växa. Viktiga strategier för detta är att:

- Bravida kombinerar storlek med lokal närvaro. Med kontor på cirka 150 orter över hela Skandinavien finns Bravida alltid nära kunden och kan erbjuda hela Bravidas sortiment av lösningar och produkter.
- Bravida arbetar systematiskt för att öka kundnöjdheten och arbetar metodiskt med att höja effektiviteten och kvaliteten i samtliga processer och leveranser.

Lönsamhetsstrategi

Bravida prioriterar lönsamhet framför en snabbare expansion. Det sker genom att:

- Bravida arbetar ständigt med att förbättra den operativa effektiviteten. Genom systematisk projektstyrning enligt tydliga rutiner och gemensamma arbetsätt ökar effektiviteten samtidigt som en hög och jämn kvalitet på de tjänster som levereras till kunderna säkerställs.
- Bravida anpassar kontinuerligt sin produktionskapacitet och sina administrativa kostnader till försäljningsvolymerna och efterfrågan.
- Bravida åtar sig enbart uppdrag med kalkylerbara risker där företaget kan erbjuda en kompetent bemanning.
- Bravida effektiviserar och samordnar sina inköp för att dra nytta av företagets totala inköpsvolym. På så sätt får företagets kunder tillgång till ett konkurrenskraftigt sortiment av produkter av hög kvalitet. Potentialen i detta arbete är stor då inköp av material och underentreprenader står för mer än hälften av produktionskostnaderna.
- Bravida fokuserar på kapitalrationalisering för att förbättra kassaflödet och stärka den finansiella ställningen.

Tillväxtstrategi

Under de senaste fem åren, som i huvudsak har präglats av konsolidering, har Bravida vuxit med en årlig tillväxttakt om drygt 4 procent, både organiskt och genom förvärv. Den fortsatta tillväxten skall komma genom att:

- Bravida kompletterar med de teknikområden som saknas lokalt för att växa på befintliga orter.
- Bravida etablerar sig utanför Skandinavien.
- Bravida deltar i den konsolidering som pågår på installationsmarknaden utifrån företagets position som ledande aktör i branschen.
- Bravida prioriterar tillväxt inom service. Baserat på ett metodiskt och effektivt arbetsätt för serviceverksamheten arbetar Bravida för att kunna erbjuda optimala kundlösningar.

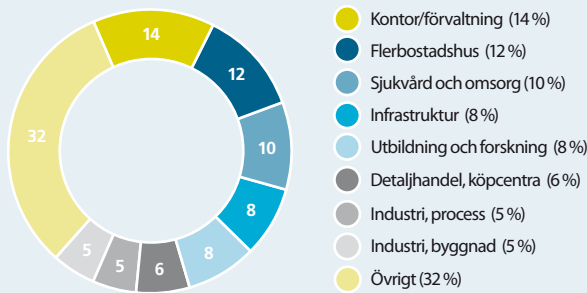
Kompetensstrategi

För att kunna ha det bästa kunderbjudandet på marknaden är det viktigt att attrahera, behålla och utveckla företagets medarbetare. Kompetensutveckling bedrivs genom att:

- Det dagliga arbetet till stor del bedrivs i projektform vilket ger företagets ingenjörer och tekniker möjlighet att utvecklas inom varierade områden i både små och stora uppdrag.
- Bravida satsar kontinuerligt på utbildning av sin personal. Under senare år har flera koncernövergripande utbildningar genomförts bland annat inom ledarskapsutveckling och service. Under 2009 lanserades Bravidaskolan i Sverige. Skolan samlar centrala utbildningar under ett tak och ett tiotal utbildningsprogram för olika yrkesgrupper har genomförts.
- Bravida prioriterar rekrytering och vidareutveckling av unga ingenjörer. Företaget bygger relationer med olika gymnasieskolor och högskolor i syfte att bidra till utvecklingen av utbildningar inom installation och för att öka synligheten bland unga arbetssökande.

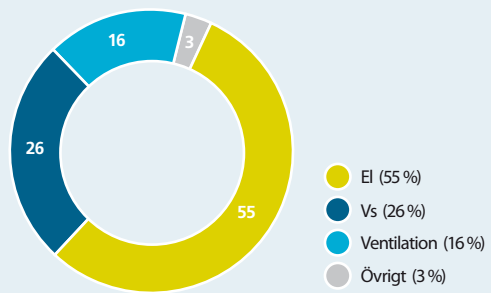
ANLÄGGNINGSTYPERNAS ANDEL

AV BRAVIDAS TOTALA OMSÄTTNING, %

TEKNIKOMRÅDENAS ANDEL

AV BRAVIDAS TOTALA OMSÄTTNING, %

Erbjudande

Bravidas kompetens och erfarenhet inom el, vs och ventilation tryggar en långsiktig lösning för kunden, både när det gäller den initiala installationsinvesteringen samt dess framtida drift och underhåll genom regelbunden service.

Kompetent partner med stora resurser

Bravida erbjuder specialistkompetens och helhetslösningar inom el, vs och ventilation. Inom dessa tre teknikområden verkar Bravida över hela installationsprocessen – från rådgivning och projektering till installation och service. Erbjudandet är indelat i två huvudområden:

- Installation av tekniska system i byggnader och anläggningar (nyinstallation eller ombyggnation).
- Service och underhåll på redan utförda installationer.

Bravida har en stark position på den skandinaviska installationsmarknaden. Med lokal närvaro på cirka 150 orter i Sverige, Norge och Danmark arbetar Bravida alltid nära kunden. Tack vare sin storlek har Bravida också den kapacitet som krävs för att utföra större och mer komplexa projekt utan att vara geografiskt begränsad.

Bravida ger kunderna tillgång till välutbildade och kompetenta medarbetare. Oavsett storlek genomförs alla Bravidas projekt enligt metoder som säkerställer en jämn och hög kvalitet. En stark inköpsorganisation ger också kunderna tillgång till ett konkurrenskraftigt sortiment med produkter av hög kvalitet.

Tre teknikområden utgör kärnan

Genom analys och regelbunden service, förebyggande underhåll och tidiga åtgärder skapas långsiktigt framgångsrika lösningar för både kunden och miljön. Bravida arbetar primärt inom tre teknikområden.

El

Med kompetens inom både stark- och svagström erbjuder Bravida kompletta och energisnåla lösningar för allt från industrier och arenor till kontor och bostäder.

Bravida projekterar, designar och installerar kompletta lösningar för optimal funktionalitet och effektiv energianvändning med hög drift- och personsäkerhet i fokus.

Vs

Bravida utför allt ifrån komplicerade installationer för processindustrin till enklare reparationer och förebyggande underhåll i till exempel bostadsrättsföreningar. Med över 1000 certifierade vs-installatörer erbjuder Bravida värme- och kylsystem som bidrar till ett bra inomhusklimat och garanterar rätt temperatur för känsliga produkter. Specialistkompetens finns även för sprinklersystem där Bravida har särskild certifiering. Vs handlar till stor del om hållbara lösningar som minskar energianvändningen. Ett växande område inom vs är installation och service av fjärr- och bergvärme och andra energibesparande lösningar.

Ventilation

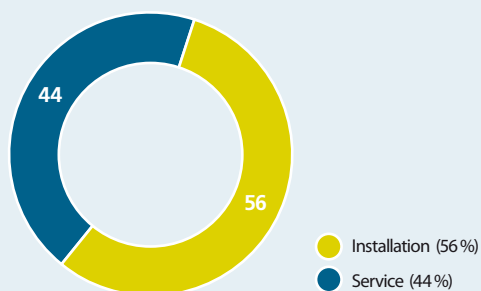
Bravida erbjuder kundanpassade ventilationslösningar samt all teknik som avser luftbehandling, luftkonditionering och klimatisering vilket skapar ett bra inomhusklimat. Energianvändningen står för en allt större del av de totala fastighetskostnaderna och kraven att skapa effektivare ventilations- och klimatanläggningar ökar samtidigt som ett bra inomhusklimat är en prioriterad fråga för slutkunder och fastighetsägare. Bravida installerar lösningar för allt ifrån komfortkyla i kontor och bostäder till kommersiell kyla i frys- och kylrum.

Specialområden

För att förse företagets kunder med ett komplett erbjudande inom installation och service finns Bravidas specialområden, till exempel konsulttjänster och säkerhetssystem för larm och passage. Specialområdena kombinerar kompetens och resurser från olika teknikområden.

ANDEL INSTALLATION/SERVICE

AV BRAVIDAS TOTALA OMSÄTTNING, %

SERVICEERBJUDANDE I FYRA HUVUDOMRÅDEN

Drift <ul style="list-style-type: none"> Tillsyn Tillsyn och skötsel 	Konsulttjänster <ul style="list-style-type: none"> Obligatorisk ventilationskontroll (OVK) Energioptimering
Underhåll <ul style="list-style-type: none"> Felavhjälpande underhåll Planerat underhåll 	Mindre om- och tillbyggnad <ul style="list-style-type: none"> ROT-uppdrag Hyresgästanpassning Uppgradering & modernisering

Komplett installationserbjudande

Med installation avser Bravida ny- och ombyggnation av tekniska system i byggnader, anläggningar och infrastruktur. Bravida samordnar tekniker och montörer från olika teknikområden och ger kunden tillgång till en partner som effektivt kan koordinera och ta ansvar för helheten. I de fall kunden inte själv står för projektering och design har Bravida kompetens att genomföra dessa delar av processen.

Effektiva helhetslösningar

Bravida prioriterar lösningar som leder till effektiv energianvändning. Bravidas storlek, erfarenhet och kompetens inom de olika teknikområdena el, vs och ventilation ger företaget kapacitet att ta ansvar för samtliga delar som påverkar en fastighets miljö och optimera helheten. Detta leder till ökad funktionalitet och effektivare energianvändning som minskar både driftskostnader och miljöpåverkan. Som helhetsleverantör tar Bravida också ansvar och koordinerar gränssnitten mellan olika teknikområden och reducerar därmed kundens risk.

Nyckelfärdiga funktionslösningar

En funktionslösning innebär att kunden köper en särskild funktion, till exempel ett visst inomhusklimat eller en speciell luftkvalitet. Bravida tar ett totalansvar för att leverera funktionslösningar, vilket omfattar allt från den initiala behovsanalysen till projektering, konstruktion, programmering, installation och driftsättning för att sedan kunna leverera ett nyckelfärdigt system till kunden med avtalad funktion.

Växande serviceverksamhet

Serviceverksamheten utgörs av drift och underhåll samt mindre ombyggnationer av installationer i byggnader och anläggningar. Regelbundna serviceinsatser och ett proaktivt förhållningssätt är en viktig del i Bravidas erbjudande. Med kontinuerlig tillsyn och skötsel ökar en installations livslängd och de löpande driftskostnaderna minskar samtidigt som kunden försäkras sig om att de olika komponenterna upprätthåller rätt funktion och att driften optimeras.

Bravida utför både stora och små serviceuppdrag, samordnar tekniker och montörer från olika teknikområden och levererar en effektiv servicelösning av hög kvalitet. Bravidas kompetens och erfarenhet tryggar en långsiktig fungerande och ekonomisk lösning, både när det gäller den initiala investeringen samt dess framtida drift och underhåll, genom minimerade störningar och ökad driftsäkerhet.

Servicesatsning ger ökad kundnytta

Bravida satsar sedan ett par år på att ge sina kunder tillgång till ett attraktivt serviceerbjudande. Inom ramen för det koncerngemensamma affärskonceptet ServiceBAS har interna utbildningar, gemensamma processer och verktyg utvecklats för att förbättra serviceleveransen.

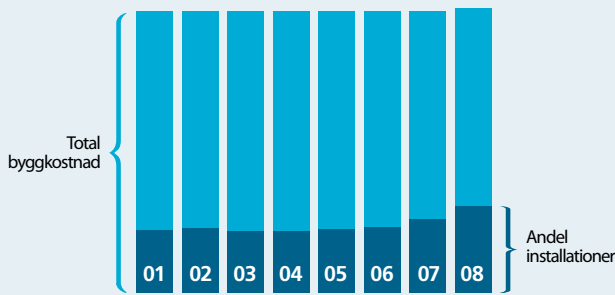
Med en ökad uppmärksamhet på kundernas behov, en tydligare paketering av företagets servicetjänster och ett mer proaktivt förhållningssätt kan Bravida erbjuda sina kunder en mer bekymmersfri tillvaro, trygghet och minskade kostnader.

Installations- och serviceerbjudanden i framkant

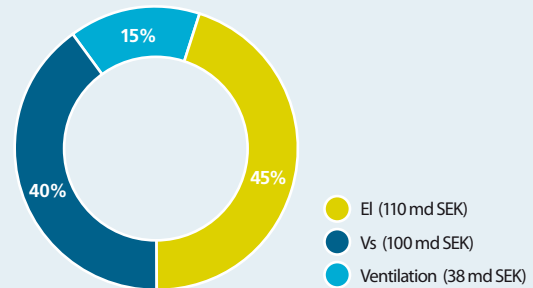
Bravida arbetar ständigt med att ta fram nya koncept och lösningar för att öka kundnyttan till exempel inom:

- Hållbarhet; utveckling av hållbara energilösningar.
- Informationshantering, BIM – Building Information Management; utökad användning av metoder för att effektivt hantera information som skapas under design- och konstruktionsprocessen och föra med den till förvaltningsfasen.
- Servicelösningar till stora företag; Bravida hanterar till exempel all service av Nordeas alla kontor i Danmark.

ÖKAD ANDEL INSTALLATIONER* AV TOTAL BYGGKOSTNAD I SKANDINAVIEN

DEN SKANDINAVISKA INSTALLATIONSMARKNADEN* PER TEKNIKOMRÅDE, 2008

*Data från respektive lands officiella statistikmyndighet samt Prognoscentret.

Marknad

En allt större andel av investeringar i nybyggnation utgörs av installationstjänster och relaterad service. Bravida har etablerat sig som den ledande leverantören på den skandinaviska marknaden och fortsätter att stärka sin position.

Marknaden drivs av krav på komfort och energibesparingar

Investeringar i installationer ökar i andel av den totala byggkostnaden. Det beror framför allt på två faktorer:

Ökade komfort- och funktionskrav

De allt större kraven på komfort och funktionalitet i våra hem, arbetsplatser och allmänna omgivningar har skapat en större efterfrågan av avancerade installationslösningar. Installationsmarknaden har historiskt karaktäriserats av långsam utveckling och produktfokuserad försäljning, men på senare år har detta förändrats. När kunden tidigare köpte en produkt, köper den idag en funktion, känsla eller miljö.

Energibesparande lösningar

Att minska driftskostnader har blivit allt viktigare, både vid nybyggnation och vid renoveringar. Energikostnaden är den mest betydande delen för en fastighets ekonomi och utgör 70 procent av den totala driftskostnaden. Med dagens teknik och kunskap kan dock stora besparingar göras. Många kunder prioriterar därför i allt större utsträckning införandet av energibesparande installationer, vilket påverkar efterfrågan på installationstjänster positivt.

Moderna miljöer kräver ett helhetsgrepp

Moderna inomhusmiljöer kombinerar ofta flera teknikområden – el, vs och ventilation. Rätt åtgärder kan få stor effekt på fastigheternas ekonomi samtidigt som de bidrar till en hållbar utveckling. I installatörsledet kräver dessa hållbara och energibesparande lösningar ett helhetsperspektiv som omfattar såväl el, vs som ventilation. Samtidigt blir installationslösningarna en integrerad del av byggprocessen, vilket ställer allt större krav på samarbetet mellan byggherre, byggare och installatör.

Att en större initial investering och en tydlig plan för underhåll och service leder till minskade kostnader över tid är också något som allt fler kunder idag har förstått och tagit till sig.

Mer komplexa lösningar ökar servicebehovet

Komplexiteten i installationslösningarna medför också ett ökat behov av service och underhåll. Från att ha varit en marknad som präglats av bristande framförhållning och reaktiva serviceåtgärder har servicemarknaden för installationer blivit allt mer proaktiv. Energibesiktningar och -deklarationer, CE-märkning av installationer i byggnader och obligatoriska ventilationskontroller (OVK) är ytterligare faktorer som kontinuerligt ökar efterfrågan av servicetjänster.

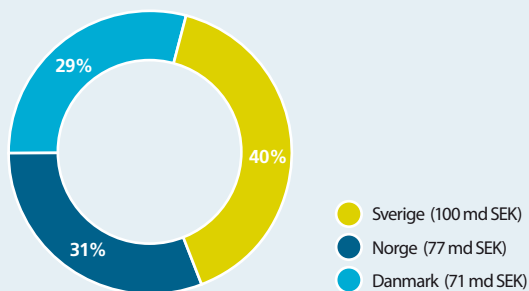
Hård konkurrens och pressade marginaler på en fragmenterad marknad

Efterfrågan på tekniska nyinstallationer följer relativt väl husbyggnadsinvesteringar, med en förskjutning på cirka 6–12 månader. Installationsbranschen är dock mindre konjunkturkänslig än byggbranschen eftersom renoveringar och ombyggnationer generellt sett ökar när nybyggnationen minskar. Andelen installationer är också större i denna typ av uppdrag. Dessutom finns ett relativt konstant behov av servicetjänster. Den svaga konjunkturutvecklingen har dock under 2009 haft en negativ inverkan på installationsbranschen och kommer att fortsätta att påverka Bravida och övriga aktörer på marknaden de kommande åren.

Installationsmarknaden i Skandinavien uppgick 2008 till cirka 250 miljarder SEK fördelat på cirka 35 000 installationsföretag, varav cirka 30 000 hade färre än 10 anställda och de allra flesta fokuserade på ett enskilt teknikområde.

DEN SKANDINAVISKA INSTALLATIONSMARKNADEN*

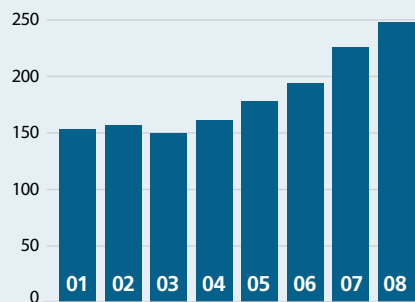
PER LAND, 2008

*Data från respektive lands officiella statistikmyndighet.

INSTALLATIONSMARKNADENS UTVECKLING*

SKANDINAVIEN, MILJARDER SEK

Bravida är marknadsledande

Bravida är tillsammans med finska YIT störst och marknadsledande i Skandinavien. Båda företagen levererar helhetslösningar som spänner över fler teknikområden på flera geografiska marknader. På enskilda marknader finns dock starka konkurrenter inom olika teknikområden, till exempel NVS och NEA i Sverige, Kemp & Lauritzen i Danmark och GK i Norge.

Bravida är en av de två största leverantörerna på alla de skandinaviska marknaderna:

- I Sverige är Bravida den största aktören med en marknadsandel på cirka 7 procent.
- I Norge är Bravida nummer två på marknaden med en marknadsandel på cirka 3 procent. Inom el är Bravida marknadsledande.
- I Danmark är Bravida den största aktören på marknaden tillsammans med en jämnstor konkurrent. Marknadsandelen är cirka 3 procent.

Marknaden konsolideras och större bolag som Bravida spelar en allt viktigare roll. Inte minst eftersom de allt mer komplexa lösningar som efterfrågas kräver bredare kompetens och större resurser.

Bravida positionerar sig som ledande totalleverantör

Bravida är Skandinaviens främsta totalleverantör av tekniska installations- och servicetjänster för byggnader och anläggningar. Med cirka 8 500 medarbetare och lokal närvaro på cirka 150 orter i Sverige, Norge och Danmark bedriver Bravida sin verksamhet nära kunden. Oavsett om det gäller nyinstallation, ombyggnad eller serviceuppdrag har företaget den kompetens som krävs och en lokal förankring som underlättar samarbetet. Bravida verkar över hela installationsprocessen, från design och projektering till installation och service.

Pressade marginaler och en lägre tillväxttakt har kompenserats genom ett aktivt arbete för att sänka kostnader och en fortsatt utveckling av den mindre konjunkturkänsliga serviceverksamheten. Lågkonjunkturen kan dock skapa nya möjligheter då en konsolidering av marknaden intensifieras, vilket skapar tillfälle för Bravida att stärka sina marknadspositioner genom förvärv och organisk tillväxt, både på befintliga och nya geografiska marknader.

En etablering i Finland, där installationsmarknaden uppgår till cirka 50 miljarder kronor, ligger i företagets långsiktiga affärsplan och ses som ett naturligt nästa steg.

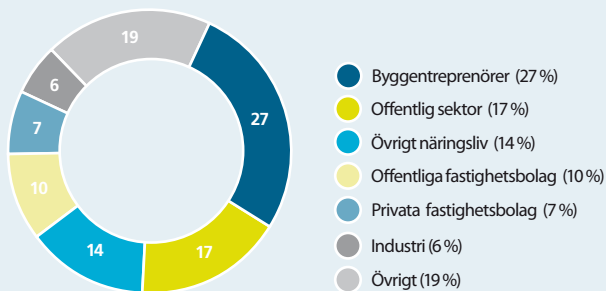

En större initial investering och en tydlig plan för underhåll och service leder till minskade installationskostnader över tid

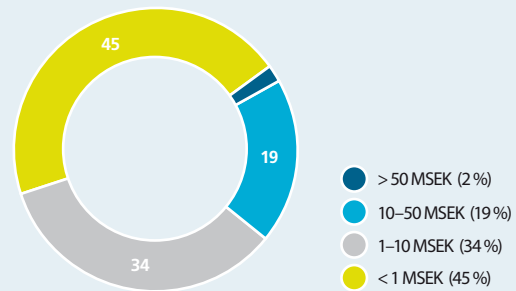
OMSÄTTNINGENS FÖRDELNING

PER KUNDGRUPP 2009, %

OMSÄTTNINGENS FÖRDELNING

PER UPPDRAGSSTORLEK 2009, %

Kunder

Bravida har ett stort antal upparbetade kundrelationer i olika branscher och kundtyper. Med proaktiv försäljning och närmare kundkontakt vill Bravida stärka sin profil som kundernas förstahandsval.

Bred kundportfölj

Bravidas kunder är väl spridda på olika branscher och kundtyper. Den största kundgruppen utgörs av byggtreprenörer som köper upp installationstjänster som en del i en byggtreprenad, därefter följer kunder inom offentlig sektor. Ingen enskild kund står för mer än 5 procent av omsättningen. På grund av lågkonjunkturen har betydelsen av kunder inom offentlig sektor ökat under 2009. Bravida anlitas för installation och service i alla typer av anläggningar och byggnader såsom industriella fastigheter, kontor, köpcentra, arenor, skolor, sjukhus och bostäder.

Både små och stora projekt är viktiga

För Bravida är både de mindre och de större projekten viktiga. Omsättningen utgörs till stor del av ett stort antal små och medelstora projekt såsom mindre anpassningar av kontorsytor samt om- och tillbyggnad av fastigheter. Utöver dessa har Bravida under 2009 även utfört installationer i ett antal större projekt såsom större nybyggnationer.

Trots att kunderna och projekten kan se väldigt olika ut finns det vissa typkunder och affärer som är vanligare än andra. Ett typiskt installationsprojekt har en genomförandetid till slutleverans på sex månader, men kan också sträcka sig över flera år. Serviceuppdrag kan omfatta allt från akut felhjälpning på 1–2 timmar till underhållsavtal som sträcker sig över flera år. Under 2009 hade Bravida drygt 28 000 aktiva projekt inom installation och service. Ställt mot företagets omsättning uppgår ett snittuppdrag till cirka 380 000 kronor. Kundrelationen är ofta lång och flertalet kunder återkommer för att köpa nya tjänster.

Ökad proaktiv försäljning

Installationsbranschen är en prispressad bransch där kundernas upphandlingar ofta styrs mot lägsta pris. I de flesta fall upphandlas separata lösningar för el, vs och ventilation

och leverantörer av installationstjänster tas ofta med i ett senare skede när ett byggprojekt har inletts och huvudentreprenören utsetts. Lokal närvaro och goda kundrelationer är viktigt för att få vara med och delta i upphandlingar. Bravida strävar efter att bli mer offensiv i sina kundrelationer. Målsättningen är att sälja mer genom ökad kännedom om kunden behov. Detta ska uppnås genom aktiv merförsäljning i existerande uppdrag och ökad proaktivitet i alla kundkontakter. Försäljning är också en del i den utbildning som Bravidas chefer och projektledare genomgår.

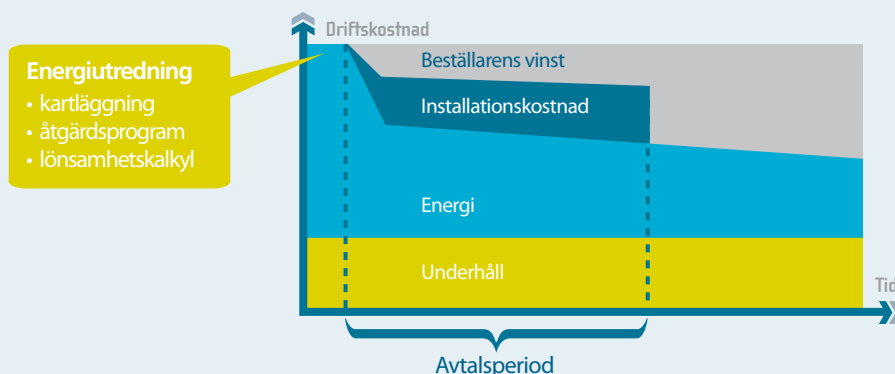
Fastighetsägare ändrar beteende

I takt med att investeringar i installationer blir allt mer betydelsefulla väljer fastighetsutvecklare att göra upphandlingar av tjänster direkt av installatören vid större nybyggnationer utan att gå via ett byggbolag. Då installatören får ett helhetsansvar för att integrera installationerna kan samordningsfördelar realiseras, både ur ett prestandamässigt och ur ett ekonomiskt perspektiv. Exempel på sådana projekt där Bravida levererat helhetslösningar som spänner över flera teknikområden är Malmö Arena samt Clarion Sign Hotel och Södra länken i Stockholm.

Starka kundrelationer

Bravida vill vara förstahandsvalet för kunderna och kontakten med kunden är därför mycket viktig. Arbetet med att stärka bolagets kundrelationer pågår på alla nivåer i koncernen. Det handlar om att bygga förtroendefulla relationer, att synas och vara tillgänglig ute hos kund och en ökad uppmärksamhet på kundernas behov. Bolagets profil som ett företag med hög servicegrad och kvaliteten i leveranserna har stärkts under året, vilket framgår av Bravidas NKI-mätning för 2009. Undersökningen visar att fyra av fem kunder är nöjda eller mycket nöjda med Bravida som helhet och att andelen missnöjda kunder är mycket låg.

ENERGIBESPARINGAR KAN FINANSIERA HÅLLBARA INVESTERINGAR

En fastighets driftskostnad består av kostnader för underhåll och energiförbrukning. Som en del i Bravidas kundanpassade energiavtal tar Bravida ett helhetsgrepp på fastighetens energiförbrukning och genomför investeringar och åtgärder som väsentligt minskar den. Kunden binder upp sig vid en 3–7-årig avtalstid. Under den tiden genomför Bravida nödvändiga förändringar och står för service. Investeringar i energibesparingar finansieras genom att Bravida får del av den besparing kunden gör.

Hållbarhet

Genom att utveckla hållbara installationslösningar som sparar både energi och pengar åt sina kunder skapar Bravida möjligheter till en hållbar utveckling. Och i sin egen verksamhet ser Bravida till att minimera den egna miljöpåverkan.

Internt engagemang

Bravida arbetar för att minimera företagets miljöpåverkan och säkerställa en långsiktigt hållbar verksamhet. Bravida identifierar, undersöker och utvärderar kontinuerligt hur företagets verksamhet påverkar miljön. Det handlar framförallt om medarbetarnas resor och transporter samt avfall och energiförbrukning vid installationer.

Fossila bränslen – Bravidas största miljöpåverkan är åtgången av fossila bränslen för verksamhetens 3 700 servicebilar i Skandinavien. Det är därför ett övergripande miljömål att minska förbrukningen av fossila bränslen för egna fordon med 3 procent jämfört med föregående år. Målet uppfylldes under 2009.

Avfall – Bravidas verksamhet är fri från miljöfarliga processer som föreskriver anmälningsplikt. De medarbetare som har arbetsuppgifter vilka kan ge upphov till betydande miljöpåverkan får lämplig utbildning. Bravida har tillstånd att transportera farligt avfall på väg, detta för att kunna tillgodose kundernas krav på och behov av miljömässiga transporter och hantering av avfall.

Hållbara lösningar en god affär

Bravidas största möjlighet att bidra till en positiv hållbarhetsutveckling finns framförallt i de lösningar företaget levererar till sina kunder. Genom att arbeta med ett helhetstänk som kombinerar kompetens inom el, vs och ventilation skapas gränsöverskridande system med stora möjligheter att optimera energiförbrukningen. Parallellt med detta arbetar Bravida aktivt med att utveckla effektiva lösningar inom varje teknikområde.

Anpassa tekniken efter beteendet

Bravidas energisatsning fokuserar på att låta slutanvändarnas beteende styra tekniken. Med utgångspunkt i användarnas beteende skapas anpassade lösningar. Det kan vara så enkelt som att när ingen vistas i ett kontor så släcks ljuset eller mer komplicerat som att behovsanpassa luftkvaliteten i en industrilokal med hjälp av avancerad reglerteknik.

Tjänster som spar energi

Bravidas erbjudande omfattar enkla och vardagliga energibesparingar såväl som komplexa helhetslösningar som omsluter fastigheters totala energiförbrukning. Exempel på tjänster som spar energi är:

- **Omfattande energikutredningar** – en fastighets inomhusklimat och energikostnader analyseras för att identifiera effektiviseringsmöjligheter i befintliga installationer eller med hjälp av ombyggnation. Energiförbrukningen kan ofta sänkas med upp till 25 procent.
- **Obligatoriska energideklarationer** – en byggnads energianvändning kartläggs och dokumenteras, vilket är ett obligatoriskt krav i flera nordiska länder.
- **Kundanpassade energiavtal** – Bravida ansvarar för drift och underhåll av en fastighets samtliga tekniska installationer inklusive funktionsgaranti. Energiförbrukningen optimeras samt investeringar genomförs för att minimera drift, underhåll och energikostnad. En fast ersättning utgår för drift och underhåll medan investeringar i energibesparingar finansieras genom att Bravida får del av den besparing kunden gör.
- **Byte av elmätare** – under 2008/2009 bytte Bravida en miljon elmätare för att ge energileverantörer möjlighet att fjärrläsa elförbrukning och därmed lättare kunna identifiera och åtgärda oönskad elförbrukning.

BRAVIDAS VÄRDERINGAR

AFFÄRSMÄSSIGHET – Tydligt ansvar för ekonomin

I alla delar av verksamheten ses möjligheter och vägar som leder företaget framåt. Varje medarbetare tar personligt ansvar för företagets ekonomi, genom alla faser i ett projekt.

ENKELHET – Enhetligt och okomplicerat agerande

Genom enkla och okomplicerade rutiner och arbetsprocesser blir den dagliga verksamheten smidig och effektiv. Med hjälp av en enhetlig syn löser varje Bravida-kontor liknande frågor på samma sätt. Mottot är "lika behov – lika lösning".

KOMPETENS – Kunskap, vilja och förmåga

Bravida ser alltid till att rätt kompetens finns på rätt plats för varje uppdrag. Kompetensen är organiserad för både företagets och kundens bästa. Bravida ligger steget före och tänker i nya banor. Medarbetarna samarbetar både mellan kontor och teknikområden.

STIL – Pålitlighet och uppträdande

Bravida har en tydlig affärsstil som bygger på pålitlighet och rätt uppträdande. Medarbetarna tar personligt ansvar och håller vad de lovar. I alla möten är ett vänligt och tillmötesgående sätt en självklarhet.

Medarbetare

Bravida är ett innovativt installationsföretag i teknisk framkant med en stark framtidstro. Företagets framgång bygger på medarbetarnas kompetens, pålitlighet och förmåga att leverera de lösningar som kunderna efterfrågar idag och i framtiden.

Kompetens, ledarskap och nya förmågor tar Bravida framåt

När Bravida växer och stärker sin position som den ledande leverantören av installations- och servicetjänster är kompetenta och engagerade medarbetare en förutsättning för att lyckas. Koncernen hade vid årsskiftet cirka 8 500 medarbetare som arbetar med planering och utförande av installations- och serviceuppdrag. Kompetens- och ledarskapsutveckling samt rekrytering är nyckelfrågor inom personalområdet.

Kompetensutveckling

Bravida arbetar systematiskt för att bygga upp en gemensam kompetensplattform i koncernen. Mottot "Lika behov, lika lösning" är en ledstjärna i arbetet med kompetensutvecklingen. Kontinuerlig utbildning av Bravidas personal är grunden för att höja effektiviteten och kvaliteten i samtliga processer och leveranser. Men tillgång till ny kunskap är också en sporre och en drivkraft för medarbetarna när de vidareutvecklas i sina yrkesroller.

Som ett led i det kontinuerliga utvecklingsarbetet etablerades 2009 Bravidaskolan i Sverige. Skolan samlar viktiga utbildningar för de svenska medarbetarna. I Norge och Danmark genomförs liknande utbildningsåtgärder.

Under året har flera utbildningsprogram för olika yrkesgrupper genomförts. De interna utbildningsprogrammen drivs huvudsakligen av erfaren intern personal och programmen är en viktig nyckel till nätverksbyggande och kunskapsutbredning inom koncernen.

Ledarskapsutveckling och succession

Bravidas mål är att bli självförsörjande på ledare. Koncernövergripande ledarutvecklingsprogram har tagits fram i syfte att utbilda företagets nuvarande och blivande chefer i ledarskap, personalansvar, kommunikation, motivation och konflikthantering. Sedan 2007 har drygt hälften av Bravidas chefer påbörjat eller avslutat programmet som löper under 18 månader och leder till en intern diplomering.

Bravidas organisation erbjuder flera olika karriärmöjligheter och vägar till personlig utveckling. Det dagliga arbetet bedrivs till stor del i projektform vilket ger företagets

LYCKAT REKRYTERINGSARBETE

Andelen kvinnor är fortsatt låg bland Bravidas medarbetare. Men på enheten TSM (Technical Service Management) som arbetar med fastighetsdrift och förvaltning har Bravida framgångsrikt ökat andelen kvinnliga ingenjörer genom att aktivt rekrytera flera kvinnor samtidigt.

– "Samtidig rekrytering av fler kvinnor har visat sig positivt för att förbättra integrationen mellan kvinnor och män och för att kvinnor långsiktigt ska välja att arbeta kvar på Bravida", berättar Kurt Waltersson, Regionchef TSM.

MEDARBETARE

Antal medarbetare*	2009	2008
Totalt i koncernen	8 078	8 050
Varav kvinnor	477	499
Sverige	5 024	5 280
Norge	1 527	989
Danmark	1 527	1 781

* Medelantal medarbetare under året.

Åldersstruktur, %	2009	2008
Över 60 år	8,4	8,3
51–60 år	18,7	19,0
41–50 år	25,1	24,6
31–40 år	23,0	23,5
21–30 år	21,2	21,4
Under 20 år	3,6	3,2

ingenjörer och tekniker möjlighet att utvecklas inom varierade områden i både små och stora uppdrag. Erfarenhet och exponering mot många olika kompetensområden gör det möjligt att på sikt ta sig an allt mer krävande och ledande roller inom Bravida.

Rekrytering

Bravida står inför en utmaning att rekrytera yngre medarbetare, såväl tjänstemän som yrkesarbetare. På sikt växer installationsbranschen och den tekniska utvecklingen kräver flera kompetenta medarbetare. Personalens åldersstruktur visar på ett behov att rekrytera yngre utbildade medarbetare.

Bravida strävar efter att erbjuda goda utvecklingsmöjligheter för sina medarbetare. Därför främjas medarbetarnas personliga utveckling och internrekrytering prioriteras framför extern rekrytering. Satsningen på att öka antalet unga ingenjörer fortsätter och företaget har ökat sin synlighet på olika skolor i Skandinavien genom medverkan i kurser, examensarbeten och direkta rekryteringsinsatser.

Ett elektroniskt stödsystem med syfte att underlätta rekryteringen av nya medarbetare på såväl central som lokal nivå har framgångsrikt etablerats under 2009. Rekrytering av ny personal har dock skett i begränsad omfattning under året. På grund av lågkonjunkturen och minskad efterfrågan har företaget samtidigt tvingats säga upp personal i flera delar av koncernen.

Ett företag – en kultur

Bravida har under senare år förvärvat ett antal bolag med en stark koppling till olika geografiska områden i Skandinavien. Då koncernens verksamhet bedrivs decentraliserat är det viktigt med stöd av gemensamma administrativa processer och andra stödfunktioner. Bravida strävar efter att bygga en stark gemensam företagskultur och ett starkt varumärke.

Grunden finns i Bravidas värderingar

Företagets kultur och värderingar är viktiga verktyg för att hålla samman koncernen och vägleda medarbetarna i deras arbete. Vid sidan av ledare och chefer spelar de fackliga organisationerna en stor roll i skapandet av en gemensam företagskultur och i personalarbetet. Dialogen med fackliga representanter har ofta en stor inverkan på mottagandet och genomförandet av olika förbättringsåtgärder.

I det dagliga arbetet finns Bravidas uppförandekod som ett stöd för varje medarbetares yrkesroll och förtydligar vad företagets värderingar betyder i det dagliga arbetet. Koden pekar på vad Bravida förväntar sig av varje anställd i olika situationer, till exempel vad gäller gåvor, förtrolig information, jämställdhet och mångfald.

2009 ETABLERADES BRAVIDASKOLAN I SVERIGE

- Projektledarskolan – fördjupade kunskaper i projektledning, ekonomi, juridik och inköp som är obligatorisk för alla projektledare.
- BAM – arbetsmiljöutbildning som är obligatorisk för alla chefer, projektledare, serviceledare och skyddsombud.
- Bäst på produktion – kurs som vänder sig till projektledare och arbetsledande montörer.
- Ledarskapsutbildning – för chefer inom hela koncernen.
- Serviceutbildning – vänder sig till bland annat serviceledare och servicekoordinatorer och utgår av säljmetodik och arbetssätt.

NÖJD-KUND-INDEX (NKI)

	NKI-värde Installation	NKI-värde Service
2009	4,0	3,9
2008	3,8	3,9
2007	3,9	4,0

NKI 2009 = 4,0 respektive 3,9 Mål 4,0

Bravida bedömer fortlöpande kvaliteten på företagets arbete i nöjd-kund-mätningar (NKI). Sedan 2007 har över 1 000 projekt och serviceuppdrag i den svenska verksamheten utvärderats.

Bravidas övergripande kvalitetsmål är att uppnå ett genomsnittligt NKI-värde på minst 4 (skala 0–5) samt att varje år överträffa föregående års värde. 2009 års undersökningar visar att Bravida stärkt sina kundrelationer under året.

Kvalitet och arbetsmiljö

Kvalitetsarbetet är en viktig del i många kunders beslut att välja Bravida som leverantör. På samma sätt är företagets arbetsmiljöarbete en viktig faktor för att både kunder och medarbetare vill arbeta med Bravida.

Kvalitet

Bravidas kvalitetsarbete bygger på ansvar, engagemang, kompetens och förtroende. Företaget strävar efter att de installationslösningar och tjänster som erbjuds uppfyller kundernas och samhällets förväntningar och krav. Kvalitet är alla medarbetares ansvar och ska genomsyra allt Bravida gör, från första kundkontakt till färdig leverans. Verksamheten präglas av hög kompetens och Bravida samarbetar med leverantörer som motsvarar företagets krav på heltäckande kvalitet.

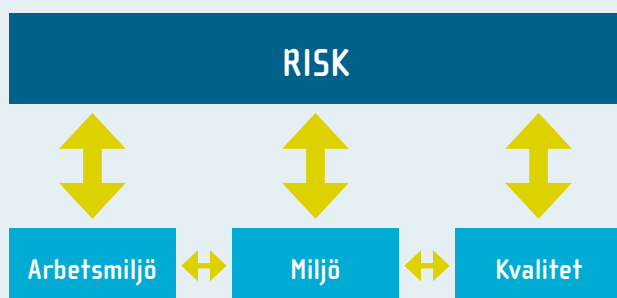
Ett proaktivt kvalitetsarbete förebygger risk

Bravida har heltäckande kvalitetsledningssystem som stödjer processer i olika skeden av företagets produktion, från anbudsgivning till slutleverans. Installationsprojekt

och serviceuppdrag kvalitetsplaneras och kvalitetssäkras för att infria kundernas krav och förväntningar, men också för att proaktivt identifiera, förebygga och prissätta risker. Kvalitetsarbetet för verksamheten styrs ytterst av Bravidas kvalitetspolicy.

Bravida har vuxit och nya verksamheter har tillkommit i koncernen. Bravidas ambition är att standardisera koncernens arbetsprocesser för att uppnå en situation där lika behov leder till likvärdiga lösningar. Gemensamma arbetsprocesser har etablerats i koncernen och anpassats efter lokala förutsättningar och lagstiftning. Dessutom har Bravida etablerat ackrediteringar inom flera leveransområden. Under 2008 och 2009 har produktområdena Kyla och Brandlarm ackrediterats i den svenska verksamheten.

” Ett systematiskt kvalitetsarbete skapar trovärdighet och förebygger risk

KVALITETSARBETE FÖREBYGGER RISK

Bravidas ledningssystem förebygger risk och minskar företagets risk-exponering.

I de anställdas vardag på alla nivåer i organisationen finns det betydande riskmoment av olika sort som måste hanteras. Det handlar såväl om hälso- och miljörisker, risker i anbud och funktionsåtaganden i leveranser som om finansiella risker av olika slag. Genom ett systematiskt kvalitets-, miljö- och arbetsmiljöarbete arbetar Bravida proaktivt för att de anställda inte utsätter sig själva, kunder eller företaget för ej kalkylerbara risksituationer.

SJUKDOM OCH OLYCKSFALL

	Sjukfrånvaro, %		Arbets- skadefrekvens*	
	2009	2008	2009	2008
Sverige	4,4	4,2	9,5	5,2
Norge	7,0	7,0	8,5	7,6
Danmark	4,2	4,9	34,4	39,7

* Arbetsolyckor som leder till minst 1 dags sjukfrånvaro per miljon arbetstimmar.

NÖJD-MEDARBETAR-INDEXT (NMI)

NMI 2009 = 3,8 Mål 3,5

Bravida ska vara en attraktiv arbetsgivare. Under 2009 har Bravida därför genomfört en första medarbetareundersökning ibland alla tjänstemän i koncernen för att mäta detta. Målsättning var att uppnå en NMI (Nöjd-Medarbetar-Index) på 3,5. Det faktiska resultatet blev 3,8. Bland annat fick företagets chefer ett mycket högt betyg.

Under 2010 kommer undersökningen att omfatta alla yrkesarbetande i koncernen.

Medarbetarna ska utstråla kvalitet i sitt bemötande

Utöver att arbeta förebyggande handlar kvalitet om att ta ansvar för de fel som eventuellt inträffar. Kunden ska veta att Bravida tar ansvar för vad som levereras och att företaget arbetar på ett strukturerat sätt för att hantera de fel och problem som trots allt uppstår. Affärsmässighet, stil och service är viktiga ledstjärnor i detta arbete. Bravida utbildar också personalen i syfte att ha beredskap att hantera situationen när fel uppstått. Organisationen ger också direkt support och stöd i dessa lägen.

En god arbetsmiljö

Bravidas arbetsmiljöarbete ligger i framkant och arbetsmiljön på företagets arbetsplatser är ett viktigt konkurrensmedel både ur ett försäljnings-, medarbetar- och ett rekryteringsperspektiv. Arbetsmiljöarbetet är också en integrerad del i Bravidas koncernövergripande verksamhetssystem. I Sverige genomgår 150–200 medarbetare per år en BAM-utbildning (Bättre Arbetsmiljö). Utbildningen är en obligatorisk utbildning om arbetsmiljö för chefer, projektledare och skyddsombud inom ramen för Bravidaskolan. Totalt har över 1 000 medarbetare utbildats. I Norge och Danmark genomförs liknande initiativ.

Arbetsmiljöutvecklingen omfattar bland annat arbetet med:

- Minskad sjukfrånvaro och sjukskrivningar – stor vikt läggs vid att förebygga arbetsskador, till exempel genom utbildning inom belastningsergonomi. Dessutom har arbetet med att utreda olika rapporteringsmodeller för tillbud påbörjats.
- Rehabilitering – Bravida har etablerade rehabiliteringsprogram för långtidssjuka med handlingsplaner och åtgärder för att få så många som möjligt tillbaka i arbete.
- Säkerhet – säkerhet prioriteras i Bravidas kvalitetsarbete där viktiga frågor rör arbete med miljöfarliga material, arbete på hög höjd, liftar etc.
- Arbetsredskap – en viktig del som bidrar till en bra arbetsmiljö är att arbetsredskap som kläder, bilar och verktyg håller en hög kvalitet. Det är betydelsefullt för att företagets medarbetare ska kunna utföra sitt arbete på ett effektivt och säkert sätt samtidigt som rätt utrustning också förmedlar arbetsglädje, känsla av stil och affärsmässighet.
- Uppföljning – för att säkerställa uppföljningen och öka fokuseringen på arbetsmiljön ingår ett antal arbetsmiljöpunkter vid de interna revisionerna.

Arbetsmiljöarbetet är en integrerad del i Bravidas koncernövergripande verksamhetssystem

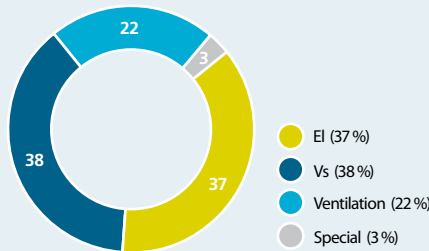

Division Nord

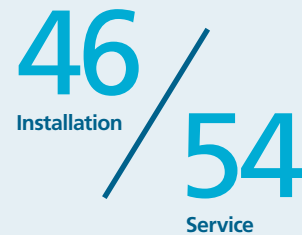
Regioner:

- Norra Norrland
- Södra Norrland
- Dalarna, Västmanland,
- Södermanland – VVS
- Dalarna, Västmanland,
- Södermanland – El
- Österg. Gotland
- Närke Värmland
- Specialbolag

TEKNIKOMRÅDENAS ANDEL
AV DIVISIONENS OMSÄTTNING, %

ANDEL INSTALLATION/SERVICE
AV DIVISIONENS OMSÄTTNING, %

Division Nord

Division Nord fokuserar på offentlig sektor, kommersiella privata fastighetsägare samt industri. Under 2009 har divisionen gjort en ökad satsning på service och en växling av segmentfokus till marknader och kunder med stabila förhållanden.

Marknadsutveckling

Inom den offentliga sektorn var efterfrågan god i form av renovering och modernisering av skolor, vård och omsorgsbyggnader. Service- och underhållsmarknaden var stabil, med en ökad efterfrågan inom energiområdet. På grund av den svaga konjunkturen har efterfrågan inom industrisegmentet dock varit svag under året.

Resultatutveckling

Divisionens omsättning minskade med 14 procent till 1 848 (2 137) MSEK under 2009. Minskningen berodde framförallt på lägre entreprenadvolymer som till viss del kompensades av ökade servicevolymer. Rörelseresultatet uppgick till 120 (117) MSEK, vilket innebar en marginalförbättring till 6,5 (5,5) procent. Lönsamheten var god i hela divisionen.

Orderingången minskade med 21 procent till 1 712 (2 164) MSEK medan orderstocken vid utgången av året uppgick till 579 (714) MSEK.

Projekt och fokusområden

Divisionen har under det fjärde kvartalet bland annat fått i

uppdrag att installera el, vs och ventilation vid konvertering av kontorslokaler till 250 lägenheter i kvarteret Tvåflingan i Stockholm. Beställare är Kungsfiskaren och byggherre är ALM Equity. Uppdraget beräknas pågå till december 2011. Division Nord har under året också fått i uppdrag att utföra samtliga installationer i Dragonskolan i Umeå och elinstallationer vid tunnelbygget för E18 mellan Sagån och Enköping. För att säkerställa kompetens och bredda erbjudandet har divisionen under året utvecklats inom områden som säkerhet, brand, hiss och energioptimering. För att ytterligare stärka erbjudandet inom energi- och miljöområdet har ett koncept för energieffektivisering av byggnader och tillhörande utbildningsprogram initierats.

Framtidsutsikter

Det tuffa konjunkturläget kommer att påverka prisbild och tillväxtmöjligheter även initialt 2010. Men det finns en förhoppning om en normalisering av efterfrågan baserat på ett uppdämt renoverings- och installationsbehov i kombination med att industrisegmentet åter ökar sin efterfrågan.

DIVISIONSÖVERSIKT

Omsättning	Rörelsemarginal	Orderingång	Orderstock
1 848	6,5 %	1 712	579

Andel av koncernen

17 %	1 848 MSEK omsättning
22 %	120 MSEK rörelseresultat
18 %	1 480 medelantal medarbetare

Sveriges första parkeringshus i trä

Skellefteå är en klassisk trästad och handeln med trävaror har utvecklat staden där Sveriges första parkeringshus i trä stod färdigt i slutet av 2009. Hållbart, förnybart och vackert – trä är ett utmärkt byggmaterial på många sätt och ett viktigt skäl att välja trä framför andra material är att sätta ett så litet ekologiskt avtryck som möjligt.

Intresset för att bygga med bärande träkonstruktioner ökar stadigt vilket medför behov av nya byggmetoder och installationslösningar. I parkeringshuset har Bravida

bland annat installerat markvärme i ramperna. På grund av rörelsen i träet måste värmeslingorna skyddas med speciella skyddshylsor för att förhindra brott på dem.

– *”Det är speciellt att göra installationer i trä eftersom det är ett levande material. Det sväller och krymper beroende på årstid och luftfuktighet vilket ställer särskilda krav på installationerna”*, berättar Peter Bäcklund projektledare för totalentreprenaden, Bravida.

Det är speciellt att göra installationer i trä eftersom det är ett levande material

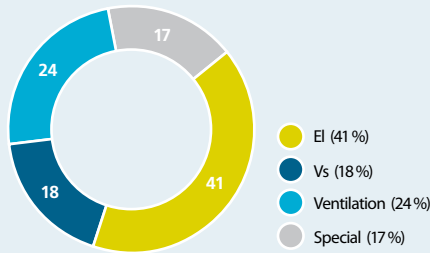

PETER BÄCKLUND | Projektledare Bravida

Division Stockholm
 Regioner:
 El
 Vs
 Ventilation
 Technical Service Management (TSM)
 Special

TEKNIKOMRÅDENAS ANDEL
 AV DIVISIONENS OMSÄTTNING, %

ANDEL INSTALLATION/SERVICE
 AV DIVISIONENS OMSÄTTNING, %

Division Stockholm

Division Stockholm har sett en ökad konkurrens under året, bland annat från konkurrenter som normalt inte verkar på marknaden. 2010 väntas bli ett tufft år men genom en ökad satsning på helhetslösningar och service ska divisionen försvara sin marknadsandel.

Marknadsutveckling

Utbudet av entreprenader minskade under året, samtidigt finns det i Stockholmsområdet ett antal riktigt stora projekt som kommer att startas i närtid. Bostadsproduktionen var låg under 2009 men bostadsbristen i kombination med de låga räntorna och ett stort bestånd som står inför omfattande renoveringar skapar möjligheter till en återhämtning. Husbyggnadsinvesteringar inom den offentliga sektorn har också ökat kraftigt. Bakom ökningen ligger bland annat stora satsningar inom idrott och fritid.

Resultatutveckling

Division Stockholms omsättning uppgick under 2009 till 1 974 (2 050) MSEK, vilket innebär en minskning med 4 procent. Med en marginal om 5,1 (5,9) procent uppgick rörelseresultatet till 101 (121) MSEK. För jämförbara enheter och exklusive föregående års realisationsvinst om 6 MSEK var marginalen oförändrad jämfört med föregående år.

Orderingången under 2009 var hög och uppgick till 1 946 (1 872) MSEK, vilket var en ökning med 4 procent jämfört med föregående års nivå. Orderstocken minskade dock med 4 procent till 742 (770) MSEK.

Projekt och fokusområden

Bravida vann under fjärde kvartalet en order avseende installation av ventilation, vs samt larm- och passersystem när Sveriges lantbruksuniversitet bygger ett nytt Biocentrum. Beställare av projektet är Akademiska Hus. Då projektet har stort energifokus är kraven på energieffektiva installationer höga, bland annat ska energisnåla laboratorier byggnas. Arbetet påbörjades i januari 2010 och projektet väntas vara klart i mitten av 2011. Divisionen fick under året också uppdraget att installera det egenutvecklade larm- och passagesystemet Integra i Uppsala universitets alla byggnader samt installationer inom både el, vs, och ventilation i Gottsunda Centrum.

Framtidsutsikter

På grund av ökningen av större projekt i Stockholmsområdet, vilka kommer att upphandlas inom det närmsta året, finns det goda möjligheter för att divisionens entreprenadtjänster kan komma att öka under närmsta året. Konkurrensen från aktörer som normalt inte verkar på marknaden kan dock medföra att divisionen får svårt att försvara sin marknadsandel.

DIVISIONSÖVERSIKT

Omsättning	Rörelsemarginal	Orderingång	Orderstock
1 974	5,1 %	1 946	742

Andel av koncernen

18 %	1 974 MSEK omsättning
19 %	101 MSEK rörelseresultat
15 %	1 243 medelantal medarbetare

Kungsbrohuset – en av världens mest miljömarta byggnader

I centrala Stockholm håller en ny stadsdel på att ta form då området Västra City rustas upp. Här byggs norra Europas största konferenscentrum. Cityterminalen renoveras och spårområden planeras att överdäckas och bebyggas. Mitt i stadsdelen ligger Kungsbrohuset, en byggnad som byggherren Jernhusen planerar att certifiera enligt hela tre olika miljöklassningssystem, däribland EU-standarderna Green Building och det nya svenska miljöklassningssystemet Miljöklassat Hus.

Bravidas roll i arbetet är att göra ventila-

tionsinstallationer, bland annat ett platsbyggt fläktrum som ska se till att kontorslokalerna får ett behagligt inomhusklimat. Arbetet påbörjades våren 2009 och väntas vara klart vid årsskiftet 2010/2011.

– *“En modern byggnad av det här slaget ställer höga krav, både på de produkter vi använder och på vårt arbete i sig, speciellt med tanke på de högt satta miljömålen”,* berättar Jessica Interstein, entreprenad-ingenjör på Bravida.

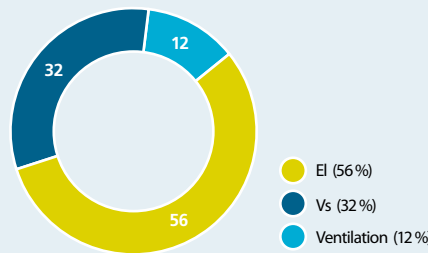
En modern byggnad av det här slaget ställer höga krav på vårt arbete

JESSICA INTERSTEIN | Entreprenad-ingenjör Bravida

TEKNIKOMRÅDENAS ANDEL
 AV DIVISIONENS OMSÄTTNING, %

ANDEL INSTALLATION/SERVICE
 AV DIVISIONENS OMSÄTTNING, %

Division Syd

Division Syd satsar på att öka andelen serviceuppdrag och ett intensifierat proaktivt marknadsarbete för att parera den minskade efterfrågan. Trots att de kommande åren bedöms som fortsatt svåra ser divisionen positivt på framtiden.

Marknadsutveckling

Den minskade efterfrågan på installationstjänster har inneburit pressade marginaler och mindre volymer för Division Syd. Speciellt i storstadsregionerna noterades en avmattning i marknaden och därmed en ökad konkurrens med fallande priser som följd. Den svagaste utvecklingen har varit inom marknadssegmenten kontor, bostäder och industri medan offentlig sektor, hotell och restaurang samt idrottsanläggningar har klarat sig bättre. Även på service-sidan har en viss nedgång märkts då stora beställare har skjutit fram sina underhållsplaner.

Resultatutveckling

Divisionens omsättning minskade med 7 procent till 2 909 (3 122) MSEK. Minskningen berodde på några mycket stora projekt som till största delen genomfördes och intäktsfördes under 2008. Rörelseresultatet uppgick till 166 (211) MSEK, vilket innebar att marginalen uppgick till 5,7 (6,7) procent. Resultatutvecklingen var fortsatt positiv i de flesta regioner.

Orderingången minskade med 3 procent till 3 048 (3 153) MSEK medan orderstocken uppgick till 1 289 (1 155) MSEK, vilket var en ökning med 12 procent jämfört med föregående år.

Projekt och fokusområden

Under fjärde kvartalet fick divisionen i uppdrag att utföra alla installationer av kraft och belysning i Sveriges nya nationalarena i Solna. Arenabolaget i Solna KB är byggherre och PEAB är beställare av projektet. Arbetet har påbörjats och arenan ska vara klar i augusti 2012. Division Syd har under året också fått i uppdrag att göra installationer i det nya IKEA-varuhuset i Svågertorp utanför Malmö samt el- och teleinstallationer i samband med en modernisering av Västerviks sjukhus. Konjunkturläget har gjort att det proaktiva marknadsarbetet har intensifierats för att skapa ökade möjligheter att komma åt projekt i tidigt skede.

Framtidsutsikter

Eftersom marknadsläget även kommande år bedöms som fortsatt tufft arbetar divisionen vidare med att öka andelen service för att kompensera för en något lägre entreprenadvolym. Genom att noggrant följa marknadsutvecklingen och snabbt kunna anpassa verksamheten efter behov och efterfrågan ser dock divisionen positivt på framtiden.

DIVISIONSÖVERSIKT

Omsättning	Rörelsemarginal	Orderingång	Orderstock
2 909	5,7 %	3 048	1 289

Andel av koncernen

27 %	2 909 MSEK omsättning
31 %	166 MSEK rörelseresultat
28 %	2 229 medelantal medarbetare

Stort serviceuppdrag i Malmö Arena

Den stora volymen, de höga höjderna och ett tufft tidsschema var stora utmaningar när Malmö Arena skulle byggas. Installationsmässigt var arbetet i den 58 000 kvadratmeter stora arenan mycket komplicerat, bland annat på grund av den höga installationstätheten och krav på energioptimerande lösningar och flexibilitet eftersom arenan ska kunna anpassas till olika evenemang och användningsområden.

Idag står byggnaden färdig och Bravida har efter ett framgångsrikt installationsarbete fått ett fortsatt förtroende i och med ett löpande

serviceuppdrag i arenan. Uppdraget omfattar tillsyn och skötsel av installationer inom samtliga teknikområden och löper fram till den sista december 2013.

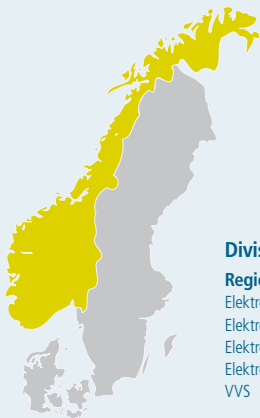
– "Ett bra tillsyns- och skötselarbete är viktigt för att kunna upprätthålla anläggningens höga tekniska status och därigenom undvika kostsamma driftsstopp. Att Bravida behärskar alla teknikområden och kan ta ett helhetsansvar för underhållet underlättar vårt arbete", säger Anders Jakobsson, driftchef på Malmö Arena.

Bravida behärskar alla teknikområden och kan ta ett helhetsansvar

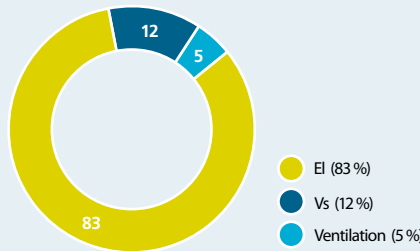

ANDERS JAKOBSSON | Driftchef Malmö Arena

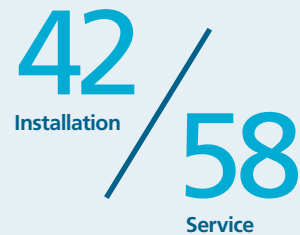

Division Norge
 Regioner:
 Elektro Nord
 Elektro Midt
 Elektro Øst
 Elektro Sør & Vest
 VVS

TEKNIKOMRÅDENAS ANDEL
 AV DIVISIONENS OMSÄTTNING, %

ANDEL INSTALLATION/SERVICE
 AV DIVISIONENS OMSÄTTNING, %

Division Norge

Division Norge har under de senaste åren inriktat verksamheten mot service och mindre installationsuppdrag samt minskat andelen stora entreprenaduppdrag. Tack vare förvärvet av Siemens Installation AS har Bravida stärkt sin position på den norska marknaden.

Marknadsutveckling

Efterfrågan inom bostadssegmentet var låg under året, detsamma gällde för kontor och andra kommersiella lokaler. Marknaden för energispar- och infrastrukturprojekt har dock utvecklats starkare. I Oslo-regionen har en ökad konkurrens medfört minskade marginaler. Service- och ROT-marknaden var relativt stabil under 2009 men den har i viss mån påverkats av den tuffare konkurrensen med pressade priser som följd.

Resultatutveckling

Divisionens omsättning uppgick till 2 073 (1 195) MSEK, vilket var en ökning med 67 procent i lokal valuta jämfört med föregående år. Ökningen förklaras av förvärvet av Siemens Installation AS som ingår i divisionen sedan 1 juli 2009. För jämförbara enheter minskade omsättningen med 10 procent. Rörelseresultatet förbättrades till 79 (46) MSEK, vilket innebar en oförändrad marginal på 3,8 procent.

Orderingången uppgick till 1 722 (1 064) MSEK, en ökning med 56 procent i lokal valuta. Förvärvet av Siemens medförde att orderstocken ökade till 516 (320) MSEK, vilket var en ökning med 55 procent i lokal valuta.

Projekt och fokusområden

Förvärvet av Siemens Installation AS med dess 1 300 medarbetare innebar en betydande förstärkning för divisionen på den norska marknaden för elinstallation. Det omfattande integrationsarbetet pågår med stor aktivitet och beräknas vara klart sommaren 2010. Under fjärde kvartalet fick Bravida bland annat i uppdrag av Statbygg att utföra samtliga elinstallationer vid nybyggnationen av domstolen i Bergen, Gulating Lagmannsrett. Arbetet startade i januari 2010 och beräknas vara färdigställt i maj 2011. Division Norge har under året också fått i uppdrag att utföra samtliga el- och vs-installationer i en ny barnavdelning på sjukhuset i Ålesund.

Framtidsutsikter

Marknadsläget i Norge är fortsatt mycket tufft, detta trots att en viss ljusning kan skönjas på några geografiska marknader och inom vissa segment. På grund av den svaga konjunkturen måste verksamheten anpassas efter givna förutsättningar samtidigt som satsningen på service är mycket viktig för att parera nedgången i entreprenadverksamheten.

DIVISIONSÖVERSIKT

Omsättning	Rörelsemarginal	Orderingång	Orderstock
2 073	3,8 %	1 722	516

Andel av koncernen

19 %	2 073 MSEK omsättning
15 %	79 MSEK rörelseresultat
19 %	1 527 medelantal medarbetare

Energibesparande helhetslösning utanför Oslo

Med skola, förskola, idrottshallar, bibliotek och vårdcentral är Storøya Grendesenter på Fornebu utanför Oslo en imponerande anläggning och en viktig del i kommunens vardag. Bravida har genom ett konsortium tillsammans med byggentreprenör, arkitekt och teknikonsult agerat huvudentreprenör i en partneringentreprenad med Bærum kommun. Bravida har ansvarat för all installation av el, vs och ventilation.

Att hitta hållbara lösningar var en högt prioriterad fråga i utvecklingen av centret och projektet hade högt satta miljömål, både för slutpro-

dukten och projektets genomförande. Förskolan utfördes som passivhus, vilket ställer höga krav på installationerna och dess samverkan med byggnaden. Den låga energiförbrukningen tillsammans med användningen av solfångare för uppvärmning av tappvarmvattnet gör anläggningen både klimat- och kostnadseffektiv.

– "Helhetslösningar av den här typen är en stor investering för kunden men leder också till kraftigt minskade driftkostnader över tid", berättar Magnus Hamerslag, projektchef från Bravida.

Helhetslösningar leder till kraftigt minskade driftkostnader

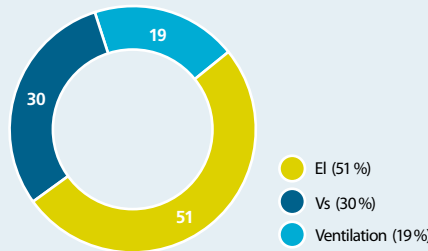

Magnus Hamerslag | Projektchef Bravida

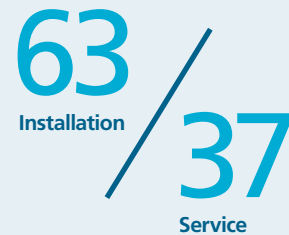

Division Danmark
Regioner:
 Installation og Service Nord
 Installation og Service Øst
 Installation og Service Syd
 Installation og Service København
 Baneteknik & EI Infrastruktur
 Øvrige Specialer

TEKNIKOMRÅDENAS ANDEL
 AV DIVISIONENS OMSÄTTNING, %

ANDEL INSTALLATION/SERVICE
 AV DIVISIONENS OMSÄTTNING, %

Division Danmark

Division Danmark drabbades hårt av den svaga konjunkturutvecklingen men efter att ha lagt ett tufft år bakom sig satsar divisionen nu framåt med fokus på strategiskt sälj- arbete av helhetslösningar och större serviceuppdrag.

Marknadsutveckling

Installationsmarknaden i Danmark har inom flertalet områden varit hårt drabbat på grund av minskad efterfrågan och en fortsatt prispress. Även servicemarknaden var dämpad under året då många kunder valde att skjuta på sina investeringar. Regeringens hjälppaket i form av stimulanser till byggsektorn och skattelättnader hade ingen större effekt under året men förväntas att öka efterfrågan inom den offentliga sektorn framgent. De offentliga satsningarna kommer dock inte att kompensera fallet i efterfrågan fullt ut.

Resultatutveckling

Omsättningen för Division Danmark uppgick till 2 102 (2 099) MSEK. I lokal valuta innebar det en minskning med 10 procent. Rörelseresultatet minskade i jämförelse med föregående år och uppgick till 35 (93) MSEK, vilket innebar en marginal på 1,7 (4,4) procent. Resultatförsämringen var i huvudsak hänförlig till ett kraftigt negativt resultat inom region Baneteknik, men även andra regioner hade en minskad intjäning under året.

Orderingången uppgick till 1 861 (2 107) MSEK, vilket rensat för valutaomräkningar var en minskning med 20 procent. Orderstocken vid utgången av perioden

uppgick till 521 (688) MSEK, vilket innebar en minskning med 32 procent i lokal valuta.

Projekt och fokusområden

I fjärde kvartalet slöt region Baneteknik avtal med Bane-Danmark om utskiftning av säkrings- och signalanläggningar i samband med spårbyggnad av den så kallade Nordbanen. Projektet kommer att sysselsätta en större del av regionens säkringsmontörer och förväntas genomföras under perioden februari till november 2010. Division Danmark har under året också fått i uppdrag att utföra installationerna vid en genomgripande modernisering av Tryg Vestas huvudkontor i Ballerup utanför Köpenhamn och vid nybyggnationen av Lemvig-Müllers huvudkontor i Herlev.

Framtidsutsikter

På grund av att installationsmarknaden ligger sent i konjunkturcykeln väntas marknaden vara fortsatt svag under 2010. Genom strategiskt säljarbete av helhetslösningar och större serviceuppdrag mot utvalda kundgrupper vill divisionen stärka sina positioner samtidigt som de statliga stimulanspaketen kan komma att stärka marknadsutvecklingen på sikt.

DIVISIONSÖVERSIKT

Omsättning	Rörelsemarginal	Orderingång	Orderstock
2 102	1,7 %	1 861	521

Andel av koncernen

19 %	2 102 MSEK omsättning
7 %	35 MSEK rörelseresultat
19 %	1 527 medelantal medarbetare

Miljövänlig kylanläggning i Danmarks största IKEA-varuhus

Bravida Danmark har under året installerat i det nya IKEA-varuhuset i Odense. Uppdraget omfattade ventilation, kökskyl och ventilation av serverrum. En viktig del av arbetet var att förse byggnaden med miljövänligare koldioxidbaserade kylanläggningar från Bravida i Sverige.

– Vi är särskilt glada över att vi kunde genomföra uppdraget med CO2-baserade kylanläggningar. För att lyckas har det varit en stor fördel att Bravida ger oss tillgång till så många olika kompetenser. Det gäller att ta tillvara på dessa möjligheter

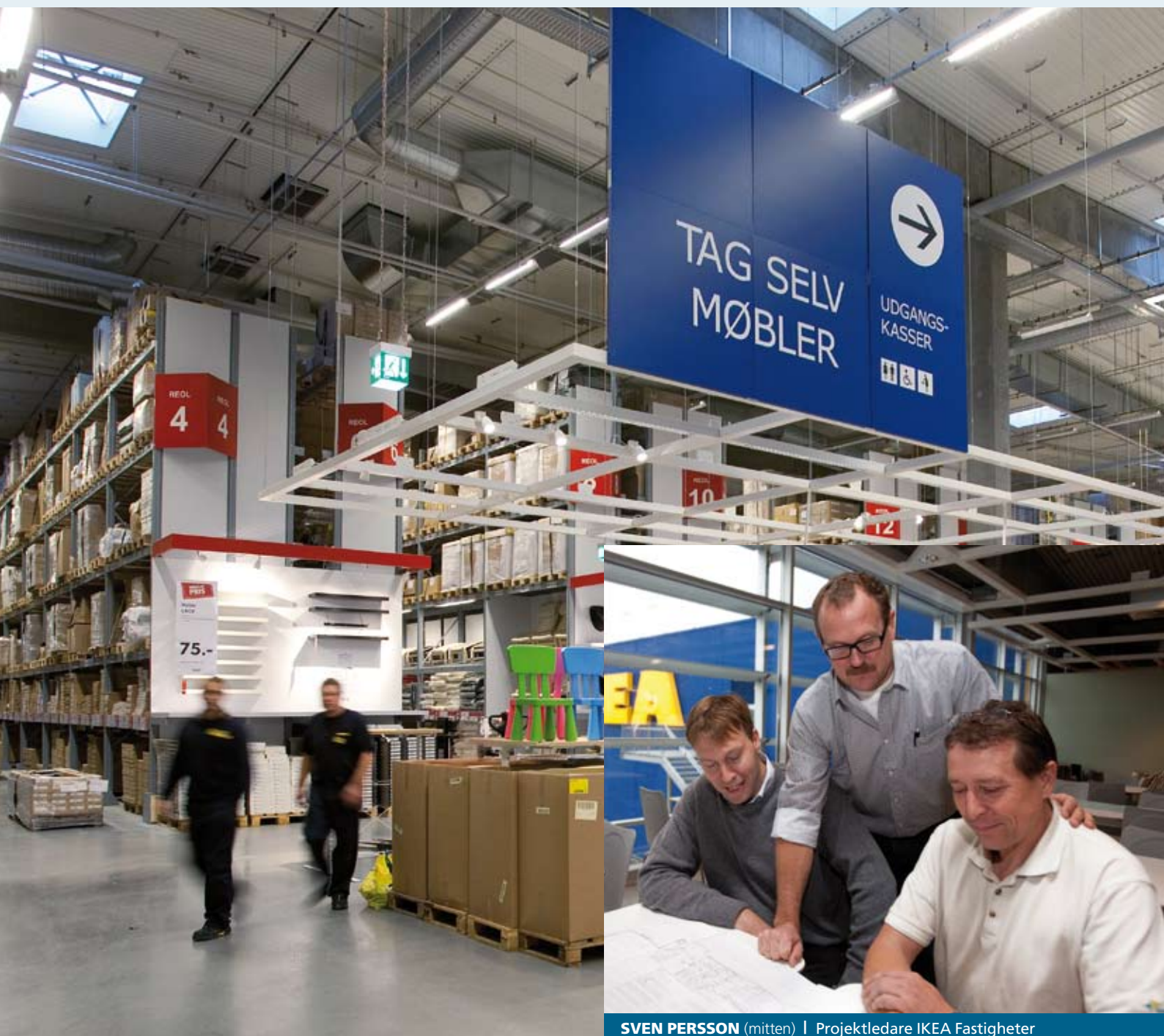
och arbeta tillsammans, säger Karsten Bormlund, avdelningschef på Odense Ventilation.

Samarbetet mellan byggherren, OBH-gruppen och de olika leverantörerna var föredömligt och varuhuset kunde invigas på utsatt tid.

– “För oss betyder storleken på företaget och tillgången till kompetent personal mycket, till exempel att Bravida kunde växla mellan 20–35 personer beroende på våra behov”, säger Sven Persson, projektledare på IKEA Fastigheter.

Tillgången till kompetent personal betyder mycket

SVEN PERSSON (mitten) | Projektledare IKEA Fastigheter

Belopp i MSEK om inget annat anges.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Bravida AB, organisationsnummer 556713-6535, avger härmed årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 2009.

Verksamheten

Bravida är Skandinaviens ledande installations- och serviceföretag med cirka 8 500 medarbetare på cirka 150 platser i Sverige, Norge och Danmark. Bravida levererar såväl specialisttjänster som helhetslösningar inom el, vs och ventilation och erbjuder allt från design och projekttering till installation, drift och underhåll.

Uppdragen riktas främst mot kontor, offentliga lokaler, bostäder, industrier och anläggningar. Den stora geografiska täckningen i Skandinavien utgör en bas för service- och underhållsverksamheten som svarar för drygt 44 % av Bravidas intäkter.

Inom elinstallation erbjuder Bravida kompletta lösningar för belysning, uppvärmning och energiförsörjning. Larm, övervaknings- och säkerhetssystem är snabbt växande segment som utgör ett viktigt komplement till traditionell starkströmsinstallation.

Verksamheten inom vs (värme & sanitet) omfattar kompletta lösningar för vatten, avlopp, energi, värme och kyla. Specialistkompetens finns även för sprinklersystem, där Bravida har särskild certifiering.

Inom ventilation erbjuds behovsanpassade ventilationslösningar samt all teknik som avser luftbehandling, luftkonditionering och klimatisering. Kraven på energieffektiv ventilation ökar snabbt och Bravida utför även energideklarationer och projekt inom energiinventering och energieffektivisering.

Bravida har även kompetens inom vissa specialområden. Bravida Säkerhet är verksam inom brand- och säkerhetsteknik. Bravida Technical Service Management (TSM) erbjuder teknisk fastighetservice med tillsyn, underhåll och jourverksamhet. Erfator Projektledning erbjuder projektledningstjänster inom bygg- och fastighetsbranschen.

Verksamheten är organiserad i fem divisioner: division Nord, division Stockholm och division Syd i Sverige samt division Norge och division Danmark. Den operativa ledningen och administrationen sker lokalt.

Koncernens huvudkontor är placerat i Stockholm med stödfunktioner som inköp, affärsutveckling, IT, information, HR, juridik, ekonomi och finans.

Ändrade redovisningsprinciper

Styrelsen för Bravida AB har beslutat att Bravida koncernen skall tillämpa redovisningsprinciperna enligt IFRS från 1 januari 2009. Jämförelsetalen för 2008 har omräknats enligt samma principer med en effekt på resultat efter skatt om +102, samt en egetkapitaleffekt om +89. Se vidare Not 1, redovisningsprinciper samt Not 37, information avseende övergången till IFRS.

Förvärv av Siemens Installation AS

Bravida Norge genomförde den 1 juli ett strategiskt viktigt förvärv av elinstallationsföretaget Siemens Installation AS med cirka 1 300 medarbetare och en omsättning under det senaste verksamhetsåret om motsvarande 2 miljarder SEK. Under den period som den förvärvade rörelsen har ingått i koncernen uppgick nettoomsättningen till 955, med ett rörelseresultat om 61. Integrationskostnader om 51 har belastat resultatet och i huvudsak har detta balanserats med upplösningar av andra avsättningar. Ordergången uppgick till 812 och orderstocken var vid årets slut 391.

Verksamheten under året

I en nedåtgående marknad uppvisade Bravida ett gott resultat under året. Bravida prioriterar marginal framför volym genom att undvika entreprenadprojekt med hög risk och svag lönsamhet. Bravida satsar även på att öka andelen service eftersom den är mindre konjunkturkänslig.

Nettoomsättningen ökade med 3 % jämfört med förra året. Justerat för valutaomräkningar och förvärvad verksamhet minskade omsättningen med 8 %. Rörelseresultatet var något lägre än föregående år och minskade med 13 %. Resultatet påverkades av kostnader för kapacitetsanpassningar samt integration av den förvärvade verksamheten i Norge. Kassaflödet från den löpande verksamheten förbättrades med 4 %.

Lågkonjunkturen fortsatte att dämpa efterfrågan med ökad prispress som följd. Ordergången minskade med 1 % jämfört med föregående år och orderstocken var oförändrad. Antalet medarbetare ökade i och med förvärvet av Siemens Installation AS samtidigt som resursanpassningar fortsatte att göras i Bravida.

Nettoomsättning

Koncernens nettoomsättning uppgick till 10 831 (10 511), justerat för valutaomräkningar var detta en ökning med 1 % jämfört med föregående år. Av omsättningen svarade serviceverksamheten för drygt 44 % medan entreprenadverksamheten svarade för resterande del. I den svenska verksamheten reducerades omsättningen till 6 656 (7 217), en minskning med 8 %. I Danmark ökade omsättningen till 2 102 (2 099), i lokal valuta innebar det en minskning med 10 %. I Norge ökade omsättningen till 2 073 (1 195). I lokal valuta innebar det en ökning med 67 %.

Belopp i MSEK om inget annat anges.

Rörelseresultat

Rörelseresultatet uppgick till 536 (617) vilket innebar en rörelsemarginal på 5,0 (5,9) %. I den svenska verksamheten uppgick marginalen till 6,1 (6,5) %. I Danmark var rörelsemarginalen 1,7 (4,4) % och i Norge 3,8 (3,8) %. I rörelseresultatet ingick nedskrivning av goodwill om -6 (-) samt avskrivning av övriga immateriella tillgångar om -3 (-2). Justerat för dessa poster var resultatet 545 (619) (EBITA). Därutöver innehåller resultatet en realisationsvinst vid avyttring av rörelse om 6.

Resultat efter finansiella poster

Finansnettot uppgick till -25 (-43), förbättringen var relaterad till minskad skuldsättning och lägre räntenivå. Resultatet efter finansiella poster minskade med 11 % till 511 (574).

Resultat efter skatt

Årets skatteintäkt uppgick till +35 (-148). Av skatteintäkten var +60 (-134) uppskjuten skatteintäkt, på grund av aktivering av uppskjuten skattefordran i Norge om 153. Den aktuella skattekostnaden var -26 (-14). Resultat efter skatt uppgick därmed till 545 (426).

Periodens totalresultat

Årets omräkningsdifferenser vid omräkning av utländska verksamheter uppgick till 21 (28) på grund av en försvagad svensk krona. Periodens totalresultat ökade med 25 % till 567 (454).

Orderingång och orderstock

Lågkonjunkturen och svårigheten att finansiera nya projekt har inneburit att många investeringar har skjutits på framtiden. Den övergripande trenden var att efterfrågan fortsatte att vika med ökad konkurrens som följd. De lokala variationerna var dock stora och på vissa orter var efterfrågan fortfarande god, medan andra orter hade en starkt vikande marknad med kraftigt prispress som följd. Marknaden var generellt svagast för bostadsbyggandet och industriinvesteringarna medan ökade offentliga investeringar höll efterfrågan uppe. Servicemarknaden var fortsatt generellt stabil.

Bravidas orderingång uppgick till 10 215 (10 267), en minskning med 3 % rensat för valutaomräkningar. I Norge ökade orderingången med 56 % i lokal valuta som en följd av förvärvet. I Sverige och Danmark minskade orderingången med 7 respektive 20 %.

Orderstocken uppgick till 3 648 (3 647), vilket rensat för valutaomräkningar var en minskning med 2 % jämfört med motsvarande tidpunkt föregående år. I Sverige var orderstocken i stort sett oförändrad, medan den i Danmark minskade med 32 %. I Norge var ökningen 55 %. Bravidas serviceverksamhet ingår inte i orderstocken.

Avyttringar och förvärv

Per den 31 december avyttrades Bravida Enacab AB, vars verksamhet inte infattas i Bravidas kärnverksamhet. Bolaget hade under 2009 en omsättning på 32 och 17 medarbetare. Försäljningen medförde en realisationsvinst om 6.

Den 1 juli förvärvades Siemens Installation AS, som därmed konsolideras från och med kvartal tre. Det förvärvade företaget, som är ett av Norges största inom elinstallation, finns på ett 20-tal orter i Norge. Företaget har cirka 1 300 medarbetare och en omsättning under det senaste verksamhetsåret motsvarande cirka 2 miljarder SEK. Genom förvärvet blev Bravida ett ledande installationsföretag även på den norska marknaden. Förvärvet stärker Bravidas marknadsposition såväl i Norge som i Skandinavien vilket är i linje med Bravidas strategi att vara Skandinaviens ledande aktör i branschen. Samgåendet med Siemens Installation AS gör att Bravidas marknadsandel på elinstallation i Norge överstiger 10 %. Därmed är Bravida den största aktören på marknaden.

Den 1 maj förvärvades Appelgrens El i Mölndal AB. Företaget har 30 anställda och omsätter drygt 30 på årsbasis. Den 1 januari förvärvades Juhl Air Control AB i Löddeköpinge. Företaget har 13 anställda och omsätter cirka 45. För ytterligare information om förvärven se även Not 4.

Regionala marknader

Verksamheten i Sverige

Verksamheten i Sverige bedrivs i tre divisioner: Nord, Stockholm och Syd. Årets omsättning uppgick till 6 656 (7 217) vilket var en minskning med 8 % jämfört med föregående år. Rörelseresultatet minskade med 14 % till 403 (468), vilket innebar en rörelsemarginal på 6,1 (6,5) %. Genomsnittligt antal medarbetare uppgick till 5 024 (5 280). Kapacitetsutnyttjandet var i många regioner sjunkande från en hög nivå. Orderingången minskade med 7 % och uppgick till 6 632 (7 096) och orderstocken uppgick till 2 610 (2 639).

Division Nords omsättning minskade med 14 % till 1 848 (2 137). Minskningen berodde framförallt på lägre entreprenadvolymerna som till viss del kompenserades av ökade servicevolymerna. Rörelseresultatet uppgick till 120 (117), vilket innebar en marginalförbättring till 6,5 (5,5) %. Lönsamheten var god i hela divisionen. Den svaga efterfrågan inom industrisegmentet höll i sig under året. Inom den offentliga sektorn var efterfrågan god i form av renovering och modernisering av skolor, vård och omsorgsbyggnader. Service- och underhållsmarknaden var stabil, med en ökad efterfrågan inom energiområdet.

Orderingången minskade med 21 % till 1 712 (2 164) medan orderstocken vid utgången av året uppgick till 579 (714).

Det genomsnittliga antalet medarbetare var 1 480 (1 623), en minskning med 9 %.

Belopp i MSEK om inget annat anges.

Division Stockholms omsättning uppgick till 1 974 (2 050), vilket innebar en minskning med 4 %. Rörelseresultatet var 101 (121) vilket innebar att marginalen uppgick till 5,1 (5,9) %. För jämförbara enheter och exklusive föregående års realisationsvinst om 6 var marginalen oförändrad.

Utbudet av entreprenader har under året minskat, samtidigt som det i Stockholmsområdet finns ett antal riktigt stora projekt som kommer att upphandlas inom närtid. Bostadsproduktionen var låg, men bostadsbristen i kombination med de låga räntorna skapar möjligheter till en återhämtning. Husbyggnadsinvesteringar inom den offentliga sektorn har ökat kraftigt. Bakom ökningen ligger bland annat stora satsningar inom idrott och fritid. Årets orderingång var hög och uppgick till 1 946 (1 872), vilket var en ökning med 4 % jämfört med föregående års nivå. Orderstocken minskade med 4 % till 742 (770).

Det genomsnittliga antalet medarbetare minskade med 5 % till 1 243 (1 310).

Division Syds omsättning minskade med 7 % till 2 909 (3 122). Minskningen berodde på några mycket stora projekt som avslutades under föregående år. Divisionen arbetade vidare med att öka andelen service för att kompensera för en något lägre entreprenadvolym. Rörelseresultatet uppgick till 166 (211), vilket innebar en marginal på 5,7 (6,7) %. Efterfrågan var fortsatt stabil, storstadsregionerna noterade dock en avmattning vilket gjorde att konkurrensen ökade med fallande priser som följd.

Orderingången minskade med 3 % och uppgick till 3 048 (3 153). Orderstocken uppgick till 1 289 (1 155), vilket var en ökning med 12 % jämfört med motsvarande period föregående år.

Det genomsnittliga antalet medarbetare var 2 229 (2 283), vilket innebar en minskning med 2 %.

Verksamheten i Norge

Division Norge har under de senaste åren inriktat verksamheten mot service och små installationsuppdrag samt minskat andelen stora entreprenaduppdrag. Den 1 juli 2009 förvärvades Siemens Installation AS. Företaget hade cirka 1 300 medarbetare och en omsättning under det senaste verksamhetsåret motsvarande cirka 2 000. Det omfattande integrationsarbetet pågår med stor aktivitet.

Periodens omsättning uppgick till 2 073 (1 195) vilket var en ökning med 67 % i lokal valuta jämfört med föregående år. För jämförbara enheter minskade omsättningen med 10 %. Rörelseresultatet förbättrades till 79 (46), vilket innebar en oförändrad marginal på 3,8 %.

Efterfrågan inom bostadssegmentet var fortsatt låg, samma förhållande gällde för kontor och andra kommersiella lokaler, medan marknaden var bättre för energispar- och infrastrukturprojekt. Service- och ROT-marknaden var relativt stabil. Konkurrensen ökade framförallt i Oslo-regionen och prisbildningen var pressad. Orderingången uppgick till 1 722 (1 064), en ökning med 56 % i lokal valuta. Förvärvet av Siemens medförde att orderstocken ökade till

516 (320) vilket var en ökning med 55 % i lokal valuta. Det genomsnittliga antalet medarbetare ökade för perioden med 55 % till 1 523 (984). Under det fjärde kvartalet var genomsnittligt antal medarbetare 2 138 i divisionen.

Verksamheten i Danmark

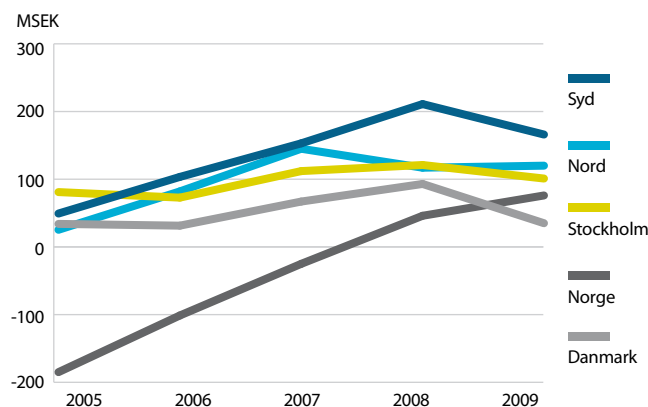
Division Danmarks omsättning uppgick till 2 102 (2 099). I lokal valuta innebar det en minskning med 10 %. Rörelseresultatet minskade i jämförelse med föregående år och uppgick till 35 (93), vilket innebar en marginal på 1,7 (4,4) %. Resultatförsämringen var i huvudsak hänförlig till ett kraftigt negativt resultat inom region Baneteknik under framförallt det andra kvartalet, detta på grund av kapacitetsanpassningar, projektnedskrivningar samt nedskrivning av goodwill. Även andra regioner hade en minskad intjäning under året.

Installationsmarknaden har inom flertalet områden varit hårt drabbad på grund av minskad efterfrågan samt en fortsatt prispress. Dessa faktorer ledde till en fortsatt selektion framför allt av större entreprenaduppdrag. Regeringens hjälppaket i form av stimulanser till byggsektorn och skattelättnader förväntas att öka efterfrågan inom den offentliga sektorn. Det finns en fördröjning av effekten från hjälppaketet och de offentliga satsningarna kompenserar inte fallet i övrig efterfrågan.

Orderingången uppgick till 1 861 (2 107), vilket rensat för valutaomräkningar var en minskning med 20 %. Orderstocken vid utgången av perioden uppgick till 521 (688) vilket innebar en minskning med 32 % i lokal valuta.

Det genomsnittliga antalet medarbetare minskade med 14 % och uppgick till 1 527 (1 781).

Resultatutveckling per division

Belopp i MSEK om inget annat anges.

Kassaflöde och investeringar

Kassaflödet från den löpande verksamheten förbättrades med 4 % till 516 (495). Ökningen var delvis relaterad till fortsatt fokus på kapitaleffektivisering. Kassaflödet från investeringsverksamheten uppgick till -183 (-24), varav -154 avsåg förvärvet av Siemens Installation AS. Kassaflödet före finansiering uppgick därmed till 333 (471).

Under året amorterade Bravida lån på 50 (50) samt minskade utnyttjandet av checkkrediten. Kassaflödet från finansieringsverksamheten uppgick därmed till -87 (-290). Årets kassaflöde uppgick till 246 (181).

Finansiell ställning

Koncernens likvida medel uppgick den 31 december till 905 (650). I tillägg förfogade Bravida över outnyttjade checkräkningskrediter på 599 (399). De räntebärande lånen uppgick den 31 december till 800 (850). Vid periodens slut uppgick det egna kapitalet till 1 720 (1 209), vilket innebar en soliditet på 28,2 (22,3) %.

Medarbetare

Det genomsnittliga antalet medarbetare ökade under året till 8 078 (8 050). Omfattande neddragningar har gjorts under året som en anpassning till en minskad efterfrågan på marknaden. Samtidigt har förvärvet av Siemens installationsverksamhet i Norge medfört en ökning med 1 300 medarbetare från halvårsskiftet. Under fjärde kvartalet var medelantalet medarbetare ca 8 500. I Sverige och Danmark var minskningen av antalet medarbetare 5 respektive 14 %. I Norge ökade det genomsnittliga antalet medarbetare med 55 % som en följd av den förvärvade rörelsen, som endast konsolideras för sex av årets tolv månader. Bravida fortsätter att följa marknadsutvecklingen mycket noga på sina lokala marknader och har en hög beredskap för att anpassa resurserna till efterfrågan.

Arbetsmiljö

Arbetsmiljön på Bravidas arbetsplatser är ett viktigt konkurrensmedel både ur ett medarbetar- och försäljningsperspektiv. Arbetsmiljöarbetet är en integrerad del i koncernens övergripande verksamhetssystem.

En god arbetsmiljö bidrar till bättre hälsa, ett större engagemang och en ökad trivsel. För att minska antalet sjukskrivningar och förebygga arbetsskador satsar Bravida på att öka medarbetarnas kunskaper om belastningsergonomi. Samtliga montörer utbildas i tunga lyft, riskfyllda arbetsställningar, bra hjälpmedel och alternativa arbetsmetoder. Årligen genomgår 150-200 anställda en BAM-utbildning (Bättre Arbetsmiljö). Utbildningen är en obligatorisk utbildning om arbetsmiljö inom ramen för Bravidaskolan.

Likabehandling

Bravida har tagit fram en likabehandlingsplan som främjar lika möjligheter och rättigheter för alla medarbetare och för dem som söker anställning i företaget.

Bravida har fortlöpande kontakt med vvs- och elbranschernas yrkesnämnder för att öka andelen yrkesutbildade kvinnor inom branschen. Under 2009 har Bravida förnyat lönekartläggningen och uppdaterat handlingsplanen för jämställda löner. Bravida arbetar också aktivt mot varje form av diskriminering i enlighet med den nya diskrimineringslagen.

Kompetensutveckling

Sedan 2007 har drygt hälften av Bravidas chefer påbörjat eller avslutat Bravidas ledarutvecklingsprogram som löper under 18 månader och leder till en intern diplomering. Bravidas framgång bygger på medarbetarnas kompetens, pålitlighet och förmåga att leverera de lösningar som kunderna efterfrågar. Kontinuerlig utbildning är grunden för att höja effektiviteten och kvaliteten i samtliga processer och leveranser. Som ett led i utvecklingsarbetet etablerades under året Bravidaskolan som samlar de viktiga utbildningarna för medarbetarna.

Rekrytering

Bravida arbetar i varje rekrytering med att identifiera rätt kompetens och utvecklingspotential bland de sökande. För att kunna erbjuda goda karriärmöjligheter inom företaget, eftersträvas även internrekrytering och personlig utveckling. Koncernens ålderstruktur visar att det finns ett behov av att attrahera yngre välutbildade medarbetare. Ett antal civil- och högskoleingenjörer anställdes under året.

Kvalitetsmål 2009-2010

Övergripande mål är att uppnå genomsnittligt NMI-värde (Nöjd-Medarbetar-Index) på minst 3,5 hos de anställda. Under 2009 har medarbetarundersökning genomförts bland samtliga tjänstemän med ett resultat på 3,8.

Kvalitet och miljö

Kvalitets- och miljöarbetet för verksamheten styrs ytterst av de policys som företagsledningen satt upp.

Kvalitets- och miljöledningssystemen stödjer våra processer i olika skeden av produktionen och med strävan om ständig förbättring innebär det att Bravida aktivt arbetar med övergripande och detaljerade kvalitets- och miljömål, verksamhetsplaner och avstämningar för att mäta förbättringsresultatet.

Bravida har rutiner för att identifiera, undersöka och utvärdera vilka miljöaspekter som påverkas av vår verksamhet. De mest betydande miljöaspekterna finns inom områden som resor, transporter, energiförbrukning i installationer samt avfall.

Den verksamhet som bedrivs inom Bravida är för närvarande inte av den omfattning eller av sådan art att tillstånds- och anmälningsplikt för miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalkens 9 kapitel 6 § föreligger. Verksamheten bedrivs på sådant sätt att den inte medför risk för betydande föroreningar eller andra betydande olägenheter för människors hälsa eller miljö.

Belopp i MSEK om inget annat anges.

Kvalitetsmål 2009 – 2010

Övergripande mål är att på avdelningsnivå uppnå genomsnittligt NKI-värde (Nöjd-Kund-Index) på minst 4,0 på årsbasis.

För att fortlöpande bedöma och mäta kvalitén på våra tjänster och produkter genomförs regelbundet nöjd kundmätningar. Definitionen för en "nöjd kund" för Bravida är att kunden genererar ett NKI-värde över 4,0 på en 5-gradig skala. I senaste mätningen erhöll Bravida ett NKI-värde på 3,9 i Sverige.

Miljömål 2009 – 2010

Övergripande mål är att aktivt arbeta för att minska energianvändning och övrig miljöbelastning i utförda uppdrag. Bravida utvärderar kontinuerligt transporternas påverkan på miljön i syfte att minska miljöbelastningen.

Målet med att minska förbrukningen av fossila bränslen för företagets drygt 3 000 fordon visar på en fortsatt nedåtgående trend och att förbrukningen totalt sett minskar per mil och att andelen miljöbilar ökar.

Aktiviteter pågår för att utbilda erforderligt antal medarbetare till certifierad energiexpert för att utföra energideklarationer.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Bravida utsätts för olika typer av risker i sin verksamhet, både operativa och finansiella. De operativa riskerna är relaterade till den dagliga verksamheten såsom anbuds-givning, kapacitetsutnyttjande, prisrisker och vinstavräkning. De finansiella riskerna är kopplade till verksamhetens kapitalbindning och kapitalbehov. I Bravida är de operativa riskerna högre än de finansiella riskerna.

Riskhantering

Hantering av de operativa riskerna är en ständigt pågående process på grund av verksamhetens stora antal pågående projekt och serviceuppdrag. Bravidas ledningssystem förebygger risk och minskar företagets riskexponering. Företagets systematiska arbete med kvalitets- och miljöfrågor samt arbetsmiljö är de viktiga byggstenarna vilka utgör ryggraden i ledningssystemet. Koncernens finansiella risker hanteras centralt i syfte att minimera och kontrollera riskexponeringen. Kreditrisker i affärsverksamheten hanteras lokalt.

Operativa risker

Marknad

Svängningar i konjunkturläget påverkar installationsbranschen som är känslig för marknadssvängningar och politiska beslut som kan påverka efterfrågan på nyproduktion av bostäder och lokaler samt investeringar från industri och offentlig verksamhet. Efterfrågan på service- och underhållsarbeten påverkas inte i lika hög grad av

konjunktursvängningar. Drygt 44 % av Bravidas omsättning kommer från serviceverksamheten och resterande del från installationsprojekt.

Anbudsgivning

En installationsverksamhet utsätts för kommersiella och produktionsmässiga risker. För att minska dessa har Bravida upprättat processbeskrivningar och checklistor som syftar till att riskerna identifieras och prissätts i de kalkyler som upprättas och i de anbud som lämnas.

Kapacitetsutnyttjande

Kapacitetsutnyttjandet påverkas i hög grad av efterfrågan på de lokala marknaderna. En oförutsedd nedgång i kapacitetsutnyttjandet medför oftast ett intäktsbortfall som på kort sikt inte kan kompenseras med en motsvarande kostnadsminskning. Bravida motverkar dessa risker genom löpande resursplanering samt nyttjande av underentreprenörer för att kapa produktionstopparna.

Vinstavräkning

Bravida tillämpar successiv vinstavräkning i projekten. Vinstavräkningen baseras på projektens färdigställande-grad samt slutprognos. Bravida tillämpar fortlöpande uppföljning av projektens ekonomiska status för att begränsa risken för felaktiga prognoser och därmed felaktig vinstavräkning. Bravidas kvalitetssystem anvisar processer från projektens början till slut, för att säkerställa en effektiv produktion. För större projekt genomförs även projektsäkringar i syfte att säkerställa en hög kvalitet i projektgenomförandet.

Försäkringar

Bravida har ett för verksamheten fullgott försäkringsskydd omfattande bland annat ansvars-, entreprenad- och egendomsförsäkring.

Finansiella risker

Bravida är exponerad för finansiella risker, exempelvis genom förändring i skuldsättning och räntenivå. För information om finansiella risker, såsom ränte-, valuta-, finansierings- och kreditrisker se not 28.

Väsentliga tvister

Det föreligger ett mindre antal tvister i koncernen. Tvisterna är relaterade till verksamheten och avser i huvudsak fordringsanspråk för utfört arbete. I huvudsak är tvisterna till sin karaktär och omfattning inte avvikande i förhållande till verksamhetens art och omfattning. Undantaget är en tvist i Danmark där en beställare har stämt Bravida för att ett bolag som Bravida förvärvade 2003 påstås ha varit inblandat i en samordnad budgivning under 2002. Ett avgörande i målet förväntas under 2010.

Belopp i MSEK om inget annat anges.

Framtidsutsikter

Bravida är etablerat på cirka 150 orter i Skandinavien med betydande variationer i de lokala marknadsbetingelserna. Den skandinaviska installationsmarknaden som helhet försvagades under 2009 med sjunkande marknadspriser som följd. Efterfrågeminskningen var relaterad till rådande lågkonjunktur och svårigheten för kunderna att finansiera nya investeringar på kapitalmarknaden.

Det har kommit signaler om att den generella konjunkturen börjar vända, men för Bravida som ligger sent i konjunkturcykeln förväntas en ytterligare försvagning av efterfrågan under 2010. Försvagningen förväntas dock avta jämfört med 2009. Bedömningen är att den danska verksamheten kommer att ha en svårare marknadssituation än verksamheterna i Sverige och Norge.

Nybyggnation av kommersiella lokaler, som är ett viktigt segment för Bravida, förväntas minska kraftigt som en följd av höga vakansgrader i befintliga fastighetsbestånd. Bostadsbyggandet förväntas dock öka från en låg nivå i alla tre länderna. Offentliga investeringar i form av sjukhus, skolor, omsorgsbyggnader och infrastruktur, förväntas ligga kvar på en hög nivå under 2010.

I takt med att nybyggandet fortsätter att vara svagt, bedöms en viss efterfrågeförskjutning ske mot ombyggnader och renoveringar och därmed mot service- och underhållsuppdrag. Behov av energieffektivisering och sänkta driftskostnader är faktorer som väntas bli allt viktigare drivkrafter för installationsinvesteringar i befintliga byggnadsbestånd.

Under de senaste åren har Bravida strukturerat och effektiviserat verksamheten inom försäljning, inköp, produktion och administration. Under hela 2009 har omfattande åtgärder vidtagits för att anpassa produktionskapaciteten och de administrativa kostnaderna till efterfrågan på marknaden. Detta arbete kommer att fortsätta under 2010. Samtidigt fortsätter satsningar för att öka serviceverksamheten som är mindre konjunkturkänslig än entreprenadverksamheten. Förvärvet av Siemens installationsverksamhet i Norge var en strategisk satsning som innebar att Bravida blev den ledande aktören på den norska elinstallationsmarknaden. Samgåendet innebar en väsentlig förstärkning av Bravidas norska verksamhet. Mot bakgrund av ovanstående åtgärder är bedömningen att Bravida står starkt rustat inför 2010.

Ägarförhållande

Bravida AB är sedan december 2006 ett helägt dotterbolag till Scandinavian Installation Acquisition AB, organisationsnummer 556713-6519.

Styrelsens arbete

Under 2009 har hållits 11 styrelsesammanträden, varav fyra ordinarie och sju extra sammanträden. De extra-inkallade mötena har i första hand avhandlat frågor kring förvärvet av Siemens Installation AS i Norge, men även ett par styrelseförändringar. Ett av de ordinarie mötena har hållits på Bravidas huvudkontor i Oslo. Medlemmar av koncernledningen och koncernstaben har varit föredragande vid styrelsesammanträdena. Bravidas revisorer har närvarat vid ett av styrelsesammanträdena.

Styrelsens arbete har följt arbetsordningen för styrelsen, som antogs vid styrelsemötet i maj 2009. Arbetet har avsett strategiska frågor, affärsplaner, bokslut samt större transaktioner. Redovisningen av utvecklingen för bolagets och koncernens verksamhet och ekonomi har varit en stående punkt på dagordningen.

Styrelsens arbete har vidare fortsatt varit inriktat på att nå ännu bättre lönsamhet i verksamheten. Styrelsen har satt upp ett antal mål avseende förändringar och förbättringar av verksamheten och för att anpassa verksamheten till lågkonjunkturen. Styrelsen följer löpande upp arbetet med att nå dessa mål.

Moderbolaget

Bravida ABs nettoomsättning uppgick under perioden till 3 (2). Resultatet efter finansiella poster var -19 (223), föregående år erhöles utdelning från dotterbolag om 250. Bolagets likvida medel uppgick till 7 (9). Det egna kapitalet uppgick till 1 250 (1 250), vilket gav en soliditet på 63 (74) %. Moderbolaget hade inga anställda.

Händelser efter verksamhetens utgång

Inga väsentliga händelser har inträffat efter verksamhetsårets slut.

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen föreslår att moderbolagets fria egna kapital om 1 239 875 352 kronor disponeras enligt följande:

Utdelning	400 000 000 SEK
Balanseras i ny räkning	839 875 352 SEK
Summa	1 239 875 352 SEK

Vad beträffar företagens resultat och ställning i övrigt, hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande bokslutskommentarer.

Resultaträkning för koncernen			
Belopp i MSEK	Not	2009-01-01 -2009-12-31	2008-01-01 -2008-12-31
Nettoomsättning	2	10 831	10 511
Kostnader för produktion		-8 522	-8 138
Bruttoresultat		2 309	2 373
Övriga rörelseintäkter	5	6	-
Administration- och försäljningskostnader		-1 779	-1 756
Rörelseresultat	3, 6, 7, 8, 31	536	617
RESULTAT FRÅN FINANSIELLA POSTER			
Finansiella intäkter		23	31
Finansiella kostnader		-48	-73
Finansnetto	9	-25	-43
Resultat före skatt		511	574
Skatt på årets resultat	10	35	-148
Årets resultat		545	426
ÖVRIGT TOTALRESULTAT			
Årets omräkningsdifferenser vid omräkning av utländska verksamheter		21	28
Årets totalresultat		567	454

Balansräkning för koncernen				
Belopp i MSEK	Not	2009-12-31	2008-12-31	2008-01-01
TILLGÅNGAR				
Immateriella anläggningstillgångar	11	2 151	1 867	1 859
Materiella anläggningstillgångar	12	48	47	39
Andelar i intresseföretag	13	0	0	0
Pensionstillgångar	14	162	145	119
Andra långfristiga värdepappersinnehav	15	61	56	74
Långfristiga fordringar	16	27	22	16
Uppskjuten skattefordran	10	177	42	179
Summa anläggningstillgångar		2 627	2 179	2 286
Varulager		65	55	58
Skattefordringar		28	28	28
Kundfordringar	17	1 744	1 679	1 754
Upparbetad men ej fakturerad intäkt	18	543	649	346
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	19	114	111	116
Övriga fordringar	16	55	57	93
Kortfristiga placeringar och spärrade medel	20	11	11	10
Likvida medel		905	650	441
Summa omsättningstillgångar		3 465	3 240	2 846
SUMMA TILLGÅNGAR	27	6 091	5 419	5 132
EGET KAPITAL				
Aktiekapital		10	10	10
Reserver		49	28	–
Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat		1 661	1 171	1 049
Eget kapital	21	1 720	1 209	1 059
SKULDER				
Långfristiga räntebärande skulder	22	750	800	850
Avsättningar till pensioner	14	159	78	84
Övriga avsättningar	23	54	43	53
Summa långfristiga skulder		963	921	987
Kortfristiga räntebärande skulder	22	50	84	77
Leverantörsskulder		883	824	824
Skatteskulder		9	5	22
Fakturerad men ej upparbetad intäkt	24	796	904	694
Skulder till moderföretag	25	210	146	78
Övriga skulder	25	297	262	293
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	26	940	902	827
Avsättningar	23	222	162	271
Summa kortfristiga skulder		3 408	3 289	3 086
Summa skulder	27	4 371	4 210	4 073
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		6 091	5 419	5 132

Ställda säkerheter och eventalförpliktelser för koncernen				
Belopp i MSEK	Not	2009-12-31	2008-12-31	2008-01-01
Ställda säkerheter	22, 30	4 447	4 441	4 397
Eventalförpliktelser	22, 30	0	14	14

Rapport över förändringar i eget kapital för koncernen

Belopp i MSEK	Aktiekapital	Omräknings- reserv	Balanserade vinstmedel inkl. årets resultat	Totalt eget kapital
Ingående balans enligt balansräkning				
Eget kapital den 1 januari 2008	10	–	1 049	1 059
Justering för retroaktiv tillämpning ¹⁾			-5	-5
Justerat eget kapital 1 januari 2008	10	–	1 044	1 054
Årets totalresultat		28	426	454
Lämnad utdelning			-250	-250
Koncernbidrag			-68	-68
Skatteeffekt på koncernbidrag			19	19
Eget kapital 2008-12-31	10	28	1 171	1 209
Ingående balans enligt balansräkning				
Eget kapital den 1 januari 2009	10	28	1 171	1 209
Justering för retroaktiv tillämpning ¹⁾			-9	-9
Justerat eget kapital 1 januari 2009	10	28	1 163	1 201
Årets totalresultat		21	545	567
Koncernbidrag			-64	-64
Skatteeffekt koncernbidrag			17	17
Eget kapital 2009-12-31	10	49	1 661	1 720

1) Posten avser effekt av ändrad redovisningsprincip för pensioner i Norge.

I not 21 på sidan 62 framgår ytterligare information om det egna kapitalet.

Kassaflödesanalys för koncernen			
Belopp i MSEK	Not	2009-01-01 -2009-12-31	2008-01-01 -2008-12-31
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Resultat före skatt		511	574
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	33	21	-137
Betald skatt		-2	-14
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		529	424
KASSAFLÖDE FRÅN FÖRÄNDRINGAR I RÖRELSEKAPITAL			
Ökning (-) / Minskning (+) av varulager		-1	5
Ökning (-) / Minskning (+) av rörelsefordringar		448	206
Ökning (+) / Minskning (-) av rörelseskulder		-461	-141
Kassaflöde från den löpande verksamheten		516	495
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Förvärv av dotterföretag	4, 32	-167	-2
Förvärv av inkråm	4	-3	-15
Avyttring av inkråm		-	13
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		-2	-3
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-11	-24
Avyttring/minskning av finansiella tillgångar		-	8
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-183	-24
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Amortering av låneskulder		-50	-50
Ändrat utnyttjande på checkräkning och kassakrediter		-37	10
Utbetald utdelning		-	-250
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-87	-290
Årets kassaflöde		246	181
Likvida medel vid årets början		650	441
Kursdifferens i likvida medel		9	28
Likvida medel vid årets slut		905	650

Resultaträkning för moderbolaget			
Belopp i MSEK	Not	2009-01-01 -2009-12-31	2008-01-01 -2008-12-31
Övriga rörelseintäkter	5	3	2
Administration- och försäljningskostnader	6, 7, 8	-2	-2
Rörelseresultat		1	0
RESULTAT FRÅN FINANSIELLA POSTER			
Resultat från andelar i koncernföretag		-	250
Ränteintäkter och liknande resultatposter		0	0
Räntekostnader och liknande resultatposter		-19	-28
Finansnetto	9	-19	222
Resultat före skatt		-19	223
Skatt på årets resultat	10	5	7
Årets resultat		-14	230

Balansräkning för moderbolaget			
Belopp i MSEK	Not	2009-12-31	2008-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andelar i koncernföretag	32	1 958	1 685
Uppskjuten skattefordran	10	5	5
Summa anläggningstillgångar		1 963	1 690
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Övriga fordringar		0	0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	19	–	0
		0	0
Kassa och bank		7	9
Summa omsättningstillgångar		7	9
SUMMA TILLGÅNGAR	27	1 971	1 699
EGET KAPITAL			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Aktiekapital (51 313 833 aktier)		10	10
Summa bundet eget kapital		10	10
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserad vinst		1 254	1 010
Årets resultat		-14	230
Summa fritt eget kapital		1 240	1 240
Summa eget kapital	21	1 250	1 250
SKULDER			
<i>Långfristiga skulder</i>			
Skulder till koncernföretag	22	508	300
Summa långfristiga skulder		508	300
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Leverantörsskulder		0	1
Skulder till moderföretag	25	210	146
Övriga skulder	25	0	1
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	26	1	1
Summa kortfristiga skulder		212	149
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	27	1 971	1 699

Ställda säkerheter och eventalförpliktelser för moderbolaget			
Belopp i MSEK	Not	2009-12-31	2008-12-31
Ställda säkerheter	30	Inga	Inga
Eventalförpliktelser	30	17	17

Rapport över förändringar i eget kapital för moderbolaget				
Belopp i MSEK	Aktiekapital	Fritt eget kapital		Totalt
		Balanserad vinst	Årets resultat	
Ingående balans enligt balansräkning				–
Eget kapital den 1 januari 2008	10	921	319	1 250
Årets resultat			230	230
Vinstdisposition		319	-319	–
Koncernbidrag		27		27
Skatteeffekt på koncernbidrag		-8		-8
Utdelning		-250		-250
Eget kapital 2008-12-31	10	1 010	230	1 250
Ingående balans enligt balansräkning				
Eget kapital den 1 januari 2009	10	1 010	230	1 250
Årets resultat			-14	-14
Vinstdisposition		230	-230	–
Koncernbidrag		19		19
Skatteeffekt på koncernbidrag		-5		-5
Eget kapital 2009-12-31	10	1 254	-14	1 250

I not 21 på sidan 62 framgår ytterligare information om det egna kapitalet.

Kassaflödesanalys för moderbolaget			
Belopp i MSEK	Not	2009-01-01 -2009-12-31	2008-01-01 -2008-12-31
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Resultat före skatt		-19	223
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	33	18	47
Betald skatt		-	-
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		0	269
KASSAFLÖDE FRÅN FÖRÄNDRINGAR I RÖRELSEKAPITAL			
Ökning (-) / Minskning (+) av rörelsefordringar		0	74
Ökning (+) / Minskning (-) av rörelseskulder		-1	49
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-1	392
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Lämnade aktieägartillskott	32	-273	-
Förvärv av dotterföretag		-	-1
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-273	-1
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Upptagna lån		273	-
Amortering av låneskulder		-1	-143
Utbetald utdelning		-	-250
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		273	-393
Årets kassaflöde		-2	-1
Likvida medel vid årets början		9	10
Likvida medel vid årets slut		7	9

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Noter Innehåll

Not 1 Redovisningsprinciper	Not 11 Immateriella anläggningstillgångar	Not 19 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	Not 28 Finansiella risker och finanspolycys
Not 2 Intäkternas fördelning	Not 12 Materiella anläggningstillgångar	Not 20 Kortfristiga placeringar och spärrade medel	Not 29 Leasingavgifter avseende operationell leasing
Not 3 Segmentsrapportering	Not 13 Andelar i intresseföretag	Not 21 Eget kapital	Not 30 Ställda säkerheter och eventalförpliktelser
Not 4 Förvärv av rörelse	Not 14 Personaltillgångar och avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	Not 22 Räntebärande skulder	Not 31 Närstående
Not 5 Övriga rörelseintäkter	Not 15 Andra långfristiga värdepappersinnehav	Not 23 Avsättningar	Not 32 Andelar i koncernföretag
Not 6 Anställda, personalkostnader och ledande befattningshavares ersättningar	Not 16 Långfristiga fordringar och övriga fordringar	Not 24 Fakturerad men ej upparbetad intäkt	Not 33 Rapport över kassaflöden
Not 7 Arvode och kostnadsersättning till revisorer	Not 17 Kundfordringar	Not 25 Övriga skulder	Not 34 Händelser efter balansdagen
Not 8 Rörelsens kostnader fördelade på kostnadsdrag	Not 18 Upparbetad men ej fakturerad intäkt	Not 26 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	Not 35 Viktiga uppskattningar och bedömningar
Not 9 Finansnetto		Not 27 Värdering av finansiella tillgångar och skulder till verkligt värde	Not 36 Uppgifter om moderbolaget
Not 10 Skatter			Not 37 Effekterna av övergången till IFRS

Noter med redovisningsprinciper och bokslutskommentarer

Not 1 Väsentliga redovisningsprinciper

Allmänna redovisningsprinciper

Koncernredovisningen upprättas från och med 1 januari 2009 i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) samt tolkningsuttalanden från International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC) sådana de antagits av EU. I samband med övergången från tidigare tillämpade redovisningsprinciper till en redovisning enligt IFRS har koncernen tillämpat IFRS 1 som är den standard som beskriver hur övergången till IFRS ska redovisas. Vidare tillämpas enligt svensk lag, Rådet för finansiell rapportering, RFR 1.2, kompletterande redovisningsregler för koncerner. Den redovisningsrekommendation som har haft störst inverkan på koncernens balans- och resultaträkning är IFRS 3 Rörelseförvärv och IAS 36 Nedskrivningar där skillnaden mot nuvarande princip består bland annat i att enligt IAS 36 ska goodwill inte skrivas av enligt plan utan prövas årligen för eventuellt nedskrivningsbehov eller vid en indikation på att värdet gått ned. Övriga nya rekommendationer enligt IFRS bedöms endast ha marginell effekt.

Moderbolaget tillämpar Årsredovisningslagen och RFR 2.2 Redovisning för juridiska personer. I de fall moderbolaget tillämpar andra redovisningsprinciper än koncernen anges detta i slutet av denna not.

Bolagets säte med mera

Bolaget bedriver verksamhet i associationsformen aktiebolag och har sitt säte i Stockholm i Sverige. Huvudkontorets adress är Mikrofönvägen 28, 126 81 Stockholm.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Uppskattningarna och antagandena ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Bedömningar gjorda av företagsledningen vid tillämpningen av IFRS som har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna och gjorda uppskattningar som kan medföra väsentliga justeringar i det påföljande årets finansiella rapporter beskrivs närmare i not 35.

Nya eller ändrade relevanta IFRS och tolkningar som ännu inte börjat tillämpas

IFRS 3 (Reviderad), "Rörelseförvärv" (gäller från 1 juli 2009). Tillämpningen kommer att innebära en förändring i hur framtida förvärv redovisas, bl.a. vad avser redovisning av transaktionskostnader, eventuella villkorade köpeskillningar och successiva förvärv. Koncernen kommer att

tillämpa IFRS 3 (Reviderad) framåtriktat för alla rörelseförvärv från den 1 januari 2010. Ändringen av standarden bedöms inte att innebära någon effekt på tidigare gjorda förvärv men kommer att påverka redovisningen av framtida transaktioner.

IAS 27 (Reviderad), Koncernredovisning och separata finansiella rapporter (gäller från den 1 juli 2009). Ändringen innebär bl.a. att resultat hänförligt till minoritetsaktieägare alltid ska redovisas även om det innebär att minoritetsandelen är negativ, att transaktioner med minoritetsaktieägare alltid ska redovisas i eget kapital, samt att i de fall ett moderföretag mister det bestämmande inflytandet ska den eventuella kvarvarande andelen omvärderas till verkligt värde. Ändringen av standarden kommer att påverka redovisningen av framtida transaktioner.

Rörelsesegmentrapportering

Ett rörelsesegment är en del av koncernen som bedriver verksamhet från vilken den kan generera intäkter och ådrar sig kostnader och för vilka det finns fristående finansiell information tillgänglig. Ett rörelsesegments resultat följs vidare upp av företagets högste verkställande beslutsfattare för att utvärdera resultatet samt för att kunna allokera resurser till rörelsesegmentet. Se not 3 för ytterligare beskrivning av indelningen och presentationen av rörelsesegment.

Koncernredovisning

Dotterföretag

I koncernredovisningen ingår dotterföretag där moderbolaget direkt, eller indirekt innehar mer än 50 % av rösterna.

Dotterföretag är företag i vilka moderföretaget direkt eller indirekt innehar mer än 50 % av röstetalet eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över den driftmässiga och finansiella styrningen. Dotterföretag inkluderas i koncernredovisningen från och med den dag då det bestämmande inflytandet överförs till koncernen. De exkluderas ur koncernredovisningen från och med den dag då det bestämmande inflytandet upphör.

Förvärvsmetoden används för redovisning av koncernens förvärv av dotterbolag. Anskaffningsvärdet för ett förvärv utgörs av verkligt värde på tillgångar som lämnats som ersättning, emitterade eget kapitalinstrument och uppkomna eller övertagna skulder per överlåtelsedagen, plus utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet. Identifierbara förvärvade tillgångar och övertagna skulder och eventalförpliktelser i ett rörelseförvärv värderas inledningsvis till verkliga värden på förvärvsdagen, oavsett omfattning på eventuellt minoritetsintresse. Det överskott som utgörs av skillnaden mellan anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på koncernens andel av identifierbara förvärvade tillgångar, skulder och eventalförpliktelser redovisas som goodwill. Om anskaffningsvärdet understiger verkligt värde för det förvärvade dotterbolagets tillgångar, skulder och eventalförpliktelser redovisas skillnaden direkt i resultaträkningen.

Koncerninterna transaktioner och balansposter samt orealiserade vinster på transaktioner mellan koncernbolag elimineras. Även orealiserade

Belopp i TSEK om inget annat anges.

förluster elimineras men eventuella förluster betraktas som indikation på att ett nedskrivningsbehov kan föreligga. Redovisningsprinciperna för dotterbolag har i förekommande fall ändrats för att garantera en konsekvent tillämpning av koncernens principer.

Intresseföretag

Intresseföretag är alla de företag där koncernen har ett betydande men inte bestämmande inflytande, vilket i regel gäller för aktieinnehav som omfattar mellan 20 % och 50 % av rösterna. Innehav i intresseföretag redovisas enligt kapitalandelsmetoden och värderas inledningsvis till anskaffningsvärde.

Omräkning av utländsk valuta

Funktionell valuta och rapportvaluta

Poster som ingår i de finansiella rapporterna för de olika enheterna i koncernen är värderade i den valuta som används i den ekonomiska miljön där respektive företag huvudsakligen är verksam (funktionell valuta). I koncernredovisningen används svenska kronor (SEK) som är moderbolagets funktionella valuta och rapportvaluta.

Transaktioner och balansposter

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan enligt de valutakurser som gäller på transaktionsdagen. Valutakursvinster och förluster som uppkommer vid betalning av sådana transaktioner och vid omräkning av monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta till balansdagens kurs, redovisas i resultaträkningen. Valutakursdifferenser på upplåning redovisas under finansiella poster, medan övriga kursdifferenser ingår i rörelseresultatet.

Utländska verksamheters finansiella rapporter

Resultat och finansiell ställning för alla utländska verksamheter som konsolideras i koncernredovisningen som har en annan funktionell valuta än rapportvalutan, omräknas till koncernens rapportvaluta enligt följande:

- tillgångar och skulder för var och en av balansräkningarna omräknas till balansdagskurs
- intäkter och kostnader för var och en av resultaträkningarna omräknas till genomsnittlig valutakurs
- alla valutakursdifferenser som uppstår redovisas via övrigt totalresultat som en separat del av eget kapital (omräkningsreserven)

Vid konsolidering förs valutakursdifferenser, som uppstår till följd av omräkning av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter via övrigt totalresultat till eget kapital. Vid avyttring av en utlandsverksamhet, helt eller delvis, förs de kursdifferenser som redovisats i eget kapital via övrigt totalresultat till att redovisas bland årets resultat. Goodwill och justeringar av verkligt värde som uppkommer vid förvärv av en utlandsverksamhet behandlas som tillgångar och skulder hos denna verksamhet och omräknas till balansdagens kurs.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt den indirekta metoden varvid justering sker för transaktioner som inte medför in- eller utbetalningar.

Intäkter

Intäkter redovisas i resultaträkningen när det är möjligt att beräkna inkomsten på ett tillförlitligt sätt och det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillfalla koncernen. Bolagets intäkter består primärt av intäkter från entreprenadavtal. Vid intäktsredovisningen tillämpas successiv vinstavräkning. Denna princip beskrivs nedan under avsnitt "Entreprenadavtal". Ränteintäkter intäktsredovisas över löptiden med tillämpning av effektivräntemetoden. Utdelningsintäkter redovisas när rätten att erhålla betalning har fastställts.

Immateriella tillgångar

Goodwill

Goodwill representerar skillnaden mellan anskaffningsvärdet för rörelseförvärv och det verkliga värdet på koncernens andel av den förvärvade verksamhetens identifierbara nettotillgångar vid förvärvstillfället. Goodwill på förvärv av verksamhet redovisas som immateriella tillgångar. Goodwill testas årligen för att identifiera eventuellt nedskrivningsbehov och redovisas till anskaffningsvärdet minskat med ackumulerade nedskrivningar. Nedskrivningar av goodwill återförs inte. Vinst eller förlust vid avyttring av en enhet inkluderar avyttrad del av redovisat värde på goodwill. Goodwill fördelas på kassagenererande

enheter vid prövning av eventuell nedskrivningsbehov.

Fördelningen görs på de kassagenererande enheter eller grupper av kassagenererande enheter som förväntas bli gynnade av det rörelseförvärv som gett upphov till goodwillposten.

Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter för en immateriell eller materiell tillgång läggs till anskaffningsvärdet endast om de ökar de framtida ekonomiska fördelarna som överstiger den ursprungliga bedömningen och utgifterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra utgifter kostnadsförs när de uppkommer.

Avskrivningar

Avskrivningar baseras på ursprungliga anskaffningsvärden minskat med eventuella restvärden. Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över immateriella tillgångars nyttjandeperioder, såvida inte sådana nyttjandeperioder är obestämbara. Avskrivning sker från det datum då tillgångarna är tillgängliga för användning. Övriga immateriella tillgångar skrivs av enligt plan på 5 år.

Materiella anläggningstillgångar

Byggnader och mark innefattar huvudsakligen lager och kontor. Alla materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången. Tillkommande utgifter läggs till tillgångens redovisade värde eller redovisas som en separat tillgång endast då det är sannolikt att de framtida ekonomiska förmåner som är förknippade med tillgången kommer att komma koncernen tillgodo och tillgångens anskaffningsvärde kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Redovisat värde på den ersatta delen tas bort från balansräkningen. Alla andra former av reparationer och underhåll redovisas som kostnader i resultaträkningen under den period de uppkommer.

Inga avskrivningar sker för mark. Avskrivningar på andra tillgångar, för att fördela deras anskaffningsvärde ner till det beräknade restvärdet över den beräknade nyttjandeperioden görs linjärt enligt följande:

Avskrivningsprinciper för materiella anläggningstillgångar

	Nyttjandeperiod
Byggnader	20 år
Nedlagda kostnader på annans fastighet	Under återstående hyresperiod
Maskiner och andra tekniska anläggningar	3–5 år
Inventarier, verktyg och installationer	3–10 år

Tillgångarnas restvärden och nyttjandeperioder prövas varje balansdag och justeras vid behov. Vinst eller förlust från avyttringen fastställs genom en jämförelse mellan försäljningsintäkten och det redovisade värdet och redovisas i övriga rörelseintäkter respektive rörelsekostnader i resultaträkningen.

Nedskrivningar av icke-finansiella tillgångar

För goodwill och andra tillgångar med en obestämd nyttjandeperiod görs årligen en prövning för att utvärdera om återvinningsvärdet, d.v.s. det högre av verkligt värde minus försäljningskostnader och nyttjandevärdet, överstiger redovisat värde. För andra icke finansiella tillgångar görs en liknande prövning så snart det finns en indikation på att det redovisade värdet är för högt. Tillgångens värde skrivs ned till återvinningsvärdet så snart det visats att detta är lägre än redovisat värde.

Leasing

Anläggningstillgångar som disponeras via leasing klassificeras i enlighet med leasingavtalets ekonomiska innebörd. Leasing av anläggningstillgångar, där koncernen i allt väsentligt innehar de ekonomiska riskerna och fördelar förknippade med ägandet, klassificeras som finansiell leasing. Finansiell leasing redovisas som anläggningstillgång vid leasingperiodens början till det lägre av leasingobjektets verkliga värde och nuvärdet av minimileasingavgifterna. Motsvarande betalningsförpliktelser redovisas som skuld i balansräkningen. Varje leasingbetalning fördelas mellan amortering av skulden och finansiella kostnader för att uppnå en fast räntesats för den redovisade skulden.

Den redovisade skulden ingår i balansräkningen post "Skuld avseende finansiell leasing". Räntedelen i de finansiella kostnaderna redovisas i resultaträkningen fördelat över leasingperioden så att varje leasingperiod belastas med ett belopp som motsvarar en fast räntesats för den under respektive period redovisade skulden. Anläggningstillgångar som innehas enligt finansiella leasingavtal skrivs av över den beräknade nyttjandeperioden. De finansiella leasingavtalen avser Bravida-koncer-

Belopp i TSEK om inget annat anges.

nens person- och servicebilar. Övriga leasingavtal klassificeras som operationell leasing. Betalningar som görs under leasingtiden kostnadsförs i resultaträkningen linjärt över leasingperioden.

Finansiella tillgångar

Bravida klassificerar sina finansiella tillgångar i följande kategorier: finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen, finansiella tillgångar som kan säljas samt lånefordringar och kundfordringar. Klassificeringen är beroende av i vilket syfte den finansiella tillgången förvärvades. Ledningen fastställer klassificeringen av de finansiella tillgångarna vid det första redovisningstillfället.

Allmänna principer

Köp och försäljning av finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen – det datum då koncernen förbinder sig att köpa eller sälja tillgången. Finansiella instrument redovisas första gången till anskaffningskostnad plus transaktionskostnader, vilket gäller alla finansiella tillgångar som inte redovisas till verkligt värde via resultaträkningen. Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen redovisas första gången till verkligt värde, medan hänförliga transaktionskostnader redovisas i resultaträkningen. Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet har löpt ut eller överförs och koncernen har överfört i stort sett alla risker och förmåner som är förknippade med äganderätten. Finansiella tillgångar som kan säljas och finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen redovisas efter anskaffningstidpunkten till verkligt värde. Lånefordringar och kundfordringar redovisas till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden.

Koncernen bedömer per varje balansdag om det finns objektiva bevis för att nedskrivningsbehov föreligger för en finansiell tillgång eller en grupp av finansiella tillgångar t.ex. att det ej är troligt att gäldenären kan uppfylla sina åtaganden. Nedskrivningsprövning av kundfordringar beskrivs nedan.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen är finansiella tillgångar som innehas för handel. En finansiell tillgång klassificeras i denna kategori om den förvärvades huvudsakligen i syfte att säljas inom kort. Eventuella derivat klassificeras som att de innehas för handel om de inte är identifierade som säkringar. En ränteswap värderas till verkligt värde med utgångspunkt från framtida diskonterade kassaflöden, vilket innebär att värdet varierar med ränteläget. Bravida uppfyller inte förutsättningarna för att tillämpa säkringsredovisning enligt IAS 39, varför värdeförändringen redovisas över resultaträkningen.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som inte är derivat. De har fastställda eller fastställbara betalningar och är inte noterade på en aktiv marknad. De ingår i omsättningstillgångar med undantag för poster med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen, vilka klassificeras som anläggningstillgångar. Kundfordringar och lånefordringar redovisas inledningsvis till verkligt värde och därefter till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden, minskat med eventuell reserv för värdeminskning. En reserv bokförs för värdeminskning av kundfordringar när det finns objektiva bevis för att koncernen inte kommer att kunna erhålla alla belopp som är förfallna enligt fordringarnas ursprungliga villkor. Reservens storlek utgörs av skillnaden mellan tillgångens redovisade värde och nuvärdet av bedömda framtida kassaflöden. En nedskrivning av kundfordringar redovisas i resultaträkningen i funktionen "övriga rörelsekostnader" och en nedskrivning av lånefordringar redovisas som finansiell post.

Återföring av nedskrivningar

Nedskrivning av lånefordringar och kundfordringar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde återförs om en senare ökning av återvinningsvärdet objektivt kan hänföras till en händelse som inträffat efter det att nedskrivningen gjordes.

Varulager

Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Därvid har inkursansrisk beaktats. Anskaffningsvärdet beräknas enligt in- först ut-principen (FIFU). Nettoförsäljningsvärdet är det uppskattade försäljningspriset i den löpande verksamheten, med avdrag för tillämpliga rörliga försäljningskostnader. I egentillverk-

ade halv- och helfabrikat består anskaffningsvärdet av direkta tillverkningskostnader och skälig andel av indirekta tillverkningskostnader. Vid värdering har hänsyn tagits till normalt kapacitetsutnyttjande.

Entreprenaduppdrag

Bravida använder metoden för successiv vinstavräkning. Vid tillämpning av successiv vinstavräkning framkommer resultatet i takt med projektets färdigställandegrad. För bestämning av det resultat som vid en given tidpunkt har upparbetats krävs uppgifter om följande komponenter:

- Projektintäkt – värdet av samtliga till entreprenaduppdraget hänförliga intäkter.
- Projektkostnad – samtliga mot projektintäkten svarande kostnader som är hänförliga till det enskilda projektet.
- Färdigställandegrad (upparbetningsgrad) – bokförda kostnader i förhållande till beräknade totala projektkostnader.

Utgifter som har uppstått under året men som avser framtida arbete inräknas inte i nedlagda projektkostnader när färdigställandegraden fastställs. Dessa redovisas som material- och varulager, förskott eller övriga tillgångar beroende på deras karaktär. Ändringar i omfattningen av uppdraget, anspråk och incitamentsersättningar inkluderas i projektintäkten i den utsträckning de har överenskommit med kunden och kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Som grundläggande villkor för successiv vinstavräkning gäller att projektintäkt och projektkostnad ska kunna storleksbestämmas på ett tillförlitligt sätt och att upparbetningsgraden fastställs på ett sätt som är relevant med avseende på kravet på tillförlitlighet.

För projekt där intäkter och kostnader inte tillförlitligt kan bestämmas vid bokslutstillfället tillämpas nollavräkning. Det innebär att projektet redovisas med en intäkt som motsvarar upparbetad kostnad, det vill säga resultatet tas upp till noll kronor i avvaktan på att en resultatbestämning kan göras. Så snart det är möjligt sker övergång till successiv vinstavräkning. Reservationer görs för beräknade förluster, det vill säga när projektkostnaderna beräknas överstiga den totala projektintäkten, och dessa belopp belastar årets resultat.

Bravida-koncernen redovisar som tillgång fordringar (balansposten "Upparbetade ej fakturerade intäkter") på beställare av entreprenaduppdrag för vilka projektkostnader och redovisade vinster (efter avdrag för redovisade förluster) överstiger fakturerade belopp. Delfakturerade belopp som ännu inte betalats av kunden och av beställaren innehållna belopp ingår i posten Kundfordringar. Bravida redovisar som skuld (balansposten "fakturerade ej upparbetade intäkter") alla skulder till beställare av entreprenaduppdrag för pågående uppdrag för vilka fakturerade belopp överstiger projektkostnader och redovisade vinster (efter avdrag för redovisade förluster).

Likvida medel

I likvida medel ingår kassa, banktillgodohavanden och övriga kortfristiga placeringar med förfallodag inom tre månader från anskaffningstidpunkten.

Finansiella skulder

Bravida-koncernens finansiella skulder är indelade i följande kategorier:

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Derivatinstrument med negativa verkliga värden som inte uppfyller kriterierna för säkringsredovisning värderas till verkligt värde via resultaträkningen. För information om vilka derivatinstrument Bravida-koncernen redovisar hänvisas till avsnittet "Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen".

Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde

Upplåning samt övriga finansiella skulder, t.ex. leverantörsskulder ingår i denna kategori. Finansiella skulder värderas inledningsvis till verkligt värde, netto efter transaktionskostnader. Finansiella skulder värderas därefter till upplupet anskaffningsvärde och eventuell skillnad mellan erhållet belopp (netto efter transaktionskostnader) och återbetalningsbeloppet redovisas i resultaträkningen fördelat över låneperioden med tillämpning av effektivräntemetoden. Ränteskillnadsersättningar vid förtidsinlösen av lån redovisas i resultaträkningen vid löstidpunkten. Lämnade utdelningar redovisas som skuld efter det att årsstämman godkänt utdelningen.

Upplåning samt övriga finansiella skulder klassificeras som kortfristiga skulder om inte koncernen har en ovillkorlig rätt att skjuta upp betalning av skulden i åtminstone 12 månader efter balansdagen.

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Inkomstskatter

Redovisade inkomstskatter innefattar skatt som ska betalas eller erhålls avseende aktuellt år, justeringar avseende tidigare års aktuella skatt och förändringar i uppskjuten skatt. Värdering av samtliga skatteskulder/-fordringar sker till nominella belopp och görs enligt de skatteregler och skattesatser som är beslutade eller som är aviserade och med stor säkerhet kommer att fastställas. För poster som redovisas i resultaträkningen redovisas även därmed sammanhängande skatteeffekter i resultaträkningen. Skatteeffekter av poster som redovisas direkt mot eget kapital redovisas mot eget kapital. Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden på alla temporära skillnader som uppkommer mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Uppskjuten skattefordran avseende underskottsavdrag eller andra framtida skattemässiga avdrag redovisas i den utsträckning det är troligt att avdraget kan avräknas mot överskott vid framtida beskattning.

Ersättningar till anställda

Ersättningar till anställda redovisas i koncernredovisningen enligt IAS 19, Ersättningar till anställda.

Ersättningar till anställda efter avslutad anställning

I Danmark omfattas alla anställda av avgiftsbestämda planer. I Sverige omfattas huvuddelen av de anställda av en avgiftsbestämd plan, men många omfattas av en förmånsbestämd pensionsplan. I Norge omfattas huvuddelen av alla anställda av en avgiftsbestämd pensionsplan.

I avgiftsbestämda planer betalar företaget fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och har ingen förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Koncernens resultat belastas för kostnader i takt med att förmånerna intjänas.

I förmånsbestämda pensionsplaner utgår ersättningar till anställda och före detta anställda baserat på lön vid pensioneringen och antalet tjänsteår. Koncernen bär risken för att de utfästa ersättningarna utbetalas.

De förmånsbestämda pensionsplanerna är både fonderade och ofonderade. I de fall planerna är fonderade har tillgångar avskiljts i främst pensionsstiftelser. Dessa förvaltningstillgångar kan bara användas för att betala ersättningar enligt pensionsavtalen.

I balansräkningen redovisas nettot av beräknat nuvärde av förpliktelserna och verkligt värde på förvaltningstillgångarna som antingen en avsättning eller en långfristig finansiell fordran.

Pensionskostnaden och pensionsförpliktelserna för förmånsbestämda pensionsplaner beräknas årligen av oberoende aktuarier. Åtagandet utgörs av nuvärdet av de förväntade framtida utbetalningarna. Diskonteringsräntan som används motsvarar räntan för förstklassiga företagsobligationer alternativt statsobligationer med en löptid som motsvarar den genomsnittliga löptiden för förpliktelserna och valutan.

Vid fastställandet av förpliktelsens nuvärde och verkligt värde på förvaltningstillgångarna kan det uppstå aktuariella vinster och förluster. Dessa uppkommer antingen genom att det verkliga utfallet avviker från det tidigare gjorda antagandet eller att antaganden ändras. Den del av de ackumulerade aktuariella vinsterna och förlusterna, vid föregående års utgång, som överstiger 10 % av det största av förpliktelsernas nuvärde och förvaltningstillgångarnas verkliga värde redovisas i resultatet över den förväntade genomsnittliga återstående tjänstgöringstiden för de anställda som omfattas av planen.

Den beskrivna redovisningsprincipen ovan tillämpas för koncernredovisningen. Moderföretaget och dotterföretagen redovisar förmånsbestämda pensionsplaner enligt lokala regler och föreskrifter i respektive land.

En avsättning (fordran) redovisas för särskild löneskatt i de fall att pensionskostnaden som fastställts enligt IAS 19 är högre (lägre) än den pensionskostnad som fastställs i juridisk person. Avsättningen (fordran) baseras på mellanskillnaden mellan dessa belopp. Avsättningen (fordran) nuvärdesberäknas ej.

Ersättningar vid uppsägning

En avsättning redovisas i samband med uppsägningar av personal endast om företaget är bevisligen förpliktigt att avsluta en anställning före den normala tidpunkten eller när ersättningar lämnas som ett erbjudande för att uppmuntra frivillig avgång. I de fall företaget säger upp personal upprättas en detaljerad plan som minst innehåller arbetsplats, befattningar och ungefärligt antal berörda personer samt ersättningarna för varje personalkategori eller befattning och tiden för planens genomförande.

Avsättningar

En avsättning redovisas i balansräkningen när företaget har ett legalt eller informellt åtagande som en följd av en inträffad händelse och det är troligt att ett utflöde av resurser krävs för att reglera åtagandet och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Garantireserv

En avsättning redovisas när den underliggande produkten eller tjänsten har sålts. Efter slutförd installation löper en garantiperiod normalt 24 månader. Garantiansättningen är beräknad utifrån tidigare års garantiutgifter och en beräkning av framtida garantirisk.

Omstruktureringsreserv

En avsättning redovisas när en detaljerad omstruktureringsplan har fastställts och omstruktureringen har antingen påbörjats eller annonserats offentligt. Ingen avsättning görs för framtida rörelsekostnader.

Eventualförpliktelser (ansvarsförbindelser)

En eventalförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffande händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Moderbolagets redovisningsprinciper

Moderbolaget upprättar från och med räkenskapsåret 2009-01-01 – 2009-12-31 sin årsredovisning enligt Årsredovisningslagen och Rådet för finansiell rapportering, RFR 2.2 Redovisning för juridisk person. RFR 2.2 innebär att moderbolagets årsredovisning för den juridiska personen ska tillämpa samtliga av EU godkända IFRS uttalanden så långt detta är möjligt inom ramen för Årsredovisningslagen och med hänsyn till sambandet mellan, redovisning och beskattning.

Ändrade redovisningsprinciper

Övergången till rapportering enligt RFR 2.2 för moderbolaget har i huvudsak endast inneburit utökade tilläggsupplysningar. Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen utom i de undantag och tillägg som anges i RFR 2.2, Redovisning för juridiska personer. De avvikelser som förekommer mellan moderbolaget och koncernens principer föranleds av begränsningar i möjligheter att tillämpa IFRS i moderbolaget till följd av Årsredovisningslagen.

Skillnader mellan koncernens och moderbolagets redovisningsprinciper

Skillnader mellan koncernens och moderbolagets redovisningsprinciper framgår nedan. De angivna redovisningsprinciperna har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i moderbolagets finansiella rapporter.

Dotterbolag

Andelar i dotterbolag redovisas i moderbolaget enligt anskaffningsvärdemetoden. Som intäkt redovisas endast erhållna utdelningar under förutsättning att dessa har intjänats under förvärvet. Utdelningar som överstiger dessa intjänade vinstmedel betraktas som återbetalning av investeringen och reducerar andelens redovisade värden.

Koncernbidrag och aktieägartillskott

Moderbolaget redovisar aktieägartillskott i enlighet med uttalandet från Redovisningsrådets akutgrupp. Aktieägartillskott förs direkt mot eget kapital hos mottagaren och aktiveras i aktier och andelar hos givaren, i den mån nedskrivning ej erfordras.

Koncernbidrag redovisas enligt ekonomisk innebörd. Det innebär att koncernbidrag som lämnats i syfte att minimera koncernens totala skatt redovisas direkt mot balanserade vinstmedel efter avdrag för dess aktuella skatteeffekt. Koncernbidrag som kan jämföras med utdelning redovisas som en minskning av det egna kapitalet hos givaren och som finansiell intäkt hos mottagaren. Ett koncernbidrag som kan jämföras med aktieägartillskott redovisas på samma sätt.

Goodwill

Goodwill i moderbolaget redovisas till anskaffningsvärdet efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Detta innebär även en avskrivning på goodwill med nyttjandeperiod på 5-10 år.

Leasade tillgångar

I moderbolaget redovisas samtliga leasingavtal enligt reglerna för operationell leasing.

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Not 1 Forts.

Uppställningsform för resultat- och balansräkningen

Moderbolaget följer ÅRLs uppställningsform för resultat och balansräkning, vilket bland annat innebär en annan uppställningsform för eget kapital och att avsättningarna redovisas som en egen huvudrubrik i balansräkningen.

Koncernuppgifter

Företaget är ett helägt dotterföretag till Scandinavian Installation Acquisition AB (org.nr 556713-6519) med säte i Stockholm. Det högsta bolag som i koncernen upprättar koncernredovisning är Bravida HoldCo S.à r.l. (registreringsnr B-122.235) med säte i Luxemburg. Den koncernredovisningen finns att tillgå hos Bravida AB.

Av moderföretagets totala inköp och försäljning mätt i kronor avser 0 (0) % av inköpen och 100 (100) % av försäljningen andra företag inom hela den företagsgrupp som företaget tillhör.

Not 2 Intäkternas Fördelning

Koncernen	2009-01-01 -2009-12-31	2008-01-01 -2008-12-31
Fakturering	10 699 488	10 402 621
Förändring pågående arbete för annans räkning	131 558	107 955
Nettoomsättning	10 831 046	10 510 576

Nettoomsättning per teknikområde

Koncernen	2009-01-01 -2009-12-31	2008-01-01 -2008-12-31
El	5 870 349	5 347 355
Vs	2 859 140	3 028 274
Ventilation	1 726 838	1 690 181
Övrigt	374 719	444 766
Nettoomsättning	10 831 046	10 510 576

Not 3 Segmentsrapportering

Koncernens verksamhet styrs och följs upp per geografisk marknad av högsta verkställande beslutsfattaren. Bravida är operativt uppbyggt av divisioner som motsvarar dessa geografiska marknader. Internpris mellan koncernens olika segment är satta utifrån principen om "arm längds avstånd" d v s mellan parter som är oberoende av varandra, välinformerade och med ett intresse av att transaktionerna genomförs. Ingen av bolagens kunder genererar mer än 5 % av koncernens totala intäkter.

Geografiska marknader

Geografiska marknader utgör bolagets rörelsesegment. Koncernens geografiska marknader omfattar divisionerna Nord, Stockholm och Syd i Sverige samt Norge och Danmark. Inom de geografiska marknaderna bedrivs verksamhet inom el, vs, ventilation och övrigt. Koncerngemensamt omfattar gemensamma funktioner i Sverige och för koncernen.

2009	Sverige ²⁾					Koncern- gemensamt	Eliminering och övrigt	Summa
	Nord	Stockholm	Syd	Norge	Danmark			
INTÄKTER								
Extern nettoomsättning	1 816 947	1 939 831	2 899 207	2 073 008	2 101 792	261	-	10 831 046
Intern nettoomsättning	30 624	33 839	9 771	-	-153	186 785	-260 866	-
Nettoomsättning	1 847 571	1 973 670	2 908 978	2 073 008	2 101 639	187 046	-260 866	10 831 046
Rörelsekostnader	-1 727 735	-1 872 028	-2 743 244	-1 989 483	-2 062 307	-169 782	278 409	-10 286 170
Av- och nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar	-	-400	-	-4 557 ¹⁾	-4 258 ¹⁾	-	-	-9 215
Rörelseresultat	119 826	101 242	165 734	78 968	35 074	17 264	17 543	535 661

1) Varav nedskrivning av goodwill -2 145 i OK Klima Vest AS och -4 258 i Region Baneteknik.

2) Extern nettoomsättning i Sverige uppgick till 6 656 246 TSEK.

Belopp i TSEK om inget annat anges.

2008	Sverige ²⁾					Koncern- gemensamt	Eliminering och övrigt	Summa
	Nord	Stockholm	Syd	Norge	Danmark			
INTÅKTER								
Extern nettoomsättning	2 092 296	2 009 407	3 114 833	1 195 345	2 098 421	274	–	10 510 576
Intern nettoomsättning	45 093	40 241	7 213	–	289	190 519	-283 355	–
Nettoomsättning	2 137 389	2 049 648	3 122 046	1 195 345	2 098 710	190 793	-283 355	10 510 576
Rörelsekostnader	-2 020 807	-1 928 442	-2 911 502	-1 148 274	-2 005 734	-183 507	306 466	-9 891 800
Av- och nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar	–	-400	–	-1 241 ¹⁾	–	–	–	-1 641
Rörelseresultat	116 582	120 806	210 544	45 830	92 976	7 286	23 111	617 135

1) Avser nedskrivning av goodwill i Bravida Oil & Energy AS.

2) Extern nettoomsättning i Sverige uppgick till 7 216 810 TSEK.

Nettoomsättning entreprenader och service

Koncernen	2009-01-01 –2009-12-31	2008-01-01 –2008-12-31
Entreprenader	6 011 620	6 411 451
Service	4 819 426	4 099 125
Nettoomsättning	10 831 046	10 510 576

Not 4 Förfärv av rörelse

Den 1 juli 2009 förvärvade koncernen 100 % av aktierna i Siemens Installation A/S. Det förvärvade företaget, som var ett av Norges största företag inom elinstallation, fanns på ett 20-tal orter i Norge. Företaget hade cirka 1 300 medarbetare och en omsättning under det senaste verksamhet motsvarande cirka 2 000. Under de sex månader som följde efter förvärvet bidrog dotterföretaget med 46 till koncernens resultat efter skatt under 2009. Om förvärvet hade inträffat per den 1 januari 2009, skulle koncernens intäkter ha blivit cirka 11 860 och årets resultat skulle ha påverkats positivt.

Effekter av förvärvet av Siemens Installation AS 2009

Förfärvet har följande effekter på koncernens tillgångar och skulder.

	Redovisat värde i Sie- mens Instal- lation AS före förvärvet	Verkligt värde, justering	Verkligt värde redovisat i koncernen
Immateriella tillgångar	–	69 519	69 519
Övriga anläggningstillgångar	19 711	-3 306	16 406
Övriga omsättningstillgångar	392 060	-7 907	384 152
Likvida medel	330 567	–	330 567
Långfristiga skulder	-94 790	45 048	-49 741
Kortfristiga skulder	-477 967	-54 618	-532 585
Netto identifierbara tillgångar och skulder	169 581	48 737	218 318
Koncerngoodwill			266 575
Anskaffningsvärde			484 893
Likvida medel (förvärvad)			330 567
Nettoeffekt på likvida medel			-154 326
Beräkning av anskaffningsvärde			
Erlagd köpeskilling, kontant			480 800
Förfärvskostnader			4 093
Anskaffningsvärde			484 893

Effekter av övriga förvärv under 2009

I goodwillvärdet ingår värdet av en förbättrad marknadsposition på viktiga delmarknader, synergieffekter samt personalens tekniska kompetens.

Den 1 maj förvärvades Appelgrens El i Mölndal AB. Företaget har 30 anställda och omsätter drygt 30 på årsbasis. Den 1 januari förvärvades Juhl Air Control AB i Löddeköpinge. Företaget har 13 anställda och omsätter cirka 45.

	Redovisat värde i övriga för- värvade fö- retag före förvärvet	Verkligt värde, justering	Verkligt värde redovisat i koncernen
Immateriella tillgångar	483		483
Övriga anläggningstillgångar	1 557		1 557
Övriga omsättningstillgångar	10 208		10 208
Likvida medel	6 400		6 400
Kortfristiga skulder	-10 273		-10 273
Netto identifierbara tillgångar och skulder	8 375	0	8 375
Koncerngoodwill			14 181
Anskaffningsvärde			22 556
Skuldförd köpeskilling			2 750
Likvida medel (förvärvad)			6 400
Nettoeffekt på likvida medel			-13 406
Beräkning av anskaffningsvärde			
Erlagd köpeskilling, kontant			19 806
Skuldförd köpeskilling			2 750
Anskaffningsvärde			22 556

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Not 4 Forts.

Effekter av förvärv 2008

Under fjärde kvartalet 2008 förvärvades rörelsen i Sorgenfri Entreprise i Köpenhamn med 40 medarbetare av Region Baneteknik. Den goodwill som uppstod vid förvärvet har under 2009 skrivits ned i sin helhet.

Förvärvet har följande effekter på koncernens tillgångar och skulder.

	Redovisat värde i den förvärvade rörelsen före förvärvet	Verkligt värde, justering	Verkligt värde redovisat i koncernen
Övriga anläggningstillgångar	12 403		12 403
Kortfristiga skulder	-2 035		-2 035
Netto identifierbara tillgångar och skulder	10 368	-	10 368
Koncerngoodwill			4 683
Anskaffningsvärde			15 051
Likvida medel (förvärvad)			0
Nettoeffekt på likvida medel			-15 051
Beräkning av anskaffningsvärde			
Erlagd köpeskilling, kontant			14 680
Förvärvskostnader			371
Anskaffningsvärde			15 051

Not 5 Övriga rörelseintäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2009-01-01 –2009-12-31	2008-01-01 –2008-12-31	2009-01-01 –2009-12-31	2008-01-01 –2008-12-31
Vinst vid försäljning av aktier i dotterbolag	5 760	-	-	-
Övrigt	-	-	3 139	1 978
	5 760	-	3 139	1 978

Not 6 Anställda, personalkostnader och ledande befattningshavares ersättningar

Antal medarbetare	2009-01-01 –2009-12-31	varav kvinnor	2008-01-01 –2008-12-31	varav kvinnor
MODERBOLAGET				
Sverige	-	0,0 %	-	0,0 %
Totalt i moderbolaget	-	0,0 %	-	0,0 %
DOTTERBOLAGEN				
Sverige	5 024	5,6 %	5 280	5,1 %
Danmark	1 527	7,0 %	1 781	7,0 %
Norge	1 527	5,7 %	989	6,2 %
Totalt i dotterbolagen	8 078	5,9 %	8 050	5,6 %
Koncernen totalt	8 078	5,9 %	8 050	5,6 %

Könsfördelning i företagsledningen

Andel kvinnor	2009-12-31	2008-12-31
MODERBOLAGET		
Styrelsen	0,0 %	0,0 %
Övriga ledande befattningshavare	0,0 %	0,0 %
KONCERNEN TOTALT		
Styrelsen	0,0 %	0,0 %
Övriga ledande befattningshavare	0,0 %	0,0 %

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

	2009-01-01 –2009-12-31		2008-01-01 –2008-12-31	
	Löner och ersättningar	Sociala kostnader	Löner och ersättningar	Sociala kostnader
Moderbolaget	233	73	133	42
(varav pensionskostnad)	(-)	(-)	(-)	(-)
Dotterbolagen	4 059 004	747 610	3 821 082	727 195
(varav pensionskostnad)	(234 663)	(32 404)	(184 745)	(36 343)
Koncernen totalt	4 059 237	747 683	3 821 215	727 237
(varav pensionskostnad)	(234 663)	(32 404)	(184 745)	(36 343)

Löner och andra ersättningar fördelade per land och mellan styrelseledamöter m. fl. och övriga anställda

	2009-01-01 –2009-12-31		2008-01-01 –2008-12-31	
	Styrelse och VD	Övriga anställda	Styrelse och VD	Övriga anställda
MODERBOLAGET				
Sverige	233	-	133	-
(varav tantiem o.d.)	(-)	(-)	(-)	(-)
DOTTERBOLAGEN				
Sverige	9 267	2 191 623	9 837	2 331 285
(varav tantiem o.d.)	(2 429)	(57 105)	(3 028)	(51 866)
Danmark	3 499	998 005	4 349	951 410
(varav tantiem o.d.)	(-)	(2 448)	(1 185)	(6 995)
Norge	6 650	849 960	5 770	518 356
(varav tantiem o.d.)	(2 603)	(5 608)	(735)	(8 035)
Dotterbolag totalt	19 416	4 039 588	19 956	3 801 051
(varav tantiem o.d.)	(5 032)	(65 161)	(4 948)	(66 896)
Koncernen totalt	19 649	4 039 588	20 089	3 801 051
(varav tantiem o.d.)	(5 032)	(65 161)	(4 948)	(66 896)

Ledande befattningshavares förmåner

Arvodet till moderbolagets styrelse, fastställt på 2009 års bolagstämma uppgick till 233, varav 0 till styrelsens ordförande och 233 till övriga ledamöter.

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Ersättningen till ledande befattningshavare har till största del bestått av fast lön. För verkställande direktören gäller en ömsesidig uppsägningstid om sex månader. Vid uppsägning har VD därutöver rätt till avgångsvederlag i form av 18 månaders lön. Övriga ledande befattningshavare har en uppsägningstid om sex månader. VD har en individuell tjänstepensionsförsäkring med en pensionspremie på 35 procent av grundlönen.

Enligt bolagets pensionspolicy har övriga ledande befattningshavare rätt till tjänstepension enligt från tid till annan gällande individuella avtal.

	Grundlön/ Styrelse- arvode	Rörlig ersättning	Övriga förmåner	Pensions- kostnad	Summa
Ersättningar och övriga förmåner under 2009					
Styrelsens ordförande, Jan Åkesson	–	–	–	–	–
Styrelseledamot Lars-Ove Håkansson	100				100
Styrelseledamot Thomas Erséus	100				100
Styrelseledamot Thomas Tarnowski	–				–
Styrelseledamot Magnus Lindquist	–				–
Styrelseledamot Mats O Paulsson	33				33
Verkställande direktör, Torbjörn Torell	3 096	1 641	161	1 051	5 949
Övriga ledande befattningshavare ¹⁾	12 550	5 386	147	3 638	21 721
	15 879	7 027	308	4 689	27 903

1) Gruppen övriga ledande befattningshavare bestod under året av 6 personer.

	Grundlön/ Styrelse- arvode	Rörlig ersättning	Övriga förmåner	Pensions- kostnad	Summa
Ersättningar och övriga förmåner under 2008					
Styrelsens ordförande, Jan Åkesson	–	–	–	–	–
Styrelseledamot Lars-Ove Håkansson	100	–	–	–	100
Styrelseledamot Thomas Erséus	33				33
Styrelseledamot Thomas Tarnowski	–				–
Verkställande direktör, Torbjörn Torell	3 094	2 429	163	1 060	6 746
Övriga ledande befattningshavare ¹⁾	12 787	7 190	143	3 442	23 562
	16 014	9 619	306	4 502	30 441

1) Gruppen övriga ledande befattningshavare bestod under året av 6 personer.

	Koncernen		Moderbolaget	
	2009-01-01 –2009-12-31	2008-01-01 –2008-12-31	2009-01-01 –2009-12-31	2008-01-01 –2008-12-31
KPMG				
Revisionsuppdrag	5 121	3 633	905	220
Andra uppdrag	1 343	2 124	247	13
ÖVRIGA				
Andra uppdrag	13	30	–	–
Summa	6 477	5 787	1 152	233

	Koncernen		Moderbolaget	
	2009-01-01 –2009-12-31	2008-01-01 –2008-12-31	2009-01-01 –2009-12-31	2008-01-01 –2008-12-31
Kostnader för material	3 309 856	3 133 482	–	–
Underentreprenörer och köpta tjänster inom produktion	970 072	1 053 070	–	–
Personalkostnader	4 806 920	4 548 351	571	83
Avskrivningar	26 436	34 157	–	–
Bilkostnader	307 642	286 772	–	–
Lokalkostnader	184 728	154 609	–	–
Konsultarvoden	82 968	91 141	1 587	1 309
IT-kostnader och telefoni	121 357	129 776	–	–
Resekostnader	50 689	49 763	–	–
Övriga rörelsekostnader	440 478	412 267	337	254
	10 301 146	9 893 388	2 495	1 646

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Not 9 Finansnetto	Koncernen		Moderbolaget	
	2009-01-01 -2009-12-31	2008-01-01 -2008-12-31	2009-01-01 -2009-12-31	2008-01-01 -2008-12-31
RESULTAT FRÅN ANDELAR I KONCERNFÖRETAG				
Utdelning	-	-	-	250 000
Realisationsresultat vid avyttring av dotterföretag	-	-	-1	-
	-	-	-1	250 000
FINANSIELLA INTÄKTER				
Ränteintäkter, koncernföretag	-	-	-	-
Ränteintäkter, övriga	19 180	25 675	46	263
Valutakursvinster	686	-	6	-
Dröjsmålsräntor	3 039	3 892	-	-
Övrigt	151	951	-	-
	23 056	30 518	52	263
FINANSIELLA KOSTNADER				
Räntekostnader, koncernföretag	-	-	-19 286	-26 557
Räntekostnader, övriga	-42 664	-63 163	-	-
Valutakursförluster	-	-2 860	-	-77
Dröjsmålsräntor	-1 874	-2 836	-1	-
Övrigt	-3 432	-4 383	-	-1 419
	-47 970	-73 242	-19 287	-28 053
Finansnetto	-24 914	-42 724	-19 236	222 210

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Not 10 Skatter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2009-01-01 –2009-12-31	2008-01-01 –2008-12-31	2009-01-01 –2009-12-31	2008-01-01 –2008-12-31
AKTUELL SKATTEKOSTNAD (-) / SKATTEINTÄKT (+)				
Periodens skattekostnad	-9 656	-4 468	–	–
Skatteeffekt på lämnat/erhållet koncernbidrag	-16 824	-19 151	4 903	7 688
Justering av skatt hänförlig till tidigare år	928	9 599	–	–
	-25 552	-14 020	4 903	7 688
UPPSKJUTEN SKATTEKOSTNAD (-) / SKATTEINTÄKT (+)				
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	-14 795	-39 566	–	–
Uppskjuten skatt till följd av förändringar av skattesatser	-326	-9 928	–	-323
Uppskjuten skatteintäkt i under året aktiverat underskottsavdrag	152 787	2	–	–
Uppskjuten skattekostnad till följd av utnyttjande av tidigare aktiverat skattevärde i underskottsavdrag	-77 461	-84 471	–	–
Uppskjuten skatt avseende obeskattade reserver	68	-62	–	–
	60 273	-134 025	–	-323
Totalt redovisad skattekostnad/skatteintäkt	34 721	-148 045	4 903	7 365
AVSTÄMNING AV EFFEKTIV SKATT				
Resultat före skatt	510 746	574 464	-18 642	222 542
Skatt enligt gällande skattesats för moderföretaget	-134 326	-160 850	4 903	-62 312
Effekt av andra skattesatser för utländska dotterföretag	567	3 173	–	–
Nedskrivning av koncernmässig goodwill	601	–	–	–
Permanent skillnader	785	-6 211	–	–
Avdragsgilla ej resultatpåverkande poster	1 486	1 714	–	–
Ökning av underskottsavdrag utan motsvarande aktivering av uppskjuten skatt	-343	-23 147	–	–
Aktivering av underskottsavdrag hänförlig till tidigare år	162 096	–	–	–
Aktivering av temporära skillnader utan motsvarande aktivering av uppskjuten skatt hänförlig till tidigare år	5 378	–	–	–
Skatt hänförlig till tidigare år	-1 197	-8 365	–	–
Effekt av ändrade skattesatser i Sverige	–	-3 918	–	-323
Ej skattepliktiga intäkter, utdelning	–	–	–	70 000
Uppskjuten skattefordran hänförlig till tidigare år	-326	–	–	–
Uppskjuten skatt temporära skillnader utan motsvarande aktivering	–	49 544	–	–
Redovisad effektiv skatt	34 721	-148 045	–	7 365

Skatt hänförlig till övrigt totalresultat

Ingen skattekostnad är hänförlig till övrigt totalresultat.

	2009-01-01 –2009-12-31	2008-01-01 –2008-12-31	2009-01-01 –2009-12-31	2008-01-01 –2008-12-31
Skatteposter som redovisas direkt mot eget kapital				
Uppskjuten skattekostnad hänförlig till förändrade redovisningsprinciper	2 872	–	–	–
	2 872	–	–	–

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Not 10 Forts.

Redovisade uppskjutna skattefordringar och -skulder

Uppskjutna skattefordringar och -skulder hänför sig till följande:

Koncernen	2009-12-31		2008-12-31	
	Uppskju- ten skatte- fordran	Uppskju- ten skatte- skuld	Uppskju- ten skatte- fordran	Uppskju- ten skatte- skuld
Immateriella anläggningstillgångar	233	-	-	-869
Materiella anläggningstillgångar	20 169	-	6 054	-
Finansiella anläggningstillgångar	9	-	8	-
Lager	806	-	-	-
Kundfordringar	10 964	-	6 788	-
Pensionsavsättningar	-	-27 467	-	-36 023
Avsättningar projekt	-	-118 776	-	-44 952
Garantiavsättningar	11 835	-	2 469	-
Övriga avsättningar	34 966	-	25 001	-
Periodiseringsfonder	-	-369	-	-62
Övrigt	50 174	-	435	-
Underskottsavdrag	194 381	-	83 113	-
	323 537	-146 612	123 868	-81 906
Nettotillgång	176 925		41 962	

Sverige ändrade bolagsskattesatsen 2009 från 28 % till 26,3 %.

Norge har en bolagsskattesats på 28 %.

Danmark har en bolagsskattesats på 25 %.

Förändring av uppskjuten skatt i temporära skillnader och underskottsavdrag

Koncernen 2009	Belopp per 1 jan 2009	Redovisat över resultaträkning	Redovisat mot eget kapital	Förvärv/avytt- ring av företag	Belopp per 31 dec 2009
Underskottsavdrag	83 113	111 268	-	-	194 381
Obeskattade reserver	-251	68	-	-372	-555
Materiella anläggningstillgångar	6 054	16 838	-	-2 723	20 169
Kundfordringar	6 788	2 793	-	1 383	10 964
Avsättningar projekt	-44 952	-50 271	-	-23 553	-118 776
Garantiavsättningar	2 469	3 496	-	5 870	11 835
Pensioner	-36 023	-6 666	2 872	12 350	-27 467
Övrigt	24 764	-16 953	-	78 563	86 374
Summa	41 962	60 573	2 872	71 518	176 925

Koncernen 2008	Belopp per 1 jan 2008	Redovisat över resultaträkning	Redovisat mot eget kapital	Förvärv/avytt- ring av företag	Belopp per 31 dec 2008
Underskottsavdrag	178 415	-95 302	-	-	83 113
Obeskattade reserver	-220	-31	-	-	-251
Materiella anläggningstillgångar	7 816	-1 762	-	-	6 054
Kundfordringar	10 912	-4 124	-	-	6 788
Avsättningar projekt	-19 460	-25 492	-	-	-44 952
Garantiavsättningar	13 019	-10 550	-	-	2 469
Pensioner	-32 228	-3 795	-	-	-36 023
Övrigt	21 005	3 759	-	-	24 764
Summa	179 259	-137 297	0	0	41 962

Moderbolaget	2009-12-31		2008-12-31	
	Uppskju- ten skatte- fordran	Uppskju- ten skatte- skuld	Uppskju- ten skatte- fordran	Uppskju- ten skatte- skuld
Underskottsavdrag	5 009	-	5 009	-
	5 009	-	5 009	-

	Koncernen		Moderbolaget	
	2009-12-31	2008-12-31	2009-12-31	2008-12-31

SPECIFIKATION PER LAND

Sverige	-15 847	66 582	5 009	5 009
Norge	223 802	1 676	-	-
Danmark	-31 030	-26 296	-	-
	176 925	41 962	5 009	5 009

Ej redovisade uppskjutna skattefordringar

Avdragsgilla temporära skillnader och skattemässiga underskottsavdrag för vilka uppskjutna skattefordringar inte har redovisats i resultat- och balansräkningarna:

	Koncernen		Moderbolaget	
	2009-12-31	2008-12-31	2009-12-31	2008-12-31

SPECIFIKATION PER LAND

Norge	343	160 130	-	-
	343	160 130	-	-

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Moderbolaget 2009	Belopp per 1 jan 2009	Redovisat över resultaträkning	Redovisat mot eget kapital	Förvärv/avytt- ring av företag	Belopp per 31 dec 2009
Underskottsavdrag	5 009				5 009
Summa	5 009	0	0	0	5 009

Moderbolaget 2008	Belopp per 1 jan 2009	Redovisat över resultaträkning	Redovisat mot eget kapital	Förvärv/avytt- ring av företag	Belopp per 31 dec 2009
Underskottsavdrag	5 009				5 009
Summa	5 009	0	0	0	5 009

Not 11 Immateriella anläggningstillgångar

Koncernen 2009-12-31	Goodwill	Övriga immate- riella	Totalt
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN			
Vid årets början	1 867 312	2 000	1 869 312
Förvärv av dotterbolag	289 850	-	289 850
Nyanskaffningar	2 100	1 554	3 654
Avyttringar och utrangeringar	-570	-	-570
Omklassificeringar	-3 013	3 013	-
Årets valutakursdifferenser	1 104	380	1 484
Vid årets slut	2 156 783	6 947	2 163 730
ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR ENLIGT PLAN			
Vid årets början	-	-800	-800
Omklassificeringar	-	-1 170	-1 170
Årets avskrivning enligt plan	-	-2 812	-2 812
Årets valutakursdifferenser	-	-200	-200
Vid årets slut	-	-4 982	-4 982
ACKUMULERADE NEDSKRIVNINGAR			
Vid årets början	-1 241	-	-1 241
Årets nedskrivningar ¹⁾	-6 403	-	-6 403
Vid årets slut	-7 644	-	-7 644
Redovisat värde vid periodens början	1 866 071	1 200	1 867 271
Redovisat värde vid periodens slut	2 149 139	1 965	2 151 104

1) Nedskrivningar avser Region Baneteknik i Danmark och OK Klima Vest AS i Norge.

Koncernen 2008-12-31	Goodwill	Övriga immate- riella	Totalt
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN			
Vid årets början	1 857 438	2 000	1 859 438
Förvärv av dotterbolag	9 536	-	9 536
Årets valutakursdifferenser	338	-	338
Vid årets slut	1 867 312	2 000	1 869 312
ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR ENLIGT PLAN			
Vid årets början	-	-400	-400
Årets avskrivning enligt plan	-	-400	-400
Vid årets slut	-	-800	-800
ACKUMULERADE NEDSKRIVNINGAR			
Årets nedskrivningar ¹⁾	-1 241	-	-1 241
Vid årets slut	-1 241	-	-1 241
Redovisat värde vid periodens början	1 857 438	1 600	1 859 038
Redovisat värde vid periodens slut	1 866 071	1 200	1 867 271

1) Nedskrivningen avser goodwill i Bravida Oil & Energy AS.

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Not 11 Forts.			
Koncernen 2008-01-01	Goodwill	Övriga immateriella	Totalt
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN			
Vid årets början	1 857 438	2 000	1 859 438
Vid årets slut	1 857 438	2 000	1 859 438
ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR ENLIGT PLAN			
Vid årets början	-	-400	-400
Vid årets slut	-	-400	-400
Redovisat värde vid periodens början	1 857 438	1 600	1 859 038
Redovisat värde vid periodens slut	1 857 438	1 600	1 859 038

Årets nedskrivningar redovisas på raden kostnader för produktion i resultaträkningen.

Nedskrivningsprövningar för kassagenererande enheter innehållande goodwill
Följande kassagenererande enheter har betydande redovisade goodwillvärden i förhållande till koncernens totala redovisade goodwillvärden:

MSEK	2009	2008
Bravida Sverige	1 559	1 549
Division Danmark	314	315
Division Norge	277	2
	2 149	1 866
Enheter utan betydande goodwillvärden	0	0
	2 149	1 866

Nedskrivningar av goodwill

Koncernen har under året gjort en nedskrivning av en goodwillpost som uppstod vid ett rörelseförvärv i Danmark 2008. Anledningen till nedskrivningen var ett kraftigt negativt resultat i den förvärvade rörelsen på grund av att den största kunden har skjutit upp planerade investeringar. Nedskrivningen av OK Klima Vest beror på försämrad lönsamhet i rörelsen. För de kassagenererande enheter där beräkning av återvinningsvärdet genomförts och nedskrivningsbehov ej har identifierats, är det företagsledningens bedömning att inga rimligt möjliga förändringar i viktiga antaganden skulle föranleda att återvinningsvärdet skulle understiga det redovisade värdet.

Metod för beräkning av återvinningsvärde

För samtliga goodwillvärden har återvinningsvärdet framtagits genom en beräkning av nyttjandevärdet för den kassagenererande enheten. Beräkningsmodellen bygger på en diskontering av framtida prognostiserade kassaflöden som ställts mot enhetens redovisade värden. De framtida kassaflödena har baserats på 5-årsprognoser framtagna av ledningen för respektive kassagenererande enhet. Vid test av goodwill har en evig horisont antagits och extrapolering av kassaflöden för åren efter prognosperioden har baserats på tillväxttakt fr.o.m. år 6 på 2 procent.

Viktiga variabler vid beräkning av nyttjandevärde:

Följande variabler är väsentliga och gemensamma för samtliga kassagenererande enheter vid beräkningar av nyttjandevärdet.

Omsättning: Verksamhetens konkurrenskraft, förväntad konjunkturutveckling för byggproduktion, allmän samhällsekonomisk utveckling, investeringsplaner för offentliga och kommunala beställare, ränteläge och lokala marknadsförutsättningar.

Rörelsemarginal: Historisk lönsamhetsnivå och effektivitet för verksamheten, tillgång till nyckelpersoner och kvalificerad arbetskraft, samarbetsförmåga med kunder/kundrelationer, tillgång till interna resurser, kostnadsutveckling för löner, material och underentreprenörer.

Rörelsekapitalbehov: Bedömning utifrån varje enskilt fall om nivån på rörelsekapitalet återspeglar verksamhetens behov eller behöver justeras för prognosperioderna. För utvecklingen framåt är ett rimligt eller försiktigt antagande att det följer omsättningstillväxten. Hög grad av egenutvecklade projekt kan innebära ett större behov av rörelsekapital.

Investeringsbehov: Verksamheternas investeringsbehov bedöms utifrån de investeringar som krävs för att uppnå prognostiserade kassaflöden i utgångsläget, det vill säga utan expansionsinvesteringar. I normalfallet har investeringsnivån motsvarat avskrivningstakten på materiella anläggningstillgångar.

Skattebelastning: Skattesatsen i prognoserna baseras på Bravidas förväntade skattesituation i respektive land avseende skattesats, underskottsavdrag m.m.

Diskonteringsränta: Prognostiserade kassaflöden samt restvärde diskonteras till nuvärde med en vägd kapitalkostnad enligt WACC (Weighted average cost of capital). Räntenivån på lånat kapital är satt till den genomsnittliga räntenivån på koncernens nettoskuldssättning. Avkastningskravet på eget kapital är uppbyggt enligt Capital Asset Pricing Model. I genomförda beräkningar av nyttjandevärde har en vägd diskonteringsränta före skatt om cirka 7 procent använts.

Not 12 Materiella anläggningstillgångar			
Koncernen 2009-12-31	Byggnader och mark	Maskiner och inventarier	Totalt
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN			
Vid årets början	2 052	222 420	224 472
Nyanskaffningar	-	11 428	11 428
Förvärv av dotterföretag	-	37 921	37 921
Avyttringar och utrangeringar	-	-31 786	-31 786
Årets valutakursdifferenser	-	6 056	6 056
	2 052	246 039	248 091
ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR ENLIGT PLAN			
Vid årets början	-530	172 112	172 112
Förvärv av dotterbolag	-	-28 515	-28 515
Avyttringar och utrangeringar	-	29 928	29 928
Årets avskrivning enligt plan på anskaffningsvärden	-54	-17 084	-17 138
Årets valutakursdifferenser	-	-6 082	-6 082
	-584	-193 865	-194 449
ACKUMULERADE NEDSKRIVNINGAR			
Vid årets början	-	-5 132	-5 132
Årets valutakursdifferenser	-	-647	-647
	-	-5 779	-5 779
Redovisat värde vid periodens slut	1 468	46 395	47 863

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Koncernen 2008-12-31	Byggnader och mark	Maskiner och inventarier	Totalt
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN			
Vid årets början	23 660	199 599	223 472
Nyanskaffningar	1 039	16 211	17 250
Förvärv av dotterföretag	–	12 697	12 697
Avyttringar och utrangeringar	-15 651	-12 496	-28 147
Omklassificeringar	-5 469	5 469	–
Årets valutakursdifferenser	-1 527	940	-587
	2 052	222 420	224 472

ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR ENLIGT PLAN			
Vid årets början	-7 106	-171 191	-178 297
Avyttringar och utrangeringar	14 103	11 161	25 264
Omklassificeringar	-1 375	1 375	–
Årets avskrivning enligt plan på anskaffningsvärden	-7 020	-13 070	-20 090
Årets valutakursdifferenser	868	-387	481
	-530	-172 112	-172 642

ACKUMULERADE NEDSKRIVNINGAR			
Vid årets början	-4 175	-1 443	-5 618
Avyttringar och utrangeringar	–	90	90
Omklassificeringar	3 880	-3 880	–
Årets valutakursdifferenser	295	101	396
	–	-5 132	-5 132
Redovisat värde vid periodens slut	1 522	45 176	46 698

Koncernen 2008-01-01	Byggnader och mark	Maskiner och inventarier	Totalt
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN			
Vid årets början	23 660	199 599	223 472
	23 660	199 599	223 472

ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR ENLIGT PLAN			
Vid årets början	-7 106	-171 191	-178 297
	-7 106	-171 191	-178 297

ACKUMULERADE NEDSKRIVNINGAR			
Vid årets början	-4 175	-1 443	-5 618
	-4 175	-1 443	-5 618
Redovisat värde vid periodens slut	12 379	26 965	39 344

Taxeringsvärden i Sverige	2009-12-31	2008-12-31	2008-01-01
Byggnader	2 449	2 282	2 282
Mark	1 130	790	790

Not 13 Andelar i intresseföretag

Koncernen	2009-12-31	2008-12-31	2008-01-01
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN			
Vid årets början	243	243	243
Försäljning	-193	–	–
Årets andel i intresseföretags resultat	-2	–	–
Redovisat värde vid periodens slut	48	243	243

Specifikation av innehav av andelar i intresseföretag

Intresseföretag, org. nr., säte	Årets resultat	Ägd andel i %	2009-12-31	
			Kapitalandels värde i koncernen	Bokfört värde
Mätarspecialisterna i Göteborg AB, 556733-7786, Göteborg	-2	50%	48	50
			48	50

Intresseföretag, org. nr., säte	Årets resultat	Ägd andel i %	2008-12-31	
			Kapitalandels värde i koncernen	Bokfört värde
Klagshamn Exploaterings AB, 556058-3774, Malmö	–	50%	193	193
Mätarspecialisterna i Göteborg AB, 556733-7786, Göteborg	–	50%	50	50
			243	243

Intresseföretag, org. nr., säte	Årets resultat	Ägd andel i %	2008-01-01	
			Kapitalandels värde i koncernen	Bokfört värde
Klagshamn Exploaterings AB, 556058-3774, Malmö	–	50%	193	193
Mätarspecialisterna i Göteborg AB, 556733-7786, Göteborg	–	50%	50	50
			243	243

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Not 14 Pensionstillgångar och avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

I Sverige finns pensionsplaner för samtliga anställda. Huvuddelen av dessa är avgiftsbestämda planer. För tjänstemännen är pensionsplanen förmånsbestämd och redovisas i koncernen i enlighet med IAS 19. Moderbolaget har inga pensionsförpliktelser.

Bravida Norge 2 AS (före detta Siemens Installation AS) hade en förmånsbestämd pensionsplan för sina anställda. Nedanstående siffror för Norge avser Bravida Norge 2 AS.

Övriga anställda i Norge och Danmark har en avgiftsbestämd pensionsplan.

2009-12-31	Moderbolaget	Övriga Sverige	Norge	Danmark	Totalt
Aktiva	–	899	1 215	–	2 114
Fribrevsinnehavare	–	3 085	–	–	3 085
Pensionärer	–	2 196	25	–	2 221
Totalt	–	6 180	1 240	–	7 420

2008-12-31	Moderbolaget	Övriga Sverige	Norge	Danmark	Totalt
Aktiva	–	1 036	–	–	1 036
Fribrevsinnehavare	–	3 180	–	–	3 180
Pensionärer	–	2 147	–	–	2 147
Totalt	–	6 363	–	–	6 363

2008-01-01	Moderbolaget	Övriga Sverige	Norge	Danmark	Totalt
Aktiva	–	856	–	–	856
Fribrevsinnehavare	–	3 445	–	–	3 445
Pensionärer	–	1 834	–	–	1 834
Totalt	–	6 135	–	–	6 135

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Förmånsbestämda förpliktelser och värdet av förvaltningstillgångar

Koncernen	2009-12-31	2008-12-31	2008-01-01
Nuvärdet av helt eller delvis fonderade förpliktelser	-1 134 129	-1 105 349	-936 784
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde	1 197 402	1 041 762	1 032 200
Summa helt eller delvis fonderade förpliktelser	63 273	-63 587	95 416
Nuvärdet av ofonderade förmånsbestämda förpliktelser	-130 296	-16 945	-18 809
Nettoförpliktelser före justeringar	-67 023	-80 532	76 607
Akkumulerade oredovisade aktuariella vinster (-) och förluster (+)	121 603	178 083	-
Löneskatt/arbetsgivaravgift	7 205	23 667	18 585
Nettobelopp i balansräkningen	61 785	121 218	95 192
Nettobeloppet redovisas i följande poster i balansräkningen:			
Pensionstillgångar	161 990	144 877	118 564
Andra långfristiga värdepappersinnehav	59 156	54 163	60 165
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	-159 361	-77 811	-83 537
Nettobelopp i balansräkningen	61 785	121 218	95 192
Nettobeloppet fördelar sig på planer i följande länder:			
Sverige	126 747	121 218	95 192
Norge	-64 962	-	-
Nettobelopp i balansräkningen	61 785	121 218	95 192

Förändringar av nuvärdet av förpliktelser för förmånsbestämda planer

Koncernen	2009-12-31	2008-12-31
Förpliktelse för förmånsbestämda planer per den 1 jan	1 122 294	1 015 757
Kostnad intjänade förmåner under perioden	22 763	15 521
Räntekostnad	54 020	44 621
Pensionsutbetalningar	-51 199	-47 679
Effekter av rörelseförvärv	131 511	154
Aktuariell (vinst) / förlust	-14 964	93 920
Förpliktelse för förmånsbestämda planer per den 31 dec	1 264 425	1 122 294

Förändringar av förvaltningstillgångarnas verkliga värde

Koncernen	2009-12-31	2008-12-31
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde per den 1 jan	1 041 762	1 092 365
Förväntad avkastning	57 710	47 073
Uttag	-50 344	-47 055
Effekter av rörelseförvärv	62 271	154
Försäkringspremie (-) betald ur förvaltningstillgångar	-3 322	-1 241
Insättningar	38 077	34 630
Aktuariell vinst / (förlust)	51 248	-84 164
Valutakursdifferenser	-	-
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde per den 31 dec	1 197 402	1 041 762

Kostnad redovisad i årets resultat

Koncernen	2009-12-31	2008-12-31
Kostnader avseende tjänstgöring innevarande period	25 450	15 521
Försäkringspremie (-) betald ur förvaltningstillgångar	3 322	1 241
Räntekostnad på förpliktelsen	44 669	43 880
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	-47 208	-46 332
Amortering av aktuariella vinster/förluster	4 848	-
Nettokostnad i årets resultat	31 081	14 310

Kostnaden för pensioner redovisas som en administrativ kostnad i resultaträkningen.

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Not 14 Forts.						
Koncernen	2009-12-31	2009-12-31	2008-12-31	2008-12-31	2008-01-01	2008-01-01
	Pensions- tillgångar	Pensions- förpliktelser	Pensions- tillgångar	Pensions- förpliktelser	Pensions- tillgångar	Pensions- förpliktelser
Förmånsbestämda pensionsplaner	161 990	-77 305	144 877	-	118 564	-
PRI	-	-22 900	-	-23 659	-	-23 372
Kapitalförsäkringar	59 156	-59 156	54 163	-54 163	60 165	-60 165
	221 146	-159 361	199 040	-77 822	178 729	-83 537

Aktuariella antaganden

Följande väsentliga aktuariella antaganden har tillämpats vid beräkning av förpliktelserna (vägda genomsnittsvärden):

	Sverige		Norge	
	2009-12-31	2008-12-31	2009-12-31	2008-12-31
Diskonteringsränta	3,60 %	3,90 %	4,50 %	-
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångarna	5,60 %	4,50 %	5,70 %	-
Långsiktigt löneökningssantagande	3,00 %	3,00 %	4,50 %	-
Långsiktig ökning av inkomstbasbeloppet	3,00 %	3,00 %	0,00 %	-
Långsiktigt inflationsantagande	2,00 %	2,00 %	0,00 %	-
Förväntad ökning av G-belopp	-	-	4,25 %	-
Framtida ökning av pensionärer	-	0,00 %	1,75 %	-

De aktuariella förutsättningarna är baserade på vanligt använda förutsättningar avseende demografiska faktorer och avgång. Fr.o.m. 2007 års aktuarieberäkning har nya dödlighetsantaganden (längre livslängd) beaktats.

Historisk information

Koncernen	2009-12-31	2008-12-31	2007-12-31	2006-12-31
Nuvärde av förmånsbestämd förpliktelse	-1 264 425	-1 122 294	-955 593	-1 252 381
Verkligt värde på förvaltningstillgångar	1 197 402	1 041 762	1 032 200	1 256 881
Överskott/underskott i planen	-67 023	-80 532	76 607	4 500

Koncernen	2009-12-31	2008-12-31	2008-01-01
Härv kreditförsäkrat via FPG/PRI	333	340	401

Koncernen	2009-12-31	2008-12-31	2008-01-01
STÄLLDA SÄKERHETER FÖR PENSIONS FÖRPLIKTELSE			
Aktiverad kapitalförsäkring	59 156	54 163	60 165
	59 156	54 163	60 165

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Not 15 Andra långfristiga värdepappersinnehav			
Koncernen	2009-12-31	2008-12-31	2008-01-01
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN			
Vid årets början	55 914	74 260	74 260
Avyttringar och utrangeringar	-50	-12 260	-
Förändring kapitalförsäkringar	5 464	-6 002	-
Värdeförändringar	28	-330	-
Årets valutakursdifferenser	-47	246	-
Redovisat värde vid årets slut	61 309	55 914	74 260
SPECIFIKATION AV VÄRDEPAPPER			
Fonder, kapitalförsäkringar	59 627	54 163	60 165
Insatt kapital Bravida Pensjonskasse, Norge	-	-	11 875
Övrigt	1 682	1 751	2 220
	61 309	55 914	74 260

Ovanstående värdepapper värderas inte till marknadsvärde med en resultatförändring över resultaträkningen.

Not 16 Långfristiga fordringar och övriga fordringar			
Koncernen	2009-12-31	2008-12-31	2008-01-01
LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR SOM ÄR ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Deposition	15 575	15 994	12 827
Lån till anställda	6 051	98	200
Övrigt	5 772	5 766	2 603
	27 398	21 858	15 630
ÖVRIGA FODRINGAR SOM ÄR OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
Fordran pensionsmedel	16 983	20 991	36 519
Lån till anställda	3 979	4 494	3 228
Fordran p.g.a. tvist	-	-	18 601
Övrigt	34 182	31 303	34 550
	55 144	56 788	92 898

Not 17 Kundfordringar

Kundfordringar redovisas efter hänsyn tagen till under året uppkomna kundförluster som uppgick till 5 744 (47 894) i koncernen. I moderbolaget uppgick kundförlusterna till 0 (0). Kundförlusterna består både av konstaterade och befarade kundförluster.

Se även not 28 där information om kreditrisker och åldersanalys framgår.

Not 18 Upparbetad men ej fakturerad intäkt			
Koncernen	2009-12-31	2008-12-31	2008-01-01
Upparbetad intäkt på ej avslutade arbeten	3 429 801	3 453 360	2 631 977
Fakturerad på ej avslutade arbeten	-2 886 844	-2 804 177	-2 285 991
	542 957	649 183	345 986

Upparbetad intäkt från pågående entreprenader redovisas med tillämpning av successiv vinstavräkning. Beräkningen av upparbetsgraden sker på basis av nedlagda projektkostnader vid periodens utgång i förhållande till den mot projektintäkten svarande projektkostnaden för hela entreprenaden.

I balansräkningen redovisas entreprenaduppgiften brutto projekt för projekt antingen som Upparbetad men ej fakturerad intäkt bland omsättningsstillgångarna eller som Fakturerad men ej upparbetad intäkt bland kortfristiga skulder. De projekt som har högre upparbetade intäkter än vad som fakturerats redovisas som tillgång medan de projekt som har fakturerats mer än upparbetade intäkter redovisas som skuld.

Not 19 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Koncernen	2009-12-31	2008-12-31	2008-01-01
Förutbetalda hyreskostnader	22 519	25 714	21 145
Förutbetalda försäkringspremier	3 996	370	20 359
Upplupna intäkter	65 258	63 277	58 685
Övriga poster	22 052	21 804	15 688
	113 825	111 165	115 877

Moderbolaget	2009-12-31	2008-12-31
Upplupna intäkter	-	360
	-	360

Not 20 Kortfristiga placeringar och spärrade medel			
Koncernen	2009-12-31	2008-12-31	2008-01-01
Kortfristiga placeringar	541	541	541
Spärrade medel	9 741	10 380	8 953
Likvida medel i externa konsortier	405	405	419
	10 687	11 326	9 913

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Not 21 Eget kapital		
Moderbolaget	2009-12-31	2008-12-31
ANTAL AKTIER		
Ingående antal aktier	51 313 833	51 313 833
Utgående antal aktier	51 313 833	51 313 833

Aktien avser en serie och varje aktie berättigar till en röst.

Koncernen	2009-12-31	2008-12-31	2008-01-01
SPECIFIKATION AV EGET KAPITALPOSTEN RESERVER:			
Omräkningsreserv			
Ingående omräkningsdifferens	27 763	-	-
Årets omräkningsdifferenser utländska dotterföretag	21 213	27 763	-
Utgående omräkningsdifferens	48 976	27 763	-

Omräkningsreserv

Omräkningsreserven innefattar alla valutakursdifferenser som uppstår vid omräkning av finansiella rapporter från utländska verksamheter som har upprättat sina finansiella rapporter i en annan valuta än den valuta som koncernens finansiella rapporter presenteras i. Moderbolaget och koncernen presenterar sina finansiella rapporter i svenska kronor. Vidare består omräkningsreserven av valutakursdifferenser som uppstår vid utvidgad investering i utländska verksamheter samt återlån från utländska verksamheter.

Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat

I balanserade vinstmedel inklusive årets resultat ingår intjänade vinstmedel i moderbolaget och dess dotterföretag och intresseföretag. Tidigare avsättningar till reservfond, exklusive överförda överkursfonder, liksom tidigare kapitalandelsfonder ingår i denna eget kapitalpost.

Utdelning

Efter balansdagen har styrelsen föreslagit en kontant utdelning om 400 MSEK. Utdelningen blir föremål för fastställelse på årsstämman den 17 maj 2010. Den totala utdelningen beräknas på vid utdelningstillfället utestående aktier.

Kapitalhantering

Bravidas målsättning är att ha en god kapitalstruktur samt en finansiell stabilitet. På så sätt skapas en stabil grund för den fortsatta affärsverksamheten vilket ger möjligheter att såväl bibehålla befintliga ägare som attrahera nya ägare. En god kapitalstruktur skall också bidra till att relationen med koncernens kreditgivare utvecklas på ett för alla parter bra sätt. Kapital definieras som Eget kapital och avser eget kapital hänförligt till innehavare av andelar i moderbolaget.

Ett av Bravidas finansiella mål är att soliditeten (Eget kapital dividerat med balansomslutningen) skall överstiga 25 %. Det är styrelsens uppfattning att denna nivå är väl anpassad till Bravidas verksamhet på service- och installationsmarknaden i Sverige, Norge och Danmark.

Målet är en del av koncernens strategiska planering. Om soliditeten varaktigt bedöms överstiga denna nivå skall kapital överföras till aktieägarna i lämplig form. Soliditeten uppgick vid utgången av 2009 till 28,2 (22,3) %. Styrelsens ambition är att bibehålla en balans mellan en hög avkastning på det egna kapitalet som kan möjliggöras genom en högre belåning samt fördelarna och tryggheten som en högre andel eget kapital medför.

Utöver ordinarie utdelning kan kontanta extrautdelningar föreslås om styrelsen finner att medel finns som ej bedöms vara erforderliga för koncernens utveckling.

Bravidas låneavtal innehåller finansiella nyckeltal (covenants) som koncernen skall uppfylla vilket är sedvanligt för denna typ av låneavtal. Bravida uppfyllde dessa nyckeltal med stor marginal vid utgången av året.

Moderbolaget

Bundna fonder

Bundna fonder får inte minskas genom vinstutdelning.

Fritt eget kapital

Balanserade vinstmedel utgör tillsammans med årets resultat fritt eget kapital, det vill säga det belopp som finns tillgängligt för utdelning till aktieägarna.

Balanserade vinstmedel

Utgörs av föregående års balanserade vinstmedel och resultat efter avdrag för under året lämnad vinstutdelning.

Resultat per aktie

Koncernen	2009-12-31	2008-12-31
	-2009-12-31	-2008-12-31
Årets resultat	545 467	426 419
Genomsnittligt antal aktier före och efter utspädning	51 313 833	51 313 833
Resultat per aktie före och efter utspädning, SEK	10,63	8,31
Föreslagen utdelning	400 000	-

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Not 22 Räntebärande skulder

I det följande framgår information om företagets avtalsmässiga villkor avseende räntebärande skulder. För mer information om företagets exponering för ränterisk och risk för valutakursförändringar hänvisas till not 28.

	Koncernen			Moderbolaget	
	2009-12-31	2008-12-31	2008-01-01	2009-12-31	2008-12-31
LÅNGFRISTIGA SKULDER					
Banklån	750 000	800 000	850 000	–	–
Lån från koncernföretag	–	–	–	508 426	300 239
Övrigt	–	83	123	–	–
	750 000	800 083	850 123	508 426	300 239
KORTFRISTIGA SKULDER					
Checkräkningskredit	–	33 959	26 486	–	–
Kortfristiga banklån	50 000	50 000	50 000	–	–
Övrigt	–	32	34	–	–
	50 000	83 991	76 520	–	–
Belopp varmed skuldposten förväntas betalas inom tolv månader från balansdagen	50 000	50 032	50 034	–	–
Belopp varmed skuldposten förväntas betalas efter mer än fem år från balansdagen	–	–	700 000	–	–

Skulderna är förenade med vissa villkor knutna till resultat och ställning, s.k. covenants.

	Förfall	2009			2008	
		Nom. värde	Redov. värde	Nom. värde	Redov. värde	
Banklån, valuta SEK	2013-12-30	800 000	800 000	850 000	850 000	
Totala räntebärande skulder		800 000	800 000	850 000	850 000	

		Koncernen			Moderbolaget	
		2009-12-31	2008-12-31	2008-01-01	2009-12-31	2008-12-31
Checkräkningskredit						
Beviljad kreditlimit		598 600	432 763	439 063	–	–
Outnyttjad del		-598 600	-398 804	-412 577	–	–
Utnyttjat kreditbelopp		–	33 959	26 486	–	–
BEVILJAD KREDITLIMIT, FÖRDELAD PER LAND						
Sverige	TSEK	350 000	350 000	350 000	–	–
Norge	TNOK	200 000	75 000	75 000	–	–
Totalt beviljad kreditlimit	TSEK	598 600	432 763	439 063	–	–

		Koncernen			Moderbolaget	
		2009-12-31	2008-12-31	2008-01-01	2009-12-31	2008-12-31
Ställda säkerheter för skulder till kreditinstitut						
Fastighetsinteckningar		1 800	1 800	1 800	–	–
Företagsinteckningar		866 741	866 741	866 741	–	–
Aktier i dotterföretag		3 518 565	3 518 565	3 468 565	–	–
		4 387 106	4 387 106	4 337 106	–	–

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Not 23 Avsättningar			
Koncernen	2009-12-31	2008-12-31	2008-01-01
AVSÄTTNINGAR SOM ÄR LÅNGFRISTIGA SKULDER			
Garantiåtaganden	53 638	42 809	53 248
	53 638	42 809	53 248
AVSÄTTNINGAR SOM ÄR KORTFRISTIGA SKULDER			
Garantiåtaganden	53 638	43 630	53 248
Tvister	63 060	65 153	51 388
Avsättning för tomma lokaler	13 410	26 090	86 412
Kostnader för omstruktureringsåtgärder	21 994	23 184	46 751
Förlustavsättning projekt	66 357	2 405	16 070
Övrigt	3 382	1 265	17 040
	221 841	161 727	270 909

	Garanti- åtaganden	Tvister	Tomma lokaler	Omstrukturerings- åtgärder	Förlustav- sättning projekt och övrigt	Totalt
FÖRÄNDRINGAR AVSÄTTNINGAR 2009						
Redovisat värde vid periodens ingång	86 439	65 153	26 090	23 184	3 670	204 536
Avsättningar som gjorts under perioden	24 899	1 213	2 816	17 286	45 491	91 705
Belopp som tagits i anspråk under perioden	-24 333	-3 306	-15 496	-18 476	-15 811	-77 422
Avsättningar i förvärvade företag	20 271	–	–	–	36 389	56 660
Redovisat värde vid periodens utgång	107 276	63 060	13 410	21 994	69 739	275 479
FÖRÄNDRINGAR AVSÄTTNINGAR 2008						
Redovisat värde vid periodens ingång	106 497	52 152	86 412	46 751	32 345	324 157
Avsättningar som gjorts under perioden	30 870	14 808	1 270	8 836	7 329	63 113
Belopp som tagits i anspråk under perioden	-52 963	-1 807	-61 592	-32 403	-36 004	-184 770
Avsättningar i förvärvade företag	2 035	–	–	–	–	2 035
Redovisat värde vid periodens utgång	86 439	65 153	26 090	23 184	3 670	204 536

Koncernen	2009-12-31	2008-12-31	2008-01-01
Belopp varmed avsättningen förväntas betalas inom tolv månader.	221 841	161 727	270 909

Garantiåtaganden

Avser beräknad kostnad för att åtgärda fel och brister avseende avslutade projekt, som uppkommer under projektens garantitid. Utflödet av resurser sker under projektens garantitid som huvudsakligen uppgår till två till fem år. Då effekten av när i tiden betalning sker inte är väsentlig nuvärdeberäknas inte förväntade framtida utbetalningar.

Tvister

Avsättningen baseras på individuell riskvärdering för pågående tvister på balansdagen.

Tomma lokaler

Kopplat till omstrukturering och samordning av verksamheten har en avsättning gjorts för tomma lokaler. Hänsyn har tagits till möjligheten att hyra ut lokalerna i andra hand eller avsluta kontrakten i förtid.

Omstruktureringsåtgärder

Omstruktureringsåtgärder omfattar bland annat kostnader för personalnedskärning. En avsättning redovisas när en detaljerad omstruktureringsplan har fastställts och omstruktureringen har antingen påbörjats eller annonserats offentligt. Ingen avsättning görs för framtida rörelsekostnader.

Förlustavsättning projekt

Entreprenaduppdrag redovisas enligt metoden för succesiv vinstavräkning. Individuell avsättning görs för beräknade förluster d.v.s. när projektkostnaderna beräknas överstiga den totala projektintäkten.

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Not 24 Fakturerad men ej upparbetad intäkt			
Koncernen	2009-12-31	2008-12-31	2008-01-01
Fakturering på ej avslutade arbeten	6 606 857	4 881 039	4 038 003
Upparbetad intäkt på ej avslutade arbeten	-5 810 631	-3 977 346	-3 344 449
	796 226	903 693	693 554

Upparbetad intäkt från pågående entreprenader redovisas med tillämpning av successiv vinstavräkning. Beräkningen av upparbetningsgraden sker på basis av nedlagda projektkostnader vid periodens utgång i förhållande till den mot projektintäkten svarande projektkostnaden för hela entreprenaden.

I balansräkningen redovisas entreprenaduppgdragen brutto projekt för projekt antingen som Upparbetad men ej fakturerad intäkt bland omsättningstillgångarna eller som Fakturerad men ej upparbetad intäkt bland kortfristiga skulder. De projekt som har högre upparbetade intäkter än vad som fakturerats redovisas som tillgång medan de projekt som har fakturerats mer än upparbetade intäkter redovisas som skuld.

	Koncernen			Moderbolaget	
	2009-12-31	2008-12-31	2008-01-01	2009-12-31	2008-12-31
Not 25 Övriga skulder					
ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULDER					
Skulder till moderföretag	210 359	146 387	77 990	210 359	146 601
Mervärdskatteskuld	127 622	130 078	146 544	-	-
Personalens källskatt	100 046	72 486	89 504	10	-
Övrigt	69 743	59 082	56 986	145	918
	507 770	408 033	371 024	210 514	147 519

	Koncernen			Moderbolaget	
	2009-12-31	2008-12-31	2008-01-01	2009-12-31	2008-12-31
Not 26 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter					
Upplupna semesterlöner och löner	670 312	598 930	510 007	437	125
Upplupna sociala avgifter	200 941	215 496	180 857	10	39
Upplupna räntekostnader	4 394	2 318	11 330	-	-
Övriga poster	64 442	85 478	125 303	900	900
	940 089	902 222	827 497	1 347	1 064

Not 27 Värdering av finansiella tillgångar och skulder till verkligt värde

Nedanstående tabell visar redovisat värde och verkligt värde för finansiella instrument. För räntebärande fordringar och skulder har verkligt värde fastställts genom diskontering av framtida betalningsflöden till aktuell marknadsränta på balansdagen. Det redovisade värdet för kundfordringar och leverantörsskulder anses överensstämma med det verkliga värdet. Diskonteringsräntan är marknadsbaserad ränta på liknande instrument på balansdagen.

Koncernen 2009-12-31	Låne- och kundfordringar	Övriga finansiella tillgångar & skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Kundfordringar	1 743 726	-	1 743 726	1 743 726
Övriga fordringar	16 983	-	16 983	16 983
Kortfristiga placeringar och spärrade medel	10 687	-	10 687	10 687
Summa tillgångar	1 771 396	-	1 771 396	1 771 396
Långfristiga skulder till kreditinstitut	-	750 000	750 000	750 000
Kortfristiga skulder till kreditinstitut	-	50 000	50 000	50 000
Checkräkningskredit	-	-	-	-
Leverantörsskulder	-	883 057	883 057	883 057
Övriga skulder	-	210 359	210 359	210 359
Summa skulder	-	1 893 416	1 893 416	1 893 416

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Not 27 Forts.					
	Låne- och kundfordringar	Övriga finansiella tillgångar & skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde	
Koncernen 2008-12-31					
Kundfordringar	1 678 683	–	1 678 683	1 678 683	
Övriga fordringar	20 991	–	20 991	20 991	
Kortfristiga placeringar och spärrade medel	11 326	–	11 326	11 326	
Summa tillgångar	1 711 000	–	1 711 000	1 711 000	
Långfristiga skulder till kreditinstitut	–	800 084	800 084	800 084	
Kortfristiga skulder till kreditinstitut	–	50 032	50 032	50 032	
Checkräkningskredit	–	33 959	33 959	33 959	
Leverantörsskulder	–	824 043	824 043	824 043	
Övriga skulder	–	146 387	146 387	146 387	
Summa skulder	–	1 854 505	1 854 505	1 854 505	

	Låne- och kundfordringar	Övriga finansiella tillgångar & skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde	
Moderbolaget 2009-12-31					
Långfristiga skulder till koncernföretag	–	508 426	508 426	508 426	
Kortfristiga skulder till koncernföretag	–	210 359	210 359	210 359	
Leverantörsskulder	–	457	457	457	
Summa skulder	–	719 242	719 242	719 242	

	Låne- och kundfordringar	Övriga finansiella tillgångar & skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde	
Moderbolaget 2008-12-31					
Långfristiga skulder till koncernföretag	–	300 239	300 239	300 239	
Kortfristiga skulder till koncernföretag	–	146 387	146 387	146 387	
Leverantörsskulder	–	549	549	549	
Summa skulder	–	447 175	447 175	447 175	

Not 28 Finansiella risker och finanspolicy

Finansiella risker och finanspolicy

Finansförvaltningen

Koncernen är genom sin verksamhet exponerad för olika slag av finansiella risker. Med finansiella risker avses fluktuationer i företagets resultat och kassaflöde till följd av förändringar i valutakurser, räntenivåer, refinansierings- och kreditrisker. Koncernens finansförvaltning styrs i enlighet med gällande finanspolicy, vilken fastställs av Bravidas styrelse och bildar ett ramverk av riktlinjer och regler i form av riskmandat och limiter för finansverksamheten. Stödfunktion Koncernekonomi/Finans svarar för samordningen av koncernens finansverksamhet. Den övergripande målsättningen för finansfunktionen är att tillhandahålla en kostnadseffektiv finansiering samt att minimera negativa effekter på koncernens resultat som härrör från finansiella risker.

Likviditetsrisker

Likviditetsrisken är risken att koncernen kan få problem att fullgöra sina skyldigheter som är förknippade med finansiella skulder. Koncernen har rullande en månads likviditetsplanering som omfattar alla koncernens enheter. Planeringen uppdateras löpande. Koncernens prognoser omfattar även likviditetsplanering på medellång sikt. Likviditetsplaneringen används för att hantera likviditetsrisken och kostnaderna för finansieringen av koncernen. Målsättningen är att koncernen skall kunna klara sina finansiella åtaganden i uppgångar såväl som nedgångar utan betydande oförutsedda kostnader. Likviditetsriskerna hanteras av den centrala finansavdelningen för hela koncernen. Vid årsskiftet var lånebindningstiden på utnyttjade krediter 48 månader (60), på ej utnyttjade krediter 33 månader (41) samt på totala beviljade krediter 42 månader (46).

Bravidas basfinansiering omförhandlades under 2008. Låneavtalen har en återstående löptid till december 2013, med en amortering 2010 och 2011 om 50 MSEK årligen. Låneavtalen innehåller finansiella nyckeltal (covenants) som koncernen skall uppfylla, vilket är sedvanligt för denna typ av låneavtal. Bravida uppfyllde dessa nyckeltal med stor marginal vid utgången av året. Totala beviljade kreditlöften, inklusive ej utnyttjade checkräkningskrediter uppgick den 31 december 2009 till 1 390 (1 283) MSEK. Av totalt beviljade kreditlöften var 800 (884) MSEK utnyttjade.

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Förfallostruktur finansiella skulder

Koncernen 2009-12-31	2010	2011	2012
Lån	50 000	50 000	-
Leverantörsskulder	883 057	-	-
Övriga skulder	210 359	-	-
Summa	1 143 416	50 000	-

Koncernen 2008-12-31	2009	2010	2011
Lån	50 032	50 000	50 000
Leverantörsskulder	824 043	-	-
Övriga skulder	146 387	-	-
Summa	1 020 462	50 000	50 000

Moderbolaget 2009-12-31	2010	2011	2012
Leverantörsskulder	457	-	-
Övriga skulder	210 359	-	-
Summa	210 816	-	-

Moderbolaget 2008-12-31	2009	2010	2011
Leverantörsskulder	549	-	-
Övriga skulder	146 387	-	-
Summa	146 936	-	-

Kreditfaciliteter

Koncernen 2009-12-31	Nominellt	Utnyttjat	Tillgängligt
Banklån	800 000	800 000	-
Checkräkningskredit	598 600	-	598 600
Likvida medel	904 517	-	904 517
Likviditetsreserv	2 303 117	800 000	1 503 117

Koncernen 2008-12-31	Nominellt	Utnyttjat	Tillgängligt
Banklån	850 116	850 116	-
Checkräkningskredit	432 763	33 959	398 804
Likvida medel	649 521	-	649 521
Likviditetsreserv	1 932 400	884 075	1 048 325

Ränterisk

Ränterisk är risken att Bravidas kassaflöde eller värdet på finansiella instrument varierar på grund av förändringar i marknadsräntor. Ränterisk kan leda till förändring i verkliga värden och förändringar i kassaflöden. En betydande faktor som påverkar ränterisken är räntebindningstiden. Räntebärande nettofordran uppgick den 31 december 2009 till 105 (nettoskuld 234) MSEK. De totala räntebärande skulderna uppgick totalt till 800 (884) MSEK varav de kortfristiga var 50 (50) MSEK. Räntebärande skulder skall räntedebiteras med utgångspunkt från likviditetsplanering, ränteuppfattning och gällande finansieringsavtal. Bravida har för närvarande en kort räntebindning för utestående krediter.

Som framgår av nedanstående sammanställning löper koncernens hela räntebärande skulder med en räntebindning som är kortare än 1 år. Räntebärande tillgångsposter består av likvida medel som löper med rörlig ränta vilket medför att koncernens nettofordran om 105 MSEK påverkas relativt omgående av en förändring i marknadsräntorna. Eftersom större delen av de finansiella skulderna löper med en kort räntebindningstid är merparten av ränterisken att betrakta som kassaflödesrisk. Se även Känslighetsanalys nedan avseende Bravidas känslighet för ränterisk.

Räntebindning på utnyttjade krediter 2009-12-31

	Genomsnittlig effektiv ränta	
	Belopp	Andel procent
2010	800 000	2,76
Summa	800 000	2,76

Valutarisk

Valutarisk är risken att förändringar i valutakurser påverkar koncernens resultaträkning, balansräkning eller kassaflöde negativt. Det finns två huvudtyper av valutarisk: transaktionsexponering och omräkningsexponering. Transaktionsexponering uppstår när inköp och försäljning sker i olika valutor. Bravidas transaktionsexponering är låg eftersom både försäljning och inköp i huvudsak görs i lokal valuta. Omräkningsexponering uppstår när tillgångar och skulder är i olika valutor och när utländska dotterbolags resultat och nettotillgångar räknas om till svenska kronor. För koncernen uppstår omräkningsrisker i dotterbolagen i Norge och Danmark. Med anledning av Bravidas låga valutarisk-exponering så görs normalt sett inte några valutasäkringar.

Finansiell exponering

Tillgångar och skulder i utländsk valuta omräknas till balansdagens kurs. Bravida Danmark A/S har ett fordran på Bravida Installation och Service AB om 167 MSEK samt ett externt banklån på motsvarande belopp i SEK. Valutakursrisken är därmed eliminerad för denna interna fordran. Valutakursdifferenser i finansnettot från finansiella exponeringar uppgick under året till 0,7 (-2,9) MSEK.

Exponering av nettotillgångar i utländsk valuta

Den omräkningsexponering som uppkommer genom investeringar i utländska nettotillgångar kurssäkras inte.

Utländska nettotillgångar

Lokal valuta	Koncernen	
	2009-12-31	2008-12-31
NOK	572 908	176 555
DKK	172 689	220 443

En 10 procentig förstärkning av den norska kronan per 31 december 2009 skulle innebära en positiv omräkningseffekt av det egna kapitalet med 71 MSEK. En motsvarande förstärkning av den danska kronan skulle ge en positiv omräkningseffekt av det egna kapitalet med 24 MSEK. Effekterna av motsvarande valutakursförändringar på årets resultat är begränsade. Årets valutakursdifferens i totalresultatet uppgick till 21 (28) MSEK.

Kommersiell exponering

Internationella inköp och försäljning av varor och tjänster i utländsk valuta är begränsad till sin omfattning, men kan förväntas att öka i takt med koncernens expansion samt den tilltagande konkurrens som sker avseende inköp av varor och tjänster.

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Not 28 Forts.

Kreditrisk

Med kreditrisk avses risken att förlora pengar på grund av att motparten inte kan fullfölja sina åtaganden.

Kreditrisk i finansiell verksamhet

Kreditrisken i finansverksamheten är mycket liten då Bravida enbart handlar med motparter med högsta kreditvärdighet. Det är främst motpartsrisk i samband med fordringar på banker och andra motparter. Finanspolicyn innehåller ett särskilt motpartsreglemente i vilket maximal kreditexponering för olika motparter anges. Beräknad bruttoexponering för motpartsrisk avseende likvida medel och kortfristiga placeringar uppgick till 916 (661) MSEK.

Kreditrisk i kundfordringar

Risken att företagets kunder inte uppfyller sina åtaganden, d.v.s. att betalning inte erhålls från kunderna, utgör en kundkreditrisk. Kreditförlusterna är normalt små tack vare ett mycket stort antal projekt och kunder där fakturering sker löpande under produktionstiden. Koncernens kunder kreditkontrolleras innan igångsättning av ett projekt, varvid information om kundernas finansiella ställning inhämtas från olika kreditupplysningsföretag. Koncernen har upprättat en kreditpolicy för hur kundkrediterna ska hanteras. Där finns bland annat angivet var beslut tas om kreditlimiter av olika storlek och om hur osäkra fordringar skall hanteras. Bankgaranti eller annan säkerhet krävs för kunder med låg kreditvärdighet eller otillräcklig kredithistorik. Maximal kreditexponering framgår av det redovisade värdet i koncernens balansräkning. De totala kreditförlusterna uppgick till 6 (48) MSEK. Det föreligger ingen signifikant koncentration av kreditrisker på balansdagen.

Åldersanalys, förfallna ej nedskrivna kundfordringar

Redovisat värde ej nedskrivna fordringar	Koncernen	
	2009-12-31	2008-12-31
Ej förfallna kundfordringar	1 531 640	1 452 446
Förfallna kundfordringar 0 – 15 dgr	148 922	136 728
Förfallna kundfordringar 16 dgr – 30 dgr	11 465	27 814
Förfallna kundfordringar 31 – 60 dgr	25 515	41 722
Fordringar förfallna > 60 dgr	26 183	20 049
Summa	1 743 725	1 678 759

Nedskrivna kundfordringar	Koncernen	
	2009-12-31	2008-12-31
Ingående balans	81 758	51 223
Årets förändring	-8 492	30 535
Utgående balans	73 266	81 758

För övriga finansiella fordringar finns inga förfallna fordringar. Nedskrivning av kundfordringar görs efter individuell prövning.

Känslighetsanalys	Förändring +- %	Resultateffekt före skatt +- MSEK
Omsättning	1%	5
Rörelsemarginal	1 %-enhet	108
Lönekostnader	1%	48
Material- och underentreprenörer	1%	43
Andel produktiv montörstid	1 %-enhet	60
Låneränta	1 %-enhet	1
Valutakurs	1 %-enhet	1

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Not 29 Leasingavgifter avseende operationell leasing

	Koncernen		Moderbolaget	
	2009-01-01 –2009-12-31	2008-01-01 –2008-12-31	2009-01-01 –2009-12-31	2008-01-01 –2008-12-31
TILLGÅNGAR SOM INNEHAS VIA OPERATIONELLA LEASINGAVTAL				
Minimileaseavgifter	159 184	140 779	–	–
Variabla avgifter	–	–	–	–
Totala leasingkostnader	159 184	140 779	–	–
LEASINGAVGIFTERNA FÖRDELAR SIG PÅ FÖLJANDE AVTAL				
Leasingavgifter bilar	148 311	130 421	–	–
Leasingavgifter IT	7 743	6 760	–	–
Leasingavgifter övrigt	3 130	3 598	–	–
Totala leasingkostnader	159 184	140 779	–	–
FRAMTIDA ÅTAGANDEN LEASINGAVTAL				
Nominellt värde av framtida minimileaseavgifter avseende icke uppsägningsbara kontrakt förfaller till betalning:				
- Inom ett år	109 662	109 311	–	–
- Mellan ett och fem år	129 816	149 784	–	–
- Senare än fem år	4	–	–	–
	239 482	259 095	–	–
FRAMTIDA ÅTAGANDEN LOKALHYROR				
Nominellt värde av framtida förpliktelser avseende lokalhyror förfaller till betalning:				
- Inom ett år	136 396	101 182	–	–
- Mellan ett och fem år	234 672	245 596	–	–
- Senare än fem år	63 650	63 591	–	–
	434 718	410 369	–	–

Som operationell leasing klassificeras bilar, kontorsutrustning och IT-utrustning. I Sverige, Norge och Danmark finns ramavtal för operationell leasing av bilar med tillhörande administrativa tjänster. Leasingavtalens löptid varierar normalt mellan tre och fem år. Förvärv av objekt eller förlängning av leasingavtal kräver separat övnskommelse.

Not 30 Ställda säkerheter och eventalförpliktelser

	Koncernen			Moderbolaget	
	2009-12-31	2008-12-31	2008-01-01	2009-12-31	2008-12-31
STÄLLDA SÄKERHETER					
För egna skulder och avsättningar					
Fastighetsinteckningar	1 800	1 800	1 800	–	–
Företagsinteckningar	866 741	866 741	866 741	–	–
Aktier i dotterföretag	3 518 565	3 518 565	3 468 565	–	–
Fonder, kapitalförsäkringar	59 627	54 163	60 165	–	–
	4 446 733	4 441 269	4 397 271	–	–

Dessutom är kundfordringarna i Bravida Norge AS, Bravida Norge 2 AS samt Bravida Oil & Energy AS pantsatta.

	Koncernen		Moderbolaget	
	2009-12-31	2008-12-31	2009-12-31	2008-12-31
EVENTUALFÖRPLIKTELSE				
För egna skulder och avsättningar				
Garantiåtaganden, FPG/PRI	333	340	–	–
Borgensförbindelser, övriga	–	13 500	16 660	16 990
	333	13 840	16 660	16 990

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Not 31 Närstående

Bravida AB ägs av Scandinavian Installation Acquisition AB (organisationsnummer 556713-6519) som ytterst ägs i sin tur av ett antal investeringsfonder företrädda av Triton Managers II Limited (organisationsnummer 891 28). Vid en sammanslagning av deras totala antal röster uppgår deras indirekta innehav totalt till 87,4 procent av rösterna i Bravida AB koncernen. Som en följd av deras inflytande betraktas transaktioner med nedanstående företag som närståendetransaktioner.

	Koncernen		Moderbolaget	
	2009-12-31	2008-12-31	2009-12-31	2008-12-31
TRANSAKTIONER MED SCANDINAVIAN INSTALLATION ACQUISITION AB				
Lämnat utdelning till Scandinavian Installation Acquisition AB	–	250 000	–	250 000
Lämnat koncernbidrag till Scandinavian Installation Acquisition AB	63 971	68 397	63 971	68 397
Skuld till Scandinavian Installation Acquisition AB	210 359	146 388	210 359	146 388
	274 330	464 785	274 330	464 785
TRANSAKTIONER MED INVESTERINGSSÄLLSKAPET 1999 AB				
Erhållet utdelning till Investeringsällskapet 1999 AB	–	–	–	250 000
	–	–	–	250 000
TRANSAKTIONER MED BRAVIDA AS				
Lämnat aktieägartillskott till Bravida AS	–	–	273 465	–
	–	–	273 465	–
TRANSAKTIONER MED BRAVIDA INSTALLATION OCH SERVICE AB				
Försäljning till Bravida Installation och Service AB	–	–	3 139	1 978
Betalda räntor till Bravida Installation och Service AB	–	–	12 778	26 557
Erhållna koncernbidrag från Bravida Installation och Service AB	–	–	82 612	95 854
Skuld till Bravida Installation och Service AB	–	–	228 453	300 025
	–	–	323 843	422 436
TRANSAKTIONER MED BRAVIDA SVERIGE AB				
Betalda räntor till Bravida Sverige AB	–	–	6 508	–
Skuld till Bravida Sverige AB	–	–	279 973	–
	–	–	286 481	–
TRANSAKTIONER MED TRITON MANAGERS II LIMITED				
Inköp från Triton Managers Ltd.	259	396	259	396
	259	396	259	396

Utöver de närståenderelationer som anges för koncernen har moderföretaget närståenderelationer som innefattar ett bestämmande inflytande med sina dotterföretag, se not 32.

Ledande befattningshavare

Vad gäller styrelsens, VDs och övriga ledande befattningshavares löner och andra ersättningar, kostnader och förpliktelser som avser pensioner och liknande förmåner samt avtal avseende avgångsvederlag, se not 6.

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Not 32 Andelar i koncernföretag		
	Moderbolaget	
	2009-12-31	2008-12-31
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN		
Vid årets början	4 221 076	4 220 555
Inköp	273 465	521
Försäljning	-1 439 802	-
Akkumulerat anskaffningsvärde	3 054 739	4 221 076

Not 32 Forts.		
	2009-12-31	2008-12-31
Akkumulerat anskaffningsvärde	3 054 739	4 221 076
ACKUMULERADE NEDSKRIVNINGAR		
Vid årets början	-2 536 069	-2 536 069
Försäljning	1 439 602	-
	-1 096 467	-2 536 069
Redovisat värde vid periodens slut	1 958 272	1 685 007

Bravida AB äger aktier direkt i Investeringsällskapet 1999 AB och Bravida AS. Övriga dotterföretag nedan är indirekt ägda.

Specifikation av innehav av andelar i koncernföretag

	2009-12-31		
Dotterföretag / Org. nr. / Säte	Antal andelar	Andel i %¹⁾	Bokfört värde
Investeringsällskapet 1999 AB, 556566-7879, Stockholm	698 800	100,0	1 379 950
Bravida Installation och Service AB, 556056-7298, Stockholm	65 440 929	100,0	2 380 313
Bravida Sverige AB, 556197-4188, Stockholm	20 000	100,0	804 349
Bravida Prenad AB, 556454-1315, Malmö	50 000	100,0	73 044
Bravida Säkerhet AB, 556193-1832, Stockholm	5 100	100,0	14 961
Erfator Projektledning AB, 556401-7795, Kista	1 000	100,0	9 072
Bravida Service Mellersta AB, 556181-4020, Norrköping	1 000	100,0	160
E/S Intressenter AB, 556564-6741, Skellefteå	1 000	100,0	14 828
E/S Elconsult AB, 556311-0633, Skellefteå	1 000	100,0	432
E/S Installation AB, 556306-0838, Skellefteå	1 000	100,0	415
E/S Styromatic AB, 556111-9248, Skellefteå	1 000	100,0	1 028
Juhl Air Control AB, 556308-0356, Kävlinge	2 000	100,0	15 289
Appelgrens Elektriska Mölndal AB, 556296-9435, Mölndal	30 000	100,0	7 267
Byggnads AB Konstruktör, 556012-3670, Örebro	6 000	100,0	360
Styltsnäppan AB, 556181-0812, Stockholm	9 500	100,0	5 403
Bravida Väst AB, 556200-3706, Göteborg	20 000	100,0	2 182
BPA Byggproduktion AB, 556296-2141, Stockholm	1 000	100,0	670
Bravida InterimCo AB, 556714-5627, Stockholm	2 000	100,0	199
Bravida Totalinstallatören AB, 556218-8481, Malmö	10 000	100,0	6 126
AB Elektriska Jibex, 556451-3371, Sundsvall	1 000	100,0	1 746
Hudsonspoven AB, 556262-3123, Stockholm	20 000	100,0	2 155
Timesec Systems AB, 556546-5597, Stockholm	45 000	100,0	65 726
Veltrade Technical Consulting Agency AB, 556247-9989, Linköping	1 000	100,0	992
Bravida El Stockholm AB, 556439-4681, Stockholm	30 000	100,0	75 727
BPA Försäkrings AB, 516401-8375, Stockholm	10 000	100,0	21 000
Bravida Danmark A/S, 14769005, Brøndby, Danmark	4	100,0	260 859
Selskabet av 7 oktober 2003 ApS, 10035422, Brøndby, Danmark	2 211	100,0	-
Bravida AS, 982 281 024, Oslo, Norge	500 001	100,0	578 322
Bravida Norge AS, 987 582 561, Oslo, Norge	TNOK 10 796 137	100,0	246 688
Bravida Norge 2 AS, 991 925 147, Oslo, Norge	TNOK 200 000	100,0	403 405
Bravida Oil & Energy AS, 977 488 494, Tönsberg, Norge	TNOK 2 001	100,0	43 881
OK Klima Vest AS, 984 193 629, Bergen, Norge	TNOK 114	100,0	-

1) Ägarandelen av kapitalet avses, vilket även överensstämmer med andelen av rösterna för totalt antal aktier.

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Not 32 Forts.			
			2008-12-31
Dotterföretag / Org. nr. / Säte	Antal andelar	Andel i %¹⁾	Bokfört värde
Investeringsällskapet 1999 AB, 556566-7879, Stockholm	698 800	100,0	1 379 950
Bravida InterimCo AB, 556714-5627, Stockholm	2 000	100,0	200
Bravida Installation och Service AB, 556056-7298, Stockholm	65 440 929	100,0	2 380 313
Bravida Sverige AB, 556197-4188, Stockholm	20 000	100,0	804 349
Bravida Prenad AB, 556454-1315, Malmö	50 000	100,0	73 044
Bravida Säkerhet AB, 556193-1832, Stockholm	5 100	100,0	14 961
Erfator Projektledning AB, 556401-7795, Kista	1 000	100,0	9 072
Veltrade Technical Consulting Agency AB, 556247-9989, Linköping	1 000	100,0	1 064
Bravida Service Mellersta AB, 556181-4020, Norrköping	1 000	100,0	160
E/S Intressenter AB, 556564-6741, Skellefteå	1 000	100,0	14 828
E/S Styromatic AB, 556111-9248, Skellefteå	1 000	100,0	1 028
E/S Elconsult AB, 556311-0633, Skellefteå	1 000	100,0	432
E/S Installation AB, 556306-0838, Skellefteå	1 000	100,0	415
Bravida Enacab AB, 556471-1496, Göteborg	1 000	100,0	9 624
Bravida Totalinstallatören AB, 556218-8481, Malmö	10 000	100,0	6 436
AB Elektriska Jibex, 556451-3371, Sundsvall	1 000	100,0	1 746
Bravida Väst AB, 556200-3706, Göteborg	20 000	100,0	2 182
Bravida El Stockholm AB, 556439-4681, Stockholm	30 000	100,0	75 727
Timesec Systems AB, 556546-5597, Stockholm	45 000	100,0	6 854
Hudsonspoven AB, 556262-3123, Stockholm	20 000	100,0	–
Styltsnäppan AB, 556181-0812, Stockholm	9 500	100,0	–
BPA Försäkrings AB, 516401-8375, Stockholm	10 000	100,0	21 000
BPA Byggproduktion AB, 556296-2141, Stockholm	1 000	100,0	100
Byggnads AB Konstruktör, 556012-3670, Örebro	6 000	100,0	300
Bravida Danmark A/S, 14769005, Brøndby, Danmark	4	100,0	260 859
Selskabet av 7 oktober 2003 ApS, 10035422, Brøndby, Danmark	2 211	100,0	–
Bravida AS, 982 281 024, Oslo, Norge	500 001	100,0	304 857
Bravida Norge AS, 987 582 561, Oslo, Norge	TNOK	10 796 137	280 042
Bravida Oil & Energy AS, 977 488 494, Tönsberg, Norge	TNOK	2 001	43 881
Bravida Samferdsel AS, 990 231 885, Bergen, Norge	TNOK	100	65
OK Klima Vest AS, 984 193 629, Bergen, Norge	TNOK	114	2 980

1) Ägarandelen av kapitalet avses, vilket även överensstämmer med andelen av rösterna för totalt antal aktier.

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Not 33 Rapport över kassaflöden

Belopp i MSEK	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2009-01-01 –2009-12-31	2008-01-01 –2008-12-31	2009-01-01 –2009-12-31	2008-01-01 –2008-12-31
BETALDA RÄNTOR OCH ERHÅLLEN UTDELNING					
Erhållen utdelning		–	–	–	250
Erhållen ränta		22	30	0	0
Erlagd ränta		-45	-66	-19	-27
JUSTERINGAR FÖR POSTER SOM INTE INGÅR I KASSAFLÖDET M.M.					
Av- och nedskrivningar av tillgångar	11, 12	26	34	–	–
Realisationsresultat avyttring av rörelse/dotterföretag		–	-6	–	–
Förändring i avsättningar		12	-129	–	–
Ej kassaflödespåverkande räntekostnader		–	–	18	47
Övrigt		-18	-36	–	–
		21	-137	18	47
EJ UTNYTTJADE KREDITER					
Ej utnyttjade kreditfaciliteter uppgår till:	22	599	399	–	–

Not 34 Händelser efter balansdagen

Inga väsentliga händelser har inträffat efter verksamhetsårets slut.

Not 35 Viktiga uppskattningar och bedömningar

Vissa viktiga redovisningsmässiga uppskattningar som gjorts vid tillämpningen av koncernens redovisningsprinciper beskrivs nedan.

Successiv vinstavräkning

Det redovisade resultatet i pågående entreprenadprojekt tas fram genom successiv vinstavräkning baserad på projektets färdigställandegrad. Detta kräver att projektintäkter och projektkostnader kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Förutsättningen är väl fungerande system för kalkylering, prognosrutiner och projektuppföljning. Prognos avseende projektets slutliga utfall är en kritisk bedömning som är väsentlig för resultatredovisningen under projektets gång. Risk kan finnas att slutligt resultat avseende projekt kan avvika från successivt redovisat.

Nedskrivningsprövning av goodwill

Vid beräkning av kassagenererande enheters återvinningsvärde för bedömning av eventuellt nedskrivningsbehov på goodwill, har flera antaganden om framtida förhållanden och uppskattningar av parametrar gjorts. En redogörelse av dessa återfinns i Not 11. Som förstås av beskrivningen i Not 11 skulle ändringar under 2009 av förutsättningarna för dessa antaganden och uppskattningar kunna ha en väsentlig effekt på värdet på goodwill.

Pensionsantaganden

Företagsledningen har gjort en bedömning om en förväntad avkastning på förvaltningstillgångar som överstiger diskonteringsräntan med en procentenhet eftersom detta är den genomsnittliga avkastning som uppstått under de tre senaste åren. I den mån den faktiska avkastningen under 2010 avviker i större utsträckning från den långsiktigt förväntade skulle aktuariella vinster eller förluster kunna ha väsentliga effekter på den redovisade förpliktelsen för förmånsbestämda pensioner. På motsvarande sätt kan det hända att avvikelser och ändrade antaganden avseende beräkningen av pensionsskulden kan ge väsentliga effekter på det redovisade värdet på nettoförpliktelsen.

Leasing

Bravidakoncernen leasar ett betydande antal fordon, i huvudsak servicebilar. Dessa har redovisats enligt reglerna för operationell leasing. Skulle redovisningsprinciperna ändras skulle detta påverka Bravidas uppställning av både resultat- och balansräkning.

Tvister

Det faktiska utfallet av tvistiga belopp kan komma att avvika från de, enligt bästa bedömning, redovisade.

Skatter

Förändringar i skattelagstiftningen och förändrad praxis vid tolkningen av skattelagarna kan väsentligt påverka storleken av redovisade uppskjutna skatter.

Uppskjutna skattefordringar

Under året har 153 MSEK i underskottsavdrag aktiverats som en uppskjuten skattefordran i Norge. Aktiveringen grundar sig på att Bravida dels har förvärvat Siemens Installation AS under året, dels att Bravidas befintliga verksamhet i Norge har haft goda resultat. Tillsammans bedöms dessa verksamheter generera betydande överskott under de kommande åren.

Not 36 Uppgifter om moderbolaget

Bravida AB är ett svensktregistrerat aktiebolag med säte i Stockholm. Address till huvudkontoret är Mikrofönvägen 28, 126 81 Stockholm.

Koncernredovisningen för år 2009 består av moderbolaget och dess dotterföretag, tillsammans benämnd koncernen. I koncernen ingår även ägd andel av innehaven i intresseföretag.

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Not 37 Effekterna av övergången till IFRS

Effekt på balansräkningen per 1 januari 2008 (öppningsbalansen)

	Enligt tidigare redovisningsprinciper	Effekt vid övergång till IFRS	Enligt IFRS
Balansräkning, MSEK	2008-01-01		2008-01-01
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar	-	-	-
Immateriella anläggningstillgångar	-	-	-
Goodwill ¹⁾	1 857	-3	1 854
Övriga immateriella tillgångar ¹⁾	2	3	5
	1 859	-	1 859
Materiella anläggningstillgångar	39	-	39
Finansiella anläggningstillgångar	-	-	-
Pensionstillgångar ²⁾	138	-19	119
Uppskjuten skattefordran ²⁾	174	5	179
Övriga finansiella anläggningstillgångar	90		90
	402	-14	388
Summa anläggningstillgångar	2 300	-14	2 286
Omsättningstillgångar	2 337	-	2 337
Kortfristiga placeringar och spärrade medel	10	-	10
Kassa och bank	441	-	441
Summa omsättningstillgångar	2 846		2 846
SUMMA TILLGÅNGAR	5 146	-14	5 132
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	-	-	-
Bundet eget kapital	-	-	-
Aktiekapital (51 313 833 aktier)	10	-	10
Balanserade vinstmedel ²⁾	870	-14	856
Årets resultat	193	-	193
	1 063	-14	1 049
	1 073	-14	1 059
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser ^{2,3)}	84	-84	-
Övriga avsättningar ³⁾	324	-324	-
	408	-408	-
Långfristiga skulder ³⁾	850	137	987
Kortfristiga skulder ³⁾	2 815	271	3 086
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	5 146	-14	5 132

1) Omklassificering mellan goodwill och övriga immateriella anläggningstillgångar.

2) Nollställning av korridor i aktuarieberäkningen med tillhörande uppskjuten skatt.

3) Omfördelning av avsättningar mellan långfristiga och kortfristiga skulder.

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Effekt på resultat- och balansräkning för kalenderår 2008

	Enligt tidigare redovisnings- principer	Effekt vid över- gång till IFRS	Enligt IFRS
Resultaträkning, MSEK	2008-01-01 –2008-12-31		2008-01-01 –2008-12-31
Nettoomsättning	10 511		10 511
	10 511		10 511
RÖRELSENS KOSTNADER			
Kostnader för material och underentreprenörer	-4 187	–	-4 187
Personalkostnader	-4 548	–	-4 548
Avskrivningar materiella anläggningstillgångar	-33	–	-33
Avskrivningar immateriella anläggningstillgångar ¹⁾	-104	102	-2
Övriga rörelsekostnader	-1 124	–	-1 124
Rörelseresultat	515	102	617
RESULTAT FRÅN FINANSIELLA POSTER			
Ränteintäkter och liknande resultatposter	30	–	30
Räntekostnader och liknande resultatposter	-72	–	-72
Resultat före skatt	472	102	574
Skatt på årets resultat	-148	–	-148
Årets resultat	324	102	426
ÖVRIGT TOTALRESULTAT			
Periodens omräkningsdifferenser vid omräkning av utländska verksamheter ²⁾		28	28
Periodens totalresultat	324	130	454

1) Återföring av goodwillavskrivningar.

2) Omräkningsdifferenser utländska verksamheter, redovisas enligt IFRS i resultaträkningen i övrigt totalresultat.

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Not 37 Forts.

Effekt på resultat- och balansräkning för kalenderår 2008

	Enligt tidigare redovisningsprinciper	Effekt vid övergång till IFRS	Enligt IFRS
Balansräkning, MSEK	2008-12-31		2008-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Goodwill ^{1,2)}	1 764	101	1 864
Övriga immateriella tillgångar ²⁾	1	2	3
	1 765	102	1 867
Materiella anläggningstillgångar			
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i intresseföretag	2		2
Pensionstillgångar ³⁾	164	-19	145
Uppskjuten skattefordran ³⁾	37	5	42
Övriga finansiella anläggningstillgångar	76		76
	279	-14	265
Summa anläggningstillgångar	2 090	89	2 179
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga placeringar och spärrade medel	11		11
Kassa och bank	650		650
Summa omsättningstillgångar	3 240		3 240
SUMMA TILLGÅNGAR	5 330	89	5 419
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital (51 313 833 aktier)	10		10
Reserver ⁴⁾		28	28
Balanserade vinstmedel ^{3,4)}	787	-42	745
Årets resultat ¹⁾	324	102	426
	1 121	89	1 209
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser ^{3,5)}	78	-78	-
Övriga avsättningar ⁵⁾	205	-205	-
	282	-282	-
Långfristiga skulder ⁵⁾			
Kortfristiga skulder ⁵⁾	3 127	162	3 289
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	5 330	89	5 419

1) Återföring av goodwillavskrivningar.

2) Omklassificering mellan goodwill och övriga immateriella anläggningstillgångar.

3) Nollställning av korridor i aktuarieberäkningen med tillhörande uppskjuten skatt.

4) Omräkningsdifferenser utländska verksamheter, redovisas enligt IFRS i resultaträkningen i övrigt totalresultat.

5) Omfördelning av avsättningar mellan långfristiga och kortfristiga skulder.

Styrelsen och verkställande direktören försäkrar att årsredovisningen har upprättats i enlighet med god redovisningssed i Sverige och att koncernredovisningen har upprättats i enlighet med de internationella redovisningsstandarder som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder. Årsredovisningen respektive koncernredovisningen ger en rättvisande bild av moderbolagets och koncernens ställning och resultat. Förvaltningsberättelsen för moderbolaget respektive koncernen ger en rättvisande översikt över utvecklingen av moderbolagets och koncernens verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som moderbolaget och de företag som ingår i koncernen står inför.

Stockholm den 26 mars 2010

Jan Åkesson
Ordförande

Thomas Erséus
Styrelseledamot

Lars-Ove Håkansson
Styrelseledamot

Magnus Lindquist
Styrelseledamot

Mats O Paulsson
Styrelseledamot

Thomas Tarnowski
Styrelseledamot

Torbjörn Torell
Verkställande direktör

Jan-Erik Arvidsson
Arbetsagarrepresentant

Öivind Fredriksen
Arbetsagarrepresentant

Anders Mårtensson
Arbetsagarrepresentant

Peter Sjöquist
Arbetsagarrepresentant

Vår revisionsberättelse har lämnats 2010-03-26
KPMG AB

Per Gustafsson
Auktoriserad revisor

Årsredovisningen och koncernredovisningen har, som framgår ovan, godkänts för utfärdande av styrelsen den 26 mars 2010. Koncernens rapport över totalresultat och rapport över finansiell ställning och moderbolagets resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på årsstämman den 7 maj 2010.

Revisionsberättelse

Till årsstämman i Bravida AB

Org nr 556713-6535

Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i Bravida AB för år 2009. Årsredovisningen och koncernredovisningen ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 30-77. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen och för att årsredovisningslagen tillämpas vid upprättandet av årsredovisningen samt för att internationella redovisningsstandarder IFRS sådana de antagits av EU och årsredovisningslagen tillämpas vid upprättandet av koncernredovisningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen, koncernredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionsmed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra oss om att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som styrelsen och verkställande direktören gjort när de upprättat årsredovisningen och koncernredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen och koncernredovisningen. Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon

styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en rättvisande bild av bolagets resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med internationella redovisningsstandarder IFRS sådana de antagits av EU och årsredovisningslagen och ger en rättvisande bild av koncernens resultat och ställning. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen, disponerar vinsten i moderbolaget enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 26 mars 2010

KPMG AB

Per Gustafsson
Auktoriserad revisor

Definitioner

Finansiella definitioner

Rörelsemarginal – Rörelseresultat i procent av nettoomsättningen.

EBITA-marginal – Resultat före goodwillavskrivningar (EBITA) i procent av nettoomsättningen.

Vinstmarginal – Resultat efter finansiella poster före skatt (EBT) i procent av nettoomsättningen.

Räntabilitet på eget kapital – Periodens resultat hänförligt till innehavare av andelar i moderbolaget dividerat med genomsnittligt eget kapital.

Sysselsatt kapital – Balansomslutningen vid årets slut med avdrag för ej räntebärande skulder.

Räntabilitet på sysselsatt kapital – Resultat efter finansiella poster med tillägg för finansiella kostnader i procent av genomsnittligt sysselsatt kapital.

Soliditet – Eget kapital i procent av balansomslutningen vid årets slut.

Nettoskuldsättning – Räntebärande skulder inklusive avsättningar till pensioner med avdrag för likvida medel och räntebärande tillgångar.

Skuldsättningsgrad – Räntebärande skulder i förhållande till eget kapital.

Nettoomsättning – Inom entreprenadrörelsen redovisas nettoomsättningen enligt principen för successiv vinstavräkning. Dessa intäkter redovisas i takt med att entreprenadprojekten successivt har färdigställts. Service- och löpande räkningsuppdrag intäkts- och kostnadsförs i takt med utförandet.

Successiv vinstavräkning (SVA) – För pågående entreprenader tillämpar Bravida successiv vinstavräkning. Vinstavräkningen baseras på projektets färdigställandegrad i relation till slutprognosen. Med färdigställandegrad avses nedlagd kostnad i relation till projektens bedömda totalkostnad.

Räntetäckningsgrad – Resultat efter finansiella poster med tillägg för räntekostnader i förhållande till räntekostnaderna.

Orderingång – Värdet av erhållna projekt och förändringar på befintliga projekt under den aktuella perioden.

Orderstock – Värdet vid periodens utgång av återstående ej upparbetade projektintäkter i ineliggande uppdrag.

Rörelsekapital – Rörelsefordringar minus rörelseskulder.

Operativa definitioner

Installation/entreprenad – Ny- och ombyggnation av tekniska system i fastigheter, anläggningar och infrastruktur.

Service – Drift och underhåll samt mindre ombyggnationer av installationer i fastigheter, anläggningar och infrastruktur.

Antal medarbetare – Beräknas som genomsnittligt antal medarbetare under året, med hänsyn tagen till tjänstgöringsgrad.

Teknikområde EI – Kraftförsörjning, belysning, uppvärmning, styr-, regler- och övervakningssystem. Tele- och andra svagströmsinstallationer. System och produkter inom brand- och inbrottslarm, tillträdesystem, TV-övervakning och integrerade säkerhetssystem.

Teknikområde Vs (värme och sanitet) – Vatten, avlopp, värme, kyla och sprinkler. Fjärrvärme och fjärrkyla. Industrirör med kompetens för alla typer av rörsvetsning. Energisparåtgärder i form av kompletta energisystem.

Teknikområde Ventilation – Komfortventilation och komfortkyla i form av luftbehandling, luftkonditionering och klimatisering. Kommersiell kyla i frys- och kylrum. Processventilation, styr & regler. Energiutredningar och energisparåtgärder i form av värmeåtervinning, värmepumpar mm.

Bravidas styrelse 2009

Jan Åkesson

Partner på Triton

Roll i styrelsen: Ordförande

Invald i styrelsen: 2006

Födelseår: 1964

Andra väsentliga uppdrag: Styrelseledamot i Papyrus AB.

Torbjörn Torell

Vd och koncernchef Bravida

Roll i styrelsen: Ledamot

Invald i styrelsen: 2006

Födelseår: 1956

Andra väsentliga uppdrag: Styrelseledamot i JM AB och stiftelsen Livslust.

Thomas Tarnowski

Partner på Triton

Roll i styrelsen: Ledamot

Invald i styrelsen: 2007

Födelseår: 1976

Andra väsentliga uppdrag: Styrelseledamot i DSV Miljö A/S.

Thomas Erséus

Vd Kungsleden AB

Roll i styrelsen: Ledamot

Invald i styrelsen: 2008

Födelseår: 1963

Andra väsentliga uppdrag: Styrelseledamot i HQ AB och DSV Miljö A/S.

Lars-Ove Håkansson

Roll i styrelsen: Ledamot

Invald i styrelsen: 2007

Födelseår: 1937

Andra väsentliga uppdrag: Styrelseledamot i bland annat Malmöhus Invest AB, Elite Hotels AB, Zeonda AB (ordf.), NeoDynamics AB (ordf.), Torda AB och Vasaholmen AB.

Magnus Lindquist

Partner på Triton

Roll i styrelsen: Ledamot

Invald i styrelsen: 2009

Födelseår: 1963

Andra väsentliga uppdrag: Ordförande i Alimak Hek Group samt styrelseledamot i Micronic Mydata AB.

Mats O Paulsson

VD Oden Anläggningsentreprenad AB

Roll i styrelsen: Ledamot

Invald i styrelsen: 2009

Födelseår: 1958

Andra väsentliga uppdrag: Styrelseledamot i Bösarps Grus och Torrbruk AB.

Arbetsgagarrepresentanter

Jan-Erik Arvidsson

Titel/yrke: Elektriker – Elektrikerförbundet i Sverige

Invald i styrelsen: 2007

Födelseår: 1950

Øivind Fredriksen

Titel/yrke: Montör – LO Norge

Invald i styrelsen: 2007

Födelseår: 1959

Anders Mårtensson

Titel/yrke: Vs-montör – Byggnads i Sverige

Invald i styrelsen: 2007

Födelseår: 1965

Peter Sjöquist

Titel/yrke: Projektledare/tekniker – Ledarna i Sverige

Invald i styrelsen: 2007

Födelseår: 1957

Från vänster: Anders Mårtensson, Magnus Lindquist, Jan Åkesson, Øivind Fredriksen, Thomas Tarnowski, Mats O Paulsson, Torbjörn Torell, Jan-Erik Arvidsson, Lars-Ove Håkansson, Peter Sjöquist, Thomas Erséus

Bravidas koncernledning 2009

Torbjörn Torell

Verkställande direktör och koncernchef

Födelseår: 1956

Anställningsår: 2004

Per Leopoldson

Ekonomi- och finansdirektör

Födelseår: 1960

Anställningsår: 2005

Göran Lindfors

Divisionschef Nord

Födelseår: 1957

Anställningsår: 2008

Filip Bjurström

Divisionschef Stockholm

Födelseår: 1969

Anställningsår: 2009

Staffan Pålsson

Divisionschef Syd

Födelseår: 1952

Anställningsår: 1980

Eirik Frantzen

Divisionschef Norge

Födelseår: 1968

Anställningsår: 2002

Bent Andersen

Divisionschef Danmark

Födelseår: 1961

Anställningsår: 2003

Från vänster: Per Leopoldson, Eirik Frantzen, Torbjörn Torell, Bent Andersen, Staffan Pålsson, Filip Bjurström, Göran Lindfors

Adresser

Huvudkontor

Bravida AB
126 81 Stockholm
Besöksadress:
Mikrofonvägen 28
Sverige
Telefon: +46 8 695 20 00
www.bravida.se

Division Nord

Bravida Sverige AB
Box 786
851 22 SUNDSVALL
Besöksadress:
Ortviksvägen 2
Sverige
Telefon: +46 60 66 39 00

Division Stockholm

Bravida Sverige AB
126 81 STOCKHOLM
Besöksadress:
Mikrofonvägen 28
Sverige
Telefon: +46 8 695 20 00

Division Syd

Bravida Sverige AB
Box 286
421 23 VÄSTRA FRÖLUNDA
Besöksadress:
J A Wettergrens gata 5
Sverige
Telefon: +46 31 709 51 30

Division Norge

Bravida Norge AS
Postboks 103 Økern
0509 Oslo
Norge
Besöksadress:
Økernveien 94
Telefon: +47 2404 80 00
www.bravida.no

Division Danmark

Bravida Danmark A/S
Park Allé 373
2605 Brøndby
Danmark
Telefon: +45 4322 1100
www.bravida.dk

